

Kylät ja ilmastonmuutos -
kylätoimijoiden näkemyksiä

Kansanen, Susanna

Laurea-ammattikorkeakoulu
Laurea Hyvinkää

Kylät ja ilmastonmuutos - kylätoimijoiden näkemyksiä

Susanna Kansanen
Kestävän kehityksen ko.
Opinnäytetyö
Toukokuu 2010

Susanna Kansanen

Kylät ja ilmastonmuutos - kylätoimijoiden näkemyksiä

Vuosi 2010 Sivumäärä 46

Tämän opinnäytetyö kartoittaa kylätoimijoiden mielipiteitä ja käsityksiä ilmastonmuutoksesta ja siihen vaikuttavista tekijöistä kylätasolla. Opinnäytetyön yhteistyökumppaneina ja tutkimustiedon lähteenä toimivat Etelä-Suomen läänin alueen maakunnallisten kylien yhteenliittymät ja niiden alueen kylätoimijat. Tutkimusvälineenä käytettiin kaksikielistä monivalintakyselyä, johon vastasi 59 kylää.

Ilmastonmuutos on ajankohtainen, laajalti keskustelua herättänyt aihe, jonka vaikutuksia on tutkittu pitkään. Kööpenhaminan ilmastokokouksen päättymisen laihoihin tuloksiin ei kerro suurvaltojen halusta toimia ilmastonmuutosta vastaan. Onko paikallistoimijoilla enemmän kiinnostusta ja halua toimia asian eteen?

Tutkimustulosten mukaan kylätoimijat pitävät ilmastonmuutosta todellisena uhkana, joka tulee vaikuttamaan sekä globaalilla, kansallisella että kylätasolla. Yli puolet kylätoimijoista uskoo, että ilmastonmuutosta on mahdollista hillitä, mutta kylien todelliset toimet ovat vielä vähäisiä. Kiinnostusta asiaa kohtaan kuitenkin löytyy. Kylätoimijat esittivät kylätason yleisinä toimina ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi valistuksen ja tiedotuksen lisäämisen, esimerkkinä toimimisen, kimppakyytien edistämisen, paikallisten harrastusten ja palveluiden lisäämisen ja ylläpidon, rakennusten ekotehokkuuden parantamisen ja kylän mahdollisen muuttamisen ekokyläksi. Myös paikallisten energiamuotojen tukeminen, kierrätyksestä ja energian säästöstä tiedottaminen sekä lähiruuan suosiminen nousivat esiin vastauksissa keinoista vaikuttaa ilmastonmuutokseen kylätasolla.

Vastauksissa nousi esiin kolme ns. tyyppikylää; toimiin positiivisesti suhtautuvat kylät, toimiin neutraalisti suhtautuvat kylät ja toimiin negatiivisesti suhtautuvat kylät. Maakunnalliset kylien yhteenliittymät voivat toimia paikallistoimijoita aktiivivina ja toimintaa organisoivina yhteiseliminä, jotka tukevat kyliä ilmastonmuutokseen vaikuttavien toimien toteuttamisessa ja ideoivat uusia tapoja toimia yhdessä kylien kanssa.

Asiasanat
ilmastonmuutos, kylätoimijat, kylätoiminta

Susanna Kansanen

Climate change and villages - village associations' views

Year	2010	Pages	46
------	------	-------	----

The purpose of this thesis was to survey village associations' views and opinion of the village associations on climate change. The inquiry was commissioned by regional village networks and Village Action Association of Finland. Source of study in this thesis were local village action groups, which operated within area the provinces of South-Finland. The data was gathered with a questionnaire, which was returned by 59 villages.

Climate change is a current, widely discussed topic causes of which have been studied for a long time. The scarce outcome of the climate panel in Copenhagen at the end of the year 2009 doesn't give big hopes about G8 countries willingness to act against climate change. Are the village associations more willing and interested in operating against it?

The village associations regarded climate change as a real threat, which had global, national and local effects. More than half of the respondents believed that the climate change could be restrained but real measurements were low. Interest in influencing the climate change still exists. Village associations submitted their opinion about influencing climate change on village level. Education, briefing, showing a good example, promoting carpooling, increasing and maintaining local services and hobbies, improving ecoefficiency of houses and transforming village to ecovillage were mutual ways to act towards climate change on village level. Also supporting local energy sources, briefing about recycling and energy saving and favouring locally produced food were ways to affect climate change at village level.

The results showed also three so called type villages: villages which relate actions toward climate change positively, villages which relate actions neutrally and villages which relate actions negatively. Regional village networks could act as activators and organisers towards village associations and support actions made by villages affecting climate change and brainstorming new ideas with village associations.

Key Words

climate change, village association, village action

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	5
2 KYLÄT JA ILMASTONMUUTOS	6
2.1 Ilmastonmuutos	7
2.2 Paikallistoiminta	9
2.2.1 Valtakunnallinen kylätoiminta	10
2.2.2 Maakunnalliset kylien yhteenliittymät	10
2.2.3 Kyläyhdistykset	12
2.3 Kylätoiminnan mahdollisuudet ilmastonmuutoksen hillinnässä	13
3 KYSELYN LAATIMINEN	15
3.1 Kyselyn teko	15
3.2 Vastausten käsittely	16
4 TULOKSET	17
4.1 Kyselytulokset	17
4.2 Ilmastonmuutoksen merkitys ja toimet	18
4.3 Kasvihuonekaasut	19
4.4 Liikenne	20
4.5 Rakentaminen ja yhdyskuntarakenne	24
4.6 Energian tuotanto ja kulutus	27
4.7 Jätehuolto ja kierrätys	30
4.8 Toimien merkitys ja toteuttaminen	32
4.9 Kyselytuloksista raportointi	35
5 ARVIOINTI	35
5.1 Kyselyn arviointi	35
5.2 Tulosten arviointi	36
5.3 Oma arviointi	40
6 JOHTOPÄÄTÖKSET JA KEHITTÄMISEHDOTUKSET	41
7 LÄHTEET	44
8 KAAVIOT	46
9 LIITTEET	47

1 Johdanto

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on selvittää paikallistoimijoiden näkemyksiä ja ajatuksia ilmastonmuutoksesta ja sen vaikutuksista sekä kartoittaa mahdollisia uusia hankeideoita tai jo toiminnassa olevia innovaatioita liittyen ilmastonmuutokseen. Opinnäytetyön sisältämä tutkimusaineisto on saatu kyläyhdistyksiltä, jotka sijaitsevat Etelä-Suomen läänin alueella ja toimivat alueen viiden maakunnallisen kylien yhteenliittymän alla. Nämä maakunnalliset kylien yhteenliittymät ovat Länsi-Uudenmaan Kylät ry, Itä-Uudenmaan Kylät ry, Päijät-Hämeen Kylät ry, Hämeen Kylät ry sekä Varsinais-Suomen Kylät ry.

Tämä opinnäytetyö toteutetaan maakunnallisten kylien yhteenliittymien ja Suomen Kylätoiminta ry:n (SYTY ry) tarpeeseen, toiminta-alueena maakunnallisten kyläjärjestöjen alueet. Idea-aihio tähän opinnäytetyöhön saatiin huhtikuussa 2009 Hämeen ammattikorkeakoulun (HAMK) toteuttamasta ”Kylät ja Ilmastonmuutos” tapaamisessa Vantaan Tikkurilan Laurea ammattikorkeakoulussa. Läsnä tapaamisessa oli Etelä-Suomen läänin kylien yhteenliittymien kyläasiamiehiä ja hankevetäjiä. Tapaamisen tarkoituksena oli pohtia maakunnallisten kyläjärjestöjen merkitystä ja roolia ilmastonmuutoksessa ja mahdollisuuksia vaikuttaa ilmastonmuutokseen liittyviin asioihin kylätasolla.

Kylät ja Ilmastonmuutos-tapaaminen oli osa HAMKn hallinnoimaa Metropolimaaseutu-hanketta (Metropolimaaseutu-hanke 2006) sekä Suomen Kylätoiminta ry:n kolmivuotista ylimaakunnallista Kylä välittää-hanketta (Kylä välittää-vauhtiin hankkeen loppuraportti 2009). Metropolimaaseutu-hankkeen tarkoituksena on hyödyntää monipuolisen osajaverkoston yhteistä osaamista päämääränä korkealaatuinen elinympäristö ja asuminen, ekologisesti ja sosiaalisesti kestävä kehitys sekä näihin perustuva yritystoiminta. SYTY ry:n Kylä välittää -hanke lähti käyntiin alkuvuodesta 2009 ja siinä yhteistyökumppaneina toimivat Koulutuskeskus Salpaus, Varsinais-Suomen kylät ry, Länsi-Uudenmaan kylät ry, Päijät-Hämeen kylät ry sekä Hämeen kylät ry. Kylä välittää-hankkeen keskeisimpinä tavoitteina on parantaa kylien vaikutusmahdollisuuksia, aktivoida kylätoimintaa ja parantaa yhteistyötä yhdistysten ja eri maaseudun palveluntarjoajien välillä. Metropolimaaseutu-hanke ja Kylä välittää-hanke toimivat yhteistyössä Kylät ja Ilmastonmuutos-tapaamisen järjestämisessä. Tapaamisen lopputuloksena päätettiin kartoittaa Etelä-Suomen läänin kylien ajatuksia koskien ilmastonmuutosta ja löytää mahdollisesti samalla uusia hankeideoita aiheeseen liittyen.

Ilmastonmuutos on ajankohtainen ja jatkuvasti tapetilla oleva globaali aihe, josta keskustellaan sekä tutkijoiden että tavallisten ihmisten keskuudessa kiihkeään sävyyn. Maailmalla on vallalla useita erilaisia mielipiteitä ilmastonmuutoksen vaikutuksista ja sen

todenmukaisuudesta, mutta perusajatuksena kuitenkin on, että ilmasto tulee muuttumaan. Se, toimiiko ihminen ilmastonmuutosta katalysoivana tekijänä vai onko muutos osa maapallon luonnollista kausittaista lämpövaihtelua, ei muuta itse ongelmaa. Ilmasto muuttuu ja meidän on muututtava mukana, jotta kykenemme tulemaan toimeen maapallolla muuttuvista oloista huolimatta.

Kööpenhaminan ilmastokokouksen päättyminen joulukuussa 2009 laihan lopputulokseen kertoo surullista tarinaa suurvaltojen heikosta motivaatiosta toimia yhteisen maapallon hyväksi. Ilmastonmuutokseen vaikuttavat tekijät tunnetaan ja toimet ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi ja siihen sopeutumiseksi olisi aloitettava kansallisella tasolla mahdollisimman pian. Päätöksen tekijöiltä tuntuu kuitenkin puuttuvan todellinen tahto ja uskallus toimia. Pelissä on usein suuret rahat. Lopulta meidän on kuitenkin katsottava peiliin. Ovatko tavalliset ihmiset sen kiinnostuneempia toimimaan ilmastonmuutosta vastaan? Ovatko vanhat toimintamallit tiukassa ja asian tärkeys vähäinen? Vai löytyykö ruohonjuuritasolta, paikallistoimijoiden joukosta sitä tahtoa ja energiaa, mitä uusien toimintamallien ja mahdollisuuksien löytämiseen tarvitaan?

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on selvittää paikallistoimijoiden mielipiteitä ilmastonmuutoksesta ja sen vaikutuksista sekä kartoittaa heidän kiinnostusta toimia ilmastonmuutosta vastaan. Kokevatko paikallistoimijat voivansa vaikuttaa toimillaan ja valinnoillaan ilmastonmuutokseen tai siihen sopeutumiseen? Onko kylissä jo tehty tai aiotaanko tulevaisuudessa tehdä toimia liittyen ilmastonmuutokseen? Löytyykö kylistä kiinnostusta lähteä kehittämään toimintaansa tai jopa toimia mallikylänä liittyen ilmastonmuutoksen hillitsemiseen?

2 Kylät ja ilmastonmuutos

Opinnäytetyöni teoreettinen sisältö jakautuu kolmeen osaan; perustietoihin ilmastonmuutoksesta, Suomen kyläyhdistystoiminnan kuvaukseen sekä toteutettuihin ja toteutuksen alla oleviin toimiin ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi paikallistasolla.

Ilmastonmuutosta käsittelevä osa keskittyy ilmastonmuutoksen perustietoihin ja näkökulma pysyttelee paikallistasolla. Tiedon on tarkoitus auttaa kylätason toimijaa ja antaa uusia ajatuksia koskien mahdollisuuksia vaikuttaa paikallisesti ilmastonmuutokseen. Jos lukija on kiinnostunut ilmastonmuutoksen vaikutuksista globaalilla tasolla tai ilmastonmuutoksen fysikaalisista toimintamalleista, aiheesta löytyy lukemattomia lähteitä niin Internetistä kuin kirjoistakin.

Teoriaosassa selvitetään myös perustiedot kyläyhdistyksistä, niiden toiminnasta ja ideologiasta sekä avataan toimijoiden verkko kylätasolta valtakunnalliselle tasolle asti. Yhdistystoiminta on Suomessa moninaista ja termistö menee helposti sekaisin, joten opinnäytetyöni selkeyttämiseksi selvitan kyläyhdistystoiminnan peruskäsitteet ja toimintamallit sekä hieman historiaa. Tieto-osassa selvitetään myös maakunnallisten kylien yhteenliittymien toimintamalli ja tausta Suomen Kylätoiminta ry:n kautta.

Opinnäytetyöni lähtökohtana on ollut, että lukijan ei tule tekstiä ymmärtääkseen olla minkään alan ammattilainen. Näin opinnäytetyöni pysyy ymmärrettävänä vaikka lukijan tausta ja tarkoitus vaihtuukin. Toivon opinnäytetyöni antavan uusia työkaluja kylätoimijoille ja herättävän keskustelua oman kylän toiminnasta ja mahdollisista tulevaisuuden toimista ilmastonmuutokseen liittyen.

Opinnäytetyöni keskeisimpiä käsitteitä ovat ilmastonmuutos, yhdistystoiminta kylissä, maakunnallisella ja valtakunnallisella tasolla sekä paikallistoimijoiden rooli liittyen ilmastonmuutokseen.

2.1 Ilmastonmuutos

Maapallon monimutkainen itsesäätelysysteemi toimii kuin termostaatti. Kaikesta auringosta tulevasta säteilyenergiasta noin 70 % absorboituu maapallolle. Jotta maapallon keskilämpötila ei kohoaisi, maapallon on säteiltävä vastaava energiamäärä takaisin avaruuteen. Maapallon ilmakehä toimii kasvihuoneen lasiseinämän tavoin. Ilmakehä, samoin kuin lasiseinä, päästää lävitseen auringonsäteilyä, mutta absorboi itseensä maapallolta lähtevää pitkäaaltoista lämpösäteilyä. Ilmakehän tärkeimmät tätä lämpösäteilyä absorboivat kaasut, niin kutsutut kasvihuonekaasut, ovat vesihöyry ja hiilidioksidi, joita on ilmakehässä runsaasti. Merkittäviä kasvihuonekaasuja ovat myös metaani, typpioksiduuli, monet halogeeniyhdisteet sekä otsoni. (Laukkanen 2005, 9-11.)

Vesihöyryä ei usein lasketa varsinaiseksi kasvihuonekaasuksi, koska sen määrä vaihtelee alueellisesti ja ajallisesti monien tekijöiden vaikutuksesta. Vesi kiertää maapallolla ollen välillä kiinteässä muodossa (vesi, jää) ja lämpötilan noustessa höyrystyy takaisin ilmaan vesihöyryksi. Pilvet, jotka muodostuvat vesihöyryn kiinnittyessä ilmakehässä oleviin pieniin partikkeleihin, pidättävät lämpöä maapallon pinnalle (Kuusisto & Käyhkö 2004, 19). Tämän huomaa muun muassa pilvisenä yönä, jolloin päivän aikana maapallolle absorboitunut lämpö ei pääse säteilemään takaisin avaruuteen vaan jää maan pinnalle. Tähtikirkkaana yönä ilman lämpötila pääsee laskemaan huomattavasti päivän lämpötilaa alemmaksi.

Ilmakehän koostumus vaikuttaa maapallon ilmastoon. Tämän riippuvuussuhteen esitti tieteellisesti jo vuonna 1896 ruotsalainen Svante Arrhenius. Hän laski, että hiilidioksidipitoisuuden kaksinkertaistuminen kohottaisi maapallon keskilämpötilaa noin viidellä asteella. Hiilidioksidia on ilmakehässä vain 0,04 %, tarkemmin sanottuna noin 337 miljoonasosaa (parts per million, ppm), joka on puhtaaksi hiileksi muutettuna 775 miljardia tonnia. Muita hiilen varastoja maapallolla ilmakehän lisäksi ovat valtameri, maaperä, elävä luonto (biosfääri) sekä fossiiliset kerrostumat. Kylmien jäätiköitymisjaksojen aikana hiilidioksidipitoisuus on ollut pienimmillään, lämpimien jaksojen aikana, jollaista me nyt elämme, puolestaan korkeimmillaan. Viimeisen 420 000 vuoden aikana ilmakehän hiilidioksidipitoisuuksien vaihtelu on pysynyt hyvin tarkasti rajoissa 180 ppm-280 ppm. (Kuusisto ym. 2004, 19.)

Ilmastohistorian perusteella voidaan siis väittää, että ilmasto muuttuu varmasti. Se, kuinka nopeasti ja mihin suuntaan, on ilmastotutkimuksen keskeisimpiä tutkimuskohteita. Lämpötilojen ja sademäärän muutoksiin, varsinkin alueellisella tasolla, on vaikea antaa täydellisen varmaa vastausta matemaattisten ja fysikaalisten ilmastomallien avulla. Mallien suurena tuntemattomana on pilvisyyden muutos ja sen vaikutus ilmastoon. Keskilämpötilan noustessa ja haihdunnan kasvaessa myös vesihöyryn määrä ilmakehässä kasvaa, mutta lisääntyykö pilvisuus? Pilvien syntyä säätelee ilmakehän pienhiukkasten määrä, joita sekä ihminen että luonto itse vapauttavat erilaisia määriä vuodesta ja vuoden ajasta riippuen. Myös ihmisten synnyttämiä kasvihuonekaasupäästöjä on vaikea ennustaa pitkälle tulevaisuuteen päästöjen mahdollisen rajoittamisen ja uusien energianlähteiden kehittelyn takia. Kuitenkin juuri päästöjen suuruus vaikuttaa ilmakehän kasvihuonekaasupitoisuuteen ja sitä kautta ilmaston kehitykseen. On kuitenkin laskettu, että ilmakehässä tällä hetkellä oleva kasvihuonekaasujen määrä lämmittää maapalloa ainakin seuraavat 50 vuotta, vaikka päästöjen määrään puututtaisiin heti kovalla kädellä. (Kuusisto ym. 2004, 20-23.)

Tulevaisuuden näkymiä pyritään selvittämään laatimalla erilaisia kehitysmalleja, skenaarioita. Tieteilijäryhmät eri puolilta maailmaa ovat laatineet matemaattis-fysikaalisia ilmastomalleja, joita supertietokoneet pyörittävät. Intergovernmental Panel on Climate Change (IPCC) on ottanut raporteissaan huomioon kaikki saatavilla olevat tieteellisesti pätevät ennustemallit ja kokoa tuloksista yhteenvedon neljän vuoden välein. IPCC:n viimeisimmän eli neljännen raportin mukaan (julkaistiin vuonna 2007), vuoteen 2100 mennessä kaikki mallit ennustavat ilmaston lämpenemistä ja vaihteluväli yltää 1,5 asteesta aina 5,9 asteeseen, riippuen käytetystä ilmastomallista ja päätösskenaariosta. (Kuusisto ym. 2004, 23.)

Suomea koskevia skenaarioita on tehty FINSKEN - Neljä tulevaisuuden Suomea - hankkeen puitteissa. Hanke oli osa Suomen Globaali muutoksen tutkimusohjelma FIGAREa. (Suomen Ympäristökeskus 2002) Skenaario ei ole ennuste vaan tutkimustuloksiin perustuva oletus ”näin

saattaa käydä”. Skenaarioiden todenmukaisuuden takia taustaoletusten on oltava yhteneviä. On myös huomioitava, että kaikkien sektoreiden skenaariot voivat toteutua samanaikaisesti. FINSKEN-hankeessa oli monitieteellisyys takia mukana useita eri tutkimuslaitoksia. Myös useat yliopistot ottivat osaa tutkimukseen. Ilmastoskenaarioiden pohjana käytettiin kahdeksaa edustavaa lämpötilan ja 24 sadannan aikasarjaa eripuolilta Suomea. Vuoden keskilämpötila on noussut sadan vuoden aikana noin $0,7^{\circ}\text{C}$, mikä vastaa IPCC:n arviota $0,6\pm 0,2^{\circ}\text{C}$ globaalin pintalämpötilan noususta. Toisin kuin koko maapallon lämpeneminen, Suomen osalta lämpötilan kohoaminen viimeisten vuosikymmenien ajalta mahtuu vielä luonnolliset vaihtelun puitteisiin. Kaikissa FINSKEN-hankeen skenaarioissa koskien ilmastonmuutosta 2000-luvun Suomessa ja tulevana vuosikymmeninä, lämpötilan nousu on voimakkainta talviaikaan. Mallien väliset erot ovat kuitenkin melko suuret, osa malleista ennakoii suurinta lämpenemistä keväälle. Sadannan muutokset eivät ole yhtä tuntuvia kuin lämpötilan. (Kuusisto ym. 2004, 133-135.)

Suomen sopeutuminen ilmastonmuutokseen ja mahdollisuudet ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi ovat jatkuvan tutkimuksen kohteena. Teknisillä innovaatioilla on jo selvästi pystytty rajoittamaan kasvihuonekaasujen päästöjä. Tärkeitä toimia ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi ovat mm. teollisuuden energiankäytön tehostaminen, rakennusten energiatehokkuuden parantaminen, yhteiskuntarakenteen tiivistäminen ja liikennevälineiden energiatehokkuuden parantaminen, uusiutuvien energianlähteiden ja energiajärjestelmien kehittäminen sekä jätehuollon kasvihuonekaasupäästöjen hillintä ja talteenotto. (Lehtilä ja Syri 2003.)

FINADAPT-tutkimuksen mukaan päästöjen vähentäminen voi hidastaa ilmastonmuutosta, mutta Suomessa silti sekä ihmisten järjestelmien että ekosysteemin on sopeuduttava muuttuviin oloihin. Ilmastonmuutoksen arvioidaan sekä heikentävän että vahvistavan ekosysteemipalveluita (metsät, maatalous, luonnon monimuotoisuus sekä vesivarat) muun muassa johtuen kasvukausien pidentymisestä, äärevyyden ja valunnan lisääntymisestä sekä kasvitautien ja tuhohyönteisten mahdollisesta levittäytymisestä uusille alueille. Infrastruktuurille ja ihmisten hyvinvoinnille ilmastonmuutos merkitsee myös sekä riskejä että uusia mahdollisuuksia. (Suomen Ympäristökeskus 2007.)

2.2 Paikallistoiminta

Paikallistoiminta (myös kylätoiminta) on tietyllä alueella toteutettavaa toimintaa, jonka toiminta voi käsittää seuroja, yhdistyksiä tai muita yhteisölliseen toimintaan perustuvia, usein tiettyä aatetta tai etua ajavia ryhmiä. Tällaisia ryhmiä ovat muun muassa nuoris- ja urheiluseurat, kyläyhdistykset ja erilaiset kerhot. Marttayhdistykset ja 4H-kerhot ovat esimerkkejä kansallisista, samaa toimintaperiaatetta toteuttavista ryhmistä, jotka toimivat

myös paikallistasolla. Paikallistoiminnan avulla järjestetään erilaisia tapahtumia ja harrastustoimintaa, luodaan sosiaalista kanssakäymistä, edistetään alueen hyvinvointia ja yhteistoimintaa ja kehitetään alueen paikallisia voimavaroja. (Maaseutuplus 2009.)

2.2.1 Valtakunnallinen kylätoiminta

Suomen Kylätoiminta ry eli SYTY ry on vuonna 1997 perustettu, aiemman vuonna 1982 perustetun Kyläasiain neuvottelukunnan tilalle tullut Suomen kylätoiminnan keskusjärjestö (Valtakunnallinen kylätoimintaohjelma 2003-2007). SYTY ry:n tarkoitus on edistää kylien kehittämistä valtakunnallisesti. SYTY tekee työtä kylien elinvoimaisuuden ja vaikutusmahdollisuuksien vahvistamiseksi. Samalla luodaan kylillä asuville ihmisille edellytykset työhön ja riittävään toimeentuloon. SYTY toimii maaseudun kehittämistä edistävien järjestöjen ja kylien valtakunnallisena yhteistyöelimenä. Yhdistys toteuttaa yhteistoimintaa ja verkottumista yhdessä 19 kylien maakunnallisen yhteenliittymän, Helsingin kaupunginosayhdistysten liiton (HELKA), 58 paikallisen toimintaryhmän sekä useiden muiden järjestöjen ja yhdistysten kanssa. SYTY ry on poliittisesti sitoutumaton. (SYTY ry 2009.)

Ruotsinkielinen kylätoiminta kulkee käsi kädessä suomenkielisen kanssa. Svensk Byaservice perustettiin vuonna 1990 yhteistyössä Sydkustens landskapförbundet:in, Svenska Österbottens Förbundin sekä Svenska studiecentralin kanssa. Svensk Byaservicen ja SYTY ry:n toiminta on kiinteää ja Svensk Byaservice vastaa SYTY ry:n ruotsinkielisestä asiasisällöstä ja toiminnasta. Yhteistyötä tehdään myös Ahvenanmaalaisen Ålands bildningsförbund rf:n kanssa. Svensk Byaservicen tarkoitus on kehittää Suomen ruotsinkielistä maaseutua ja kylätoimintaa paikallisten toimintaryhmien, kylien välisen yhteistyön ja informaation kautta. (Byaservice 2009.)

2.2.2 Maakunnalliset kylien yhteenliittymät

Kylien maakunnalliset yhteenliittymät ovat koko Manner-Suomen kattavia, alueellisesti rajattuja kyläyhdistysten yhteenliittymiä, joiden toimintaa vahvistavat maakunnalliset kylätoimintaohjelmat, jotka päivitetään noin neljän vuoden välein. Maakunnallisten kylien yhteenliittymät toimivat maakunnissa kyläyhdistysten ja -toimijoiden kattojärjestönä, kehittäjänä ja edunajajana. Kaikissa kylien yhteenliittymissä toimii palkattu kyläasiamies koordinoimassa työtä ja ohjaamassa toimintaa. (MaaseutuPlus 2009)

Tämän opinnäytetyön sisältämä tutkimusaineisto kerättiin Etelä-Suomen läänin alueella toimivien maakunnallisten kylien yhteenliittymien alueelta, joita ovat Länsi-Uudenmaan Kylät

ry -Västnylands Byar r.f, Itä-Uudenmaan Kylät ry, Hämeen Kylät ry, Päijät-Hämeen kylät ry ja Varsinais-Suomen kylät ry.

Länsi-Uudenmaan Kylät ry perustettiin vuonna 2000 toimimaan kaksikielisenä kattojärjestönä kyläyhdistyksille ja muille vastaaville läntisellä Uudellamaalla. Yhdistyksen tarkoitus on edistää kylien kehitystä paikallistoimijoiden omatoimisuuden ja elinkelpoisuuden kehittämisen kautta. Toiminta-alueena on Länsi-Uusimaa, johon lasketaan 13 kuntaa: Hanko, Inkoo, Karjaa, Karjalohja, Karkkila, Kirkkonummi, Lohja, Nummi-Pusula, Pohja, Sammatti, Siuntio, Tammisaari ja Vihti. Vuoden 2009 alussa Tammisaari, Karjaa ja Pohja yhdistyivät Raaseporin kaupungiksi. Tällä alueelle toimii noin 90 kyläyhdistystä ja muuta vastaavaa yhdistystä. (Länsi-Uudenmaan kylät ry - Västra Nylands byar rf. 2009.)

Itä-Uudenmaan Kylät ry on kaksikielinen kylien yhteenliittymä, joka perustettiin vuonna 2000. Yhdistyksen tarkoitus on käynnistää ja lisätä yhteistyötä ja verkostoitumista alueen kylien välillä ja toimia kontaktina kansalliseen SYTY ry:seen. Toiminta-alueena on koko Itä-Uusimaa sekä maakuntarajojen ulkopuolella olevat lähialueet. Kyläyhdistyksiä on alueella noin 50. Toiminta-alueena Itä-Uusimaa, joka käsittää kunnat Artjärvi, Askola, Lapinjärvi, Liljendal, Loviisa, Myrskylä, Mäntsälä, Pernaja, Pornainen, Porvoo, Pukkila, Ruotsinpyhtää ja Sipoo. (Itä-Uudenmaan kylät ry 2009.)

Hämeen Kylät ry on Kanta-Hämeen kylätoimintayhteisöjen yhteenliittymä, joka toimii kylä- ja asukastoiminnan edunvalvojana sekä kylien välisenä yhteistyöelimenä. Yhdistyksen tavoitteena on kehittää alueen elinkeinotoiminnan edellytyksiä ja edistää asukkaiden yhteistyötä ja kanssakäymistä. Toiminta-alueena Kanta-Hämeen alue johon kuuluvat kunnat Renko, Hauho, Tammela, Tuulos, Lammi, Kalvola, Loppi, Ypäjä, Humppila, Hattula, Hausjärvi, Janakkala, Jokionen, Forssa, Riihimäki ja Hämeenlinna. (Hämeen kylät ry 2009.)

Päijät-Hämeen kylät ry on Asikkalassa vuonna 1996 perustettu maakunnallinen kylien yhteenliittymä, joka toimii kylien kehittämisessä kylätoimikuntien, kuntien ja muiden tahojen tukena. Tarkoituksena on parantaa maakunnan elinvoimaisuutta ja edistää vuorovaikutusta maaseudun ja kaupungin välillä. Toiminta-alueena on Artjärvi, Asikkala, Hartola, Heinola, Hollolla, Hämeenkoski, Kärkölä, Nastola, Orimattila, Padasjoki, Sysmä sekä Lahden alueen kylät (Päijät-Hämeen liitto). (Päijät-Hämeen kylät ry 2009.)

Varsinais-Suomen Kylät ry on vuonna 2000 perustettu kylä- ja asukasyhdistysten yhteenliittymä, joka vaikuttaa paikalliseen, maakunnalliseen sekä valtakunnalliseen kylä- ja asukastoimintaan. Toiminta-alueena Vakka-Suomi (Uusikaupunki, Laitila, Vehmaa, Pyhäranta, Taivassalo ja Kustavi), Loimaan seutu (Aura, Oripää, Pöytyä, Tarvasjoki, Loimaa, Marttila ja Koski Tl), Turunmaa (Länsi-Turunmaan kaupunki ja Kemiönsaaren kunta), Turun seutu

(Kaarina, Lieto, Mynämäki, Masku, Naantali, Nousiainen, Paimio, Raisio, Rusko, Sauvo ja Turku) sekä Salon seutu (Salon ja Someron kaupungit, Halikko, Kiikala, Kisko, Kuusjoki, Muurla, Perniö, Pertteli, Suomensjärvi ja Särkisalo). (Varsinais-Suomen kylät ry 2009.)

2.2.3 Kyläyhdistykset

Kylätoiminnan kampanja käynnistyi 1970-luvulla, kun Suomen hallinnollisen kehityksen myötä julkinen valta keskitettiin valtiolle ja kunnille paikallisen toiminnan sijaan. Kuntien päätösvallan vahvistuminen ja maaseudun vaikuttamismahdollisuuksien heikentyminen sýsäsivät kylät syrjään päätöksenteosta. Maaseudun tyhjeneminen asukkaista ja palveluista herätti ihmiset toimimaan kylien hyväksi. Kylätoimikuntia perustettiin edustamaan kylää kuntiin päin ja luomaan yhteenkuuluvuutta ja toimintaa kyläläisten kesken. Kaikista aktiivisinta kylätoiminnan kehittyminen oli syrjäisellä maaseudulla. 1980-luvulla kylät alkoivat tehdä yhteistyötä myös keskenään, tuolloin perustettiin ensimmäiset pitäjäneuvostot ja maakunnalliset kylien yhteenliittymät. Kylätoimikuntia rekisteröitiin yhdistyksiksi ja 1990-luvulla kylät alkoivat ajaa enemmän omaa, paikallista etuaan. Erilaisten hankerahoitusten kehittyminen ja maaseutupolitiikan kylien omatoimisuutta tukeva suuntaus paransivat kylien kehittymistä.

(MaaseutuPlus, Valtakunnallinen kylätoimintaohjelma 2003-2007.)

Kylä- ja asukastoimintaa harjoitetaan nykypäivän kylissä kylätoimikunnissa, kyläyhdistyksissä, asukasyhdistyksissä tai muissa yhdistyksissä ja järjestöissä. Tällä hetkellä Suomessa on kyliä noin 3900 kpl, joista rekisteröityjä kyläyhdistyksiä tai vastaavia noin 2800 kpl. Rekisteröimättömiä kyläyhdistyksiä on noin 1100 kpl. (MaaseutuPlus, Kylätoiminnan tunnusluvut 2008.)

Kyläyhdistyksissä päätetään ja keskustellaan mm. erilaisten tapahtumien järjestämisestä, yhteisistä rakennushankkeista ja kaikesta kylän toimintaan ja kehittämiseen liittyvistä toimista. Kyläyhdistyksen toiminta voi käsittää myös erilaista harrastustoimintaa ja kerhoja. Kyläyhdistykseen valitaan yleensä vuosittain puheenjohtaja, varapuheenjohtaja, varainhoitaja ja sihteeri. Äänestysoikeus ja jäsenistön valintamenettely on yleensä kirjattuna kyläyhdistyksen sääntöihin. Suurin osa kyläyhdistyksistä toimii melko vapaasti, demokraattisin menettelytavoin. Jäseniksi pääsevät kaikki kyläläiset, eikä jäsenyyteen yleensä sisälly suuria velvollisuuksia. Kyläyhdistyksessä toimiminen koetaan usein enemmän harrastustoiminnaksi tai yhteisten asioiden ajamiseksi kuin jäykäksi politikoinniksi. (MaaseutuPlus 2009.)

2.3 Kylätoiminnan mahdollisuudet ilmastonmuutoksen hillinnässä

Kylätoiminnan mahdollisuuksia ei sovi väheksyä ilmastonmuutoksen hillinnässä ja siihen sopeutumisessa. Muutos alkaa ruohonjuuritasolta, yksittäisen ihmisen valinnoista ja toimista. Kyläyhdistysten voima lepää yhteisessä päätöksenteossa, monipuolisessa osaamisessa ja paikallisten olojen ja mahdollisuuksien tuntemisessa. Suuret linjat vedetään politiikan kentillä, mutta niitä toteuttamaan tarvitaan kansan omaa toimintaa ja innovatiivisia toteuttajia, jotka osaavat ajatella myös laatikon ulkopuolelle. Aiheellinen kritiikki ja asioiden puntarointi useasta näkökulmasta ovat kyläyhdistysten toiminnan vahvuuksia. Oman alueen voimavarojen ja kehittämiskeinojen tunteminen ja niiden hyödyntäminen parantavat alueen omavaraisuutta ja tukevat työllisyyttä. Ilmastonmuutoksen voi nähdä myös mahdollisuutena kylätoiminnalle ja kylien kehittämiselle.

Ilmastonmuutokseen vaikuttamiseen on useita keinoja. Suurin osa niistä ei vaadi asukkailta työläitä toimenpiteitä tai suuria rahallisia investointeja. Suurin osa toimista sitä vastoin säästää kukkaron nyörejä pidemmällä aikavälillä, saattaapa jopa parantaa fyysistä kuntoa tai lisätä sosiaalisten kontaktien määrää. Osaa toimista ei edes välttämättä tarvitse liittää ilmastonmuutokseen vaan ennemminkin kyläyhteisön toimivuuden parantamiseen ja asukkaiden hyvinvoinnin lisääntymiseen. Näitä arvoja korostavat muun muassa niin kutsutut ekokylät, joita toimii Suomessakin parisen kymmentä ja rakenteilla on toinen samanmoinen.

Ekokylä on useimmiten pientaloista koostuva kylämäinen asuntoryhmä, jossa asumiseen liittyy ekologisista tavoitteita. Ekokylille ei ole yleisesti hyväksyttyä määritelmää. Hyvin erityyppisiä ja ekologisilta periaatteiltaan hyvin erisuhtaisia asuntoryhmiä on nimetty ekokyliksi. Ekokylä on määritteenä enemmän käsitteellinen kuin fyysinen: ekokyliksi voidaan nimittää myös kerrostaloihin tai vanhoihin rakennuksiin perustettuja ekologisista periaatteista toimivia asuinyhteisöjä. (Wikipedia 2009.)

Jo toimivia tai rakenteilla olevia ekokyläitä Suomessa:

Vihdin Nummelaan on suunniteltu ekologisen rakentamisen alue, jonka ideointi on käynnistynyt Ekokylä ry:n aloitteesta. Linnanniitun alueelle on kaavoitettu mahdollisimman ympäristöystävällinen asuinalue, parin kilometrin päässä Nummelan keskustasta. (Linnanniitun ekokylä 2009.)

Keuruun ekokylä sijaitsee Jyväskylän itäpuolella ja on Keuruun Ekokylä ry:n ja Keuruun Ekokylän Osuuskunnan 1997 perustama reilun 50 hehtaarin kokoinen maatila, joka toimii noin 25 ihmisen yhteisöllisenä kotina. Toiminnan tarkoituksena on kehittää ja opettaa kestävää elämäntapaa. (Keuruun ekokylä 2009.)

Karjaalla Svarfvarsin luomutilalle on rakenteilla ekologisen rakentamisen ja asumisen alue, jonka tontit tulivat myyntiin keväällä 2009. Keskeisinä ajatuksina alueen ja maatilan suunnittelussa on pidetty energiatehokkuutta, energiaomavaraisuutta, jätteiden lajittelua ja kierrätystä, yleistä ympäristöhuoltoa sekä tilan ruoantuotannon säilyttämistä monipuolisena. Tavoitteena on myös luoda uusia työpaikkoja alkutuotantoon, kauppaan ja jalostukseen sekä järjeistää vedenkäyttöä ja puhdistusta. (Svarfvarsin ekokylä 2009.)

Kangasalan yhteiskylä sijaitsee Pirkanmaan Rikussa, josta on Tampereelle matkaa noin 23 km. Yhteiskylä on Pirkanmaan Yhteisöasujat ry:n perustama hanke, joka on aloitettu vuonna 1994. Kyläyhteisö huolehtii teiden kunnossapidosta, lämmityksestä ja yhteisistä rakennuksista, joita kylässä on yhdeksän. Talot ovat yksityisesti omistettuja, puurakenteisia omakotitaloja, joissa on hyödynnetty luonnonmukaisia sekä kierrätettyjä rakennusmateriaaleja ja -osia. Kaikissa taloissa kuivakäymälät, harmaat vedet suodatetaan. Yhteiskylässä suositaan kimppekyytejä, julkista liikennettä sekä etätöitä. (Kangasalan yhteiskylä 2009.)

Bromarvin ekokylä on Bromarvin Marttayhdistyksen lahjoitusvaroilla rakentama ekokylä, jonka suunnitteluun on vaikuttanut vahvasti arkkitehti Bruno Erat. Kylä koostuu neljästä minikerrostalosta, kahdesta paritalosta, näiden huoltorakennuksista sekä lämmöntuotantoon että vedenpuhdistukseen tarvittavista rakennuksista. Kylän talot on rakennettu lähiseudulta saatavista materiaaleista kuten puusta ja kierrätysosista. Rakennuksissa hyödynnetään passiivista aurinkoenergiaa ja lämpöeristeenä on käytetty selluvillaa. Ilmanvaihto toimii painovoimaisesti. Jätevesi erotellaan ja puhdistetaan osin itse biologisin menetelmin. Lämpöenergia tuotetaan itse omissa lämpökeskuksessa aurinkokeräimillä ja puuhakkeella. (Wikipedia 2009.)

Kempeleen ekokylä on Oulun eteläpuolella sijaitsevaan Kempeleen kuntaan rakenteilla oleva Suomen ensimmäinen valtakunnallisesta sähköverkosta irti oleva kymmenen omakotitalon kylä, jonka lämpö ja sähkö tuotetaan omissa häikäpönttötekniikkaan perustuvassa pienvoimalassa. Voimalan energianlähteenä käytetään puuhaketta. Kylän varavoimala toimii rypsiöljyllä, joka sekin on tarkoitus tuottaa paikallisesti. Kylän rakennustyöt alkoivat keväällä 2009. (Wikipedia 2009.)

Myös ulkomailla ekokyläajatus on saanut vahvan jalansijan. Jyväskylän yliopiston ylioppilaskunta ja Helsingin yliopiston ylioppilaskunta ovat mukana hallinnoimassa ulkoministeriön varoilla tuettavaa kehitys yhteistyöprojektia Intian Bharatpurin kaupunkia ympäröivällä maaseudulla. Toiminta on osa kansainvälistä EVD hanketta (Eco-Village Development), jonka tarkoituksena on muuttaa hankkeeseen valitut 12 kylää malliekokyliksi. Projektin käytännön toteutuksesta vastaavat intialaiset järjestöt ovat naisten ja lasten

aseman kehittämisen puolesta toimiva Women's Action for Development (WAFD) ja uusiutuvan energian parissa toimiva Integrated Sustainable Energy and Ecological Development Association (INSEDA). Vuonna 2002 alkaneen hankkeen tavoitteina on kehittää ympäristöä säästäviä viljelysmenetelmiä, helpottaa vedenkeruuta ja muokata energiataloutta omavaraisemmaksi. Ympäristöolosuhteiden ja sukupuolten välisen epätasa-arvon takia varsinkin naisten osa on raskas. Hankkeen pääasiallinen pyrkimys on lisätä maaseutukyliä asukkaiden tietoisuutta keinoista, joilla omia elinoloja voidaan parantaa. (Helsingin Yliopisto 2008)

Ekokylä on perustettu ulkomailla Suomea enemmän. Ruotsissa ekokylä on kymmeniä, Saksassa on rakennettu ekokylä vaihtelevin ekostandardein viimeisen 30 vuoden aikana 172 (Wikipedia 2009). Tavoitteet ekokylissä vaihtelevat mutta toteutetut kohteet ovat varsin samankaltaisia. Asukasluku vaihtelee viidestä ruokakunnasta useampaan kymmeneen ruokakuntaan. Kylät pyrkivät mahdollisimman omavaraiseen energiatalouteen ja vedenkäyttöön sekä osissa kylissä myös omavaraiseen ravinnontuotantoon. Kierrätystä, sosiaalista kanssakäymistä ja yhteistilojen käyttöä korostetaan.

3 Kyselyn laatiminen

Menetelmänä tässä opinnäytetyössä käytettiin monivalintakyselyä, johon pyydettiin vastaamaan yhteisvastauksena kyläkokouksen tai muun vastaavan kylätoimijoiden yhteistilaisuuden yhteydessä Internetin välityksellä. Kyselyn tarkoituksena oli kerätä määrällistä ja laadullista tietoa kylien näkemyksistä ja asenteista liittyen ilmastonmuutokseen ja siihen vaikuttamiseen. Myös kylien mahdollisia toimia liittyen ilmastonmuutokseen haluttiin kartoittaa.

3.1 Kyselyn teko

Opinnäytetyössä käytetyn kyselynlomakkeen toteuttivat pääosin Hämeen ammattikorkeakoulun opettajat lehtori Tero Uusitalo ja tutkijayliopettaja Anne Virtanen. Kyselypohjan mallina käytettiin HAMK:n kanssa yhteistyössä Lohjan kaupungille tehdyn ilmasto-ohjelman tekoon osallistuneen opinnäytetyön kyselypohjaa (Ojanen 2009), jota muokattiin tarkoitukseen sopivaksi. Kysely koostui osista, joita ovat: taustatiedot, ilmastonmuutokseen liittyvät näkemykset sekä ilmastonmuutoksen hillintä kylätasolla, liikenne, rakentaminen ja yhdyskuntarakenne, energian tuotanto ja kulutus, jätehuolto ja kierrätys sekä kylätason toiminta ilmastonmuutoksen hillinnässä ja sopeutumisessa (kysely liitteessä 1).

Esivalmisteltu kysely lähetettiin loppukevästä 2009 tarkistettavaksi ja lisäideoitavaksi huhtikuun ”Kylät ja Ilmastonmuutos” kokouksessa olleille kyläasiamiehille, jotka edustivat projektissa mukana olevia Etelä-Suomen läänin alueen kylien yhteenliittymiä. Kyläasiamiesten huomiot ja kehitysideoita käytiin läpi syyskuun alkuun mennessä ja kysely oli lähes lopullisessa muodossaan. Syyskuun loppupuolella 2009 kysely lähti käännettäväksi ruotsiksi Anna Liljeströmille. Kääntämisen jälkeen kysely siirrettiin Internetiin ja kysymykset vastausmahdollisuuksineen esitettiin kummallakin kotimaisella kielellä.

Oma osuuteni kyselyn viimeistelyssä ja opinnäytetyön suunnittelussa alkoi syyskuun alussa 2009. Kävin kyselylomakkeen läpi ja korjasin yksittäisiä virheitä ja epäloogisuuksia. Kävimme kysymykset pariin otteeseen läpi myös opinnäytetyöni ohjaajan Tero Uusitalon ja tutkijayliopettaja Anne Virtasen kanssa. Mietimme mahdollisuutta lyhentää tai tiivistää melko raskaalta tuntuva kyselyä mutta hylkäsimme kyselyn lyhentämisen aikataulullisten seikkojen takia. Lokakuun alussa kyselyyn vievä linkki lähetettiin sähköpostilla saatekirjeineen kaikille kylätoimijoille ja -yhdistyksille, joiden sähköpostiosoitteet olivat kunkin projektissa mukana olevan kylien yhteenliittymän kyläasiamiehen tiedossa.

Kysely täytettiin Internetissä ja kyläyhdistyksiä pyydettiin vastaamaan kyselyyn yhdellä, yhteisellä vastauksella per kyläyhdistys. Tämä ajateltiin voitavan toteuttaa esimerkiksi kyläkokouksen tai muussa vastaavan kylän yhteistilaisuuden yhteydessä, jossa mahdollisimman moni kyläläinen olisi paikalla. Vastausaikaa annettiin reilusti yhteisvastauspyynnön takia, ensin 15.11.2009 asti, jonka jälkeen vielä 6.12.2009 saakka vastausprosentin nostamiseksi. Kyselyvastauksia saatiin yhteensä 59 kappaletta, joista 52 oli suomenkielistä ja seitsemän ruotsinkielistä.

3.2 Vastausten käsittely

Saadut vastaukset siirrettiin Internetistä Microsoft Officen Excel-taulukkoon, jonka jälkeen niitä pystyi tarkastelemaan ja vertailemaan keskenään. Kyselyvastauksista eriteltiin avoimet vastaukset ja monivalinta, rasti ruutuun vastaukset erikseen, jotta kummankin kysymystyyppin vastauksia voitiin käsitellä omana ryhmänään. Kyselyssä kartoitettiin aluksi myös vastaavan kylän nimi ja kunta sekä vastauksen ylös kirjanneen henkilön rooli kyläyhdistyksessä (puheenjohtaja, sihteeri, hallituksen jäsen tai muu vastaava).

Tekstimuodossa olevat vastaukset muokattiin numeromuotoon vastausten käsittelyn helpottamiseksi. Esimerkkinä tästä kysymys numero kaksi: ”Miten tärkeitä seuraavat toimet ovat ilmastonmuutosta torjuttaessa? ”, jossa vastausvaihtoehdot jokaiselle toimelle: (eriteltynä kyselylomakkeessa) ”1. ei lainkaan tärkeä”, ”2. jonkin verran tärkeä”, ”3. melko tärkeä” ja ”4. erittäin tärkeä”. Tällöin vastausvaihtoehdot olivat numerot 1, 2, 3 ja 4.

Vastausvaihtoehtojen määrä vaihteli yhdestä kuuteen, jolloin mukana oli vaihtoehto ”en osaa sanoa” ja/tai vaihtoehto ”kyseistä toimintaa ei ole kylällä” (liite 1, osa B, kysymys 9).

Tekstivastausten muuntaminen numeroiksi helpotti kaavioiden tekoa ja prosenttien laskemista.

Monivalintakysymysten vastauksista tehtiin jokaisesta oma kaavionsa, jossa ilmeni vastausten lukumäärä (100 % = 59 kpl) ja vastausten jakautuminen kunkin kysymyksen osan kohdalla. Avoimien kysymysten vastaukset käsiteltiin tuloksissa tekstinä, johon koottiin kunkin kysymyksen vastaukset yhteen. Avointen kysymysten vastausmäärä oli kysymyksestä riippuen 10-12 vastausta/avoin kysymys mikä vastausprosenttina on noin 17-20 % vastanneiden määrästä (59=100 %). Avointen kysymysten melko alhaisesta vastausprosentista johtuen avoimia kysymyksiä oli järkevämpi käsitellä jokaista omana tuloksenaan joko kysymys- tai kyläkohtaisesti eikä vetää niistä erillisiä, yleistettäviä johtopäätöksiä. Avointen kysymysten vastauksia on esitelty tekstin ohessa.

4 Tulokset

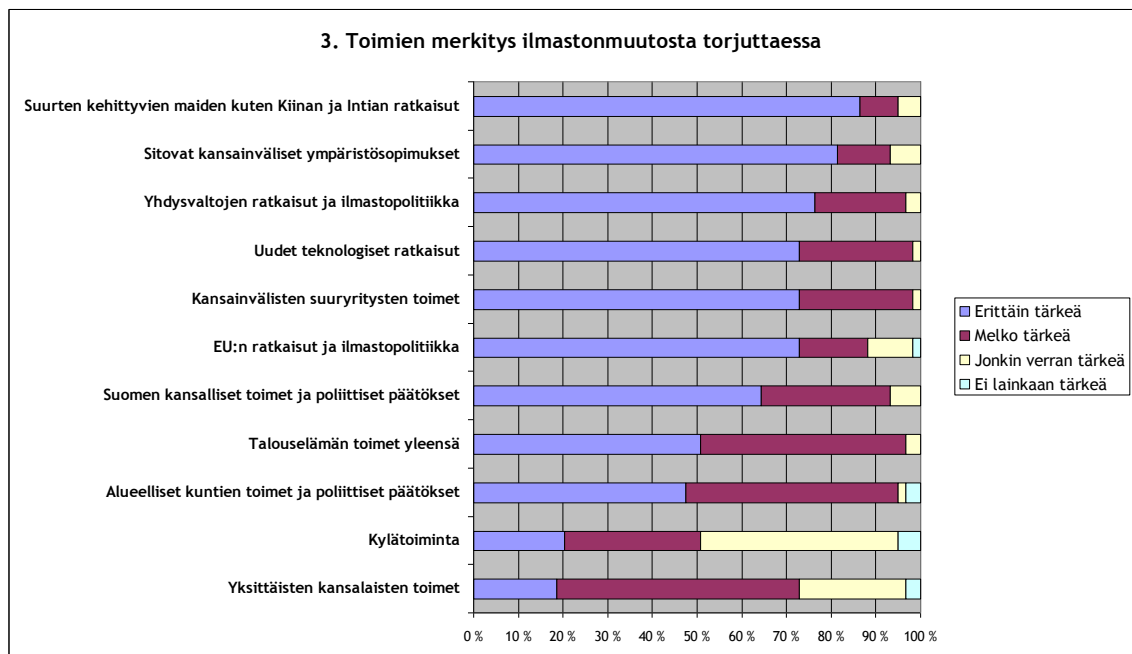
Kylät ja ilmastonmuutos-kyselyn tulosten perusteella haluttiin kartoittaa kylätoimijoiden käsityksiä ilmastonmuutoksesta ja siihen vaikuttavista tekijöistä. Saatujen vastausten melko vähäinen kokonaismäärä verrattuna kyläyhdistysten kokonaismäärään tutkimuksessa mukana olevien maakunnallisten kylien yhteenliittymien alueella ei mahdollista kvantitatiivisia eli määrällisiä / laskennallisia tutkimustuloksia, vaan tuloksina saatiin ennemminkin kvalitatiivista eli laadullista tietoa. Kyselyn aihe liitettynä kohderyhmään (kyläyhdistysten mielipiteet ja näkemykset ilmastonmuutoksesta) on kuitenkin hyvin vähän tutkittu alue, joten vähäisetkin tutkimustulokset luetaan arvokkaiksi. Kaikki kyselytuloksista saadut tiedot on esitetty kaavioina opinnäytetyön lopussa liitteessä 2.

4.1 Kyselytulokset

Kyselytulosten mukaan kyläyhdistykset olivat tietoisia ilmastonmuutoksesta ja seuranneet sen ympärillä käytävää keskustelua jonkin verran (kysymys 2.). Vastanneista 59 kyläyhdistyksestä 62 % näki ilmastonmuutoksen todellisena ja perusteltavissa olevana asiana, 57 %:n mielestä ilmastonmuutosta on mahdollista hillitä ja 51 % vastanneista uskoi ilmastonmuutoksen olevan pääosin ihmisen aiheuttamaa. Täysin ilmastonmuutoksen kieltäviä näkemyksiä ei vastanneissa ollut lainkaan. Kolme prosenttia vastanneista ei usko mahdollisuuksiin hillitä ilmastonmuutosta, toinen kolme prosenttia ei usko ihmisen toiminnan vaikuttavan ilmastonmuutokseen (Liite 2, kaavio 2).

4.2 Ilmastonmuutoksen merkitys ja toimet

Kysymyksessä kolme kysyttiin eri toimien tärkeyttä ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi. Erittäin tärkeäksi kyläyhdistykset näkivät suurten kehittyvien maiden kuten Kiinan ja Intian ratkaisut (86 %), sitovat kansainväliset ympäristösopimukset (81 %), Yhdysvaltojen ratkaisut ja ilmastopoliitiikka (76 %) sekä uudet teknologiset ratkaisut (73 %) ja kansainvälisten suuryritysten toimet (73 %). Myös EU:n ratkaisut ja ilmastopoliitiikka nähtiin erittäin tärkeäksi toimeksi ilmastonmuutosta torjuttaessa (73 %). Suomen kansalliset toimet ja poliittiset päätökset 64 % vastaajista koki erittäin tärkeiksi toimiksi, samoin talouselämän toimet yleensä (51 %). Alueellisia kuntien toimeja ja päätöksiä (47 % erittäin tärkeä), kylätoimintaa (20 % erittäin tärkeä) ja kansalaisten yksittäisiä toimia (19 % erittäin tärkeä) ei nähty yhtä merkittävinä toimina ilmastonmuutosta torjuttaessa (Kaavio 1).

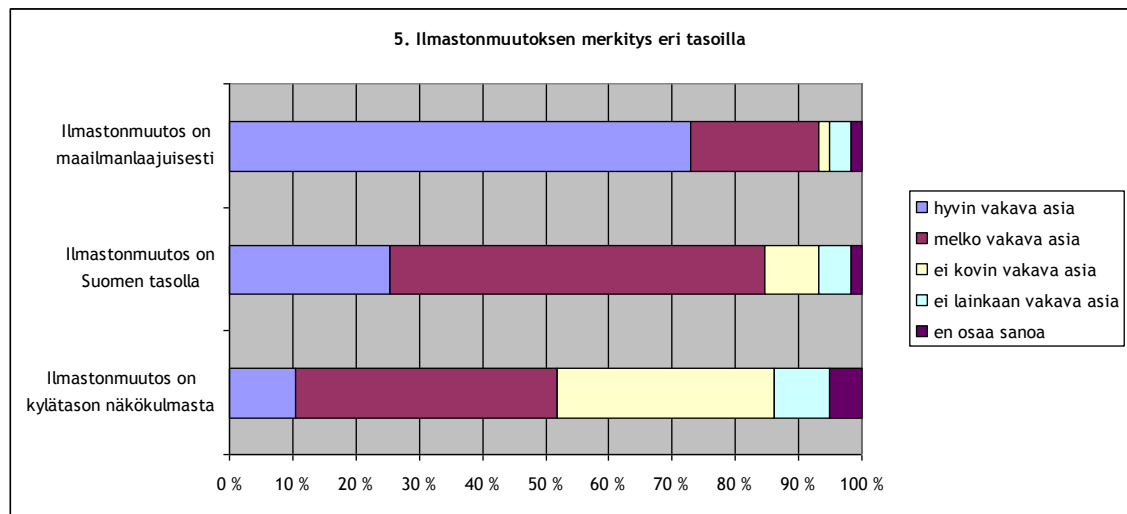

Kaavio 1: Toimien merkitys ilmastonmuutosta torjuttaessa

Vain kaksi prosenttia vastanneista piti EU:n ratkaisuja ja ilmastopoliitiikkaa ”ei lainkaan tärkeinä toimina”, kolme prosenttia ei uskonut alueellisten kuntien toimien ja poliittisia päätösten olevan tärkeitä ja viisi prosenttia vastanneista ei uskonut kylätoiminnan merkitykseen ilmastonmuutoksen torjunnassa. Vastanneista kolme prosenttia arvioi yksittäisten kansalaisten toimet ”ei lainkaan tärkeiksi toimiksi” ilmastonmuutosta torjuttaessa. (Kaavio 1)

Kysymyksessä 5 kysyttiin mielipidettä ilmastonmuutoksen vakavuudesta maailmanlaajuisesti, kansallisella tasolla sekä kylätason näkökulmasta. Vastanneista kylätoimijoista 73 % piti ilmastonmuutosta maailmanlaajuisesti hyvin vakavana asiana, 20 % melko vakavana asiana, 2

% ei kovin vakavana asiana, 3 % ei lainkaan vakavana asiana ja 2 % vastasi ”en osaa sanoa”. Ilmastomuutoksen vakavuutta Suomen tasolla piti 25 % hyvin vakavana asiana, 59 % melko vakavana asiana, 8 % ei kovin vakavana asiana ja 5 % ei lainkaan vakavana asiana. Kaksi prosenttia vastanneista ei osannut sanoa asiasta mielipidettään. Kylätason näkökulmasta ilmastomuutoksen vakavuutta ei nähty kovin vakavana asiana (34 % vastaajista), melko vakavana asiana sen näki 41 %, hyvin vakavana asiana 10 % ja ei lainkaan vakavana asiana 9 % vastanneista. 5 % ei osannut sanoa mielipidettään ilmastomuutoksen merkityksestä kylätason näkökulmasta. (Kaavio 2)

Kaavio 2: Ilmastomuutoksen merkitys eri tasoilla

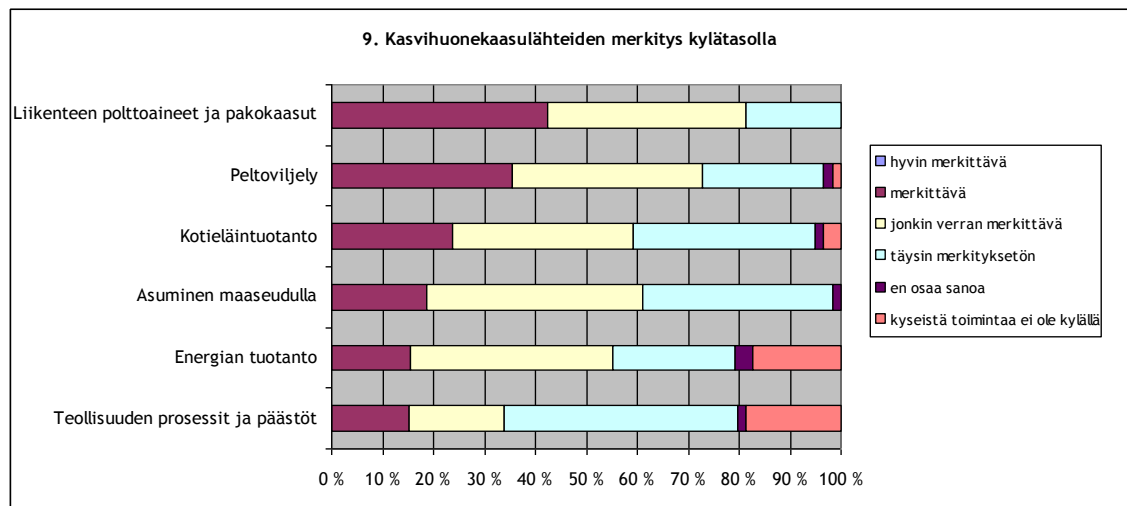
Kysymyksessä kuusi pyydettiin vastaajia arvioimaan kylätason toiminnan merkitystä ilmastomuutoksen hillinnässä. Vastaajista 12 % piti kylätason toiminnan merkitystä erittäin vähäisenä, 47 % melko vähäisenä, 39 % melko tärkeänä ja 2 % erittäin tärkeänä ilmastomuutoksen hillinnässä. (Liite 2, kaavio 4)

4.3 Kasvihuonekaasut

Kasvihuonekaasujen lähteeksi yleisellä tasolla (kysymys 7) vastaajat kokivat hyvin merkittäviksi teollisuuden prosessit ja päästöt (75 %), energian tuotannon (59 %) sekä liikenteen polttoaineet ja pakokaasut (47 %). Peltoviljelyyn, kotieläintuotannon tai maaseudulla asumisen kasvihuonepäästöjä piti hyvin merkittävänä harva (17 % peltoviljely, 10 % kotieläintuotanto ja asuminen maaseudulla 2 % hyvin merkittävä), joskin 36 % vastaajista piti kotieläintuotantoa ja 34 % vastaajista peltoviljelyä merkittävänä kasvihuonekaasulähteenä. Vastausvaihtoehdon ”en osaa sanoa” korkein vastausprosentti oli kohdissa peltoviljely ja energian tuotanto, 5 % kummassakin. (Liite 2, kaavio 5)

Kysymykseen 8 (avoin kysymys) ”Muu merkittävä kasvihuonepäästöjen lähde yleisellä tasolla” kylätoimijat olivat listanneet muun muassa fossiilisten polttoaineiden käytön kehitys- ja kehittyvissä maissa, turpeen polton, vulkaanisen toiminnan, metsäpalot sekä suot ja kaatopaikat.

Kasvihuonekaasulähteiden merkitystä kylätasolla kysyttiin kysymyksessä yhdeksän. Vastausvaihtoehdoissa oli myös vaihtoehto ”kyseistä toimintaa ei ole kylällä”. Vastaajat arvioivat kylätasolla liikenteen polttoaineet ja pakokaasut, mutta myös peltoviljelyn merkittävimiksi kasvihuonekaasujen lähteiksi (42 % liikenteen polttoaineet ja pakokaasut, peltoviljely 36 %). Yhtään ”hyvin merkittävä”- vastausta ei saatu. Kotieläintuotanto ja asuminen maaseudulla koettiin suurin piirtein yhtä suuriksi kasvihuonekaasulähteiksi keskenään. Energian tuotantoa ja teollisuutta ei hieman alle 20 % kylistä ollut ollenkaan. (Kaavio 3)

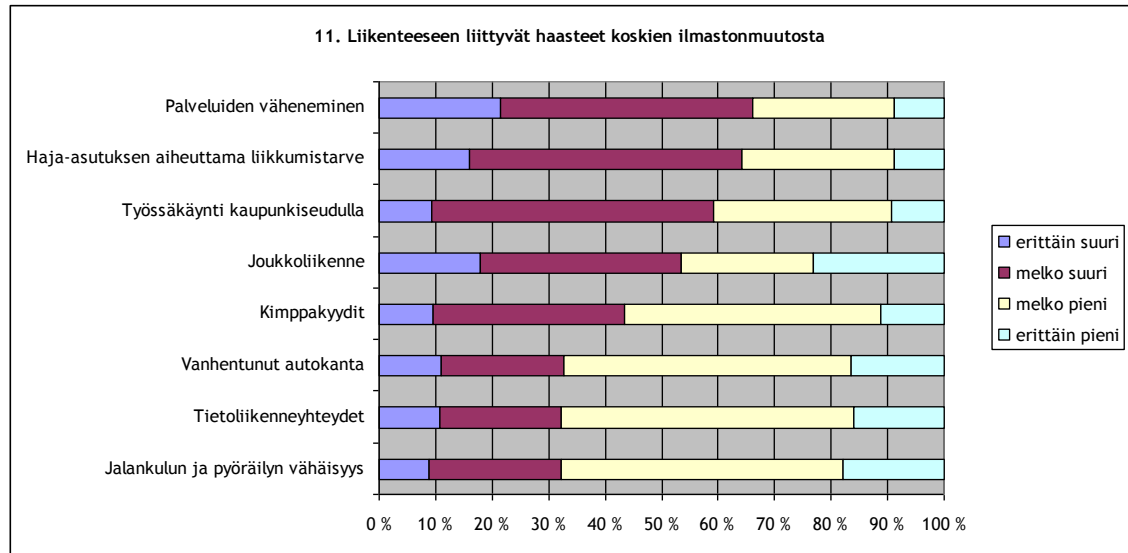
Kaavio 3: Kasvihuonekaasulähteiden merkitys kylätasolla

Kysymyksen numero 9 jatkona kysymyksessä 10 kysyttiin muita merkittäviä kasvihuonekaasujen lähteitä kylätasolla. Osa kylätoimijoista ei kokenut sellaisia olevan, osa kirjasi roskien ja jätteen polton omalla maalla, asutuskeskusten ja keskustaaajamien ulkopuolisen liikennöinnin sekä teollisuuden ja lentoliikenteen päästöt, joita ei voida rajoittaa tietylle alueelle. Puulämmityskin mainittiin päästölähteeksi kylätasolla mutta sen aiheuttamaa kasvihuonepäästö määrää pidettiin haitattomana verrattaessa esimerkiksi liikenteen päästöihin.

4.4 Liikenne

Kysymyksessä numero 11 kartoitettiin liikenteeseen liittyviä haasteita liittyen ilmastomuutokseen. Palveluiden väheneminen, haja-asutuksen aiheuttama liikkumistarve,

työssäkäynti kaupunkiseudulla sekä joukkoliikenne koettiin suurimmiksi haasteiksi ilmastonmuutokseen liittyen. Kimppakyydit, vanhentunut autokanta, tietoliikenneyhteydet ja jalankulun ja pyöräilyn vähäisyys koettiin keskimäärin melko pieneksi tai erittäin pieneksi haasteeksi. Osa vastaajista koki kuitenkin sekä kimpakyydit, että joukkoliikenteen melko suurena haasteena (joukkoliikenne 36 %, kimpakyydit 34 %). (Kaavio 4)

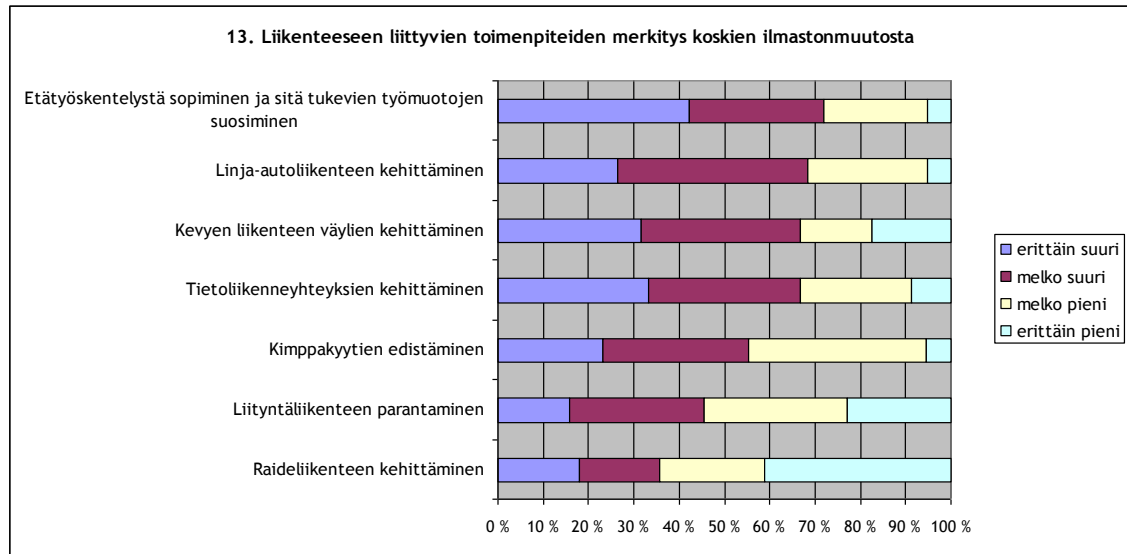

Kaavio 4: Liikenteeseen liittyvät haasteet koskien ilmastonmuutosta

Kysymys numero 12 jatkoi liikenteeseen liittyvien haasteiden kartoittamisessa. Muut liikenteeseen liittyvät haasteet - kohtaan kylätoimijat kirjasivat muun muassa joukkoliikenteen olemattomuuden, vähäisen kevyenliikenteen väylien määrän kylällä, kimpakyytien hankaluuden eriävien aikataulujen ja pitkien työpäivien takia sekä keskitetyn jätteen keräily. Osa vastaajista ei uskonut liikenteen vaikuttavan ilmastonmuutokseen, joissain kylissä ei autoliikennettä ollut ollenkaan (saaristo). Myös työkoneiden maantiekäyttö ja mopoilu otettiin esiin liikenteeseen liittyvinä haasteina.

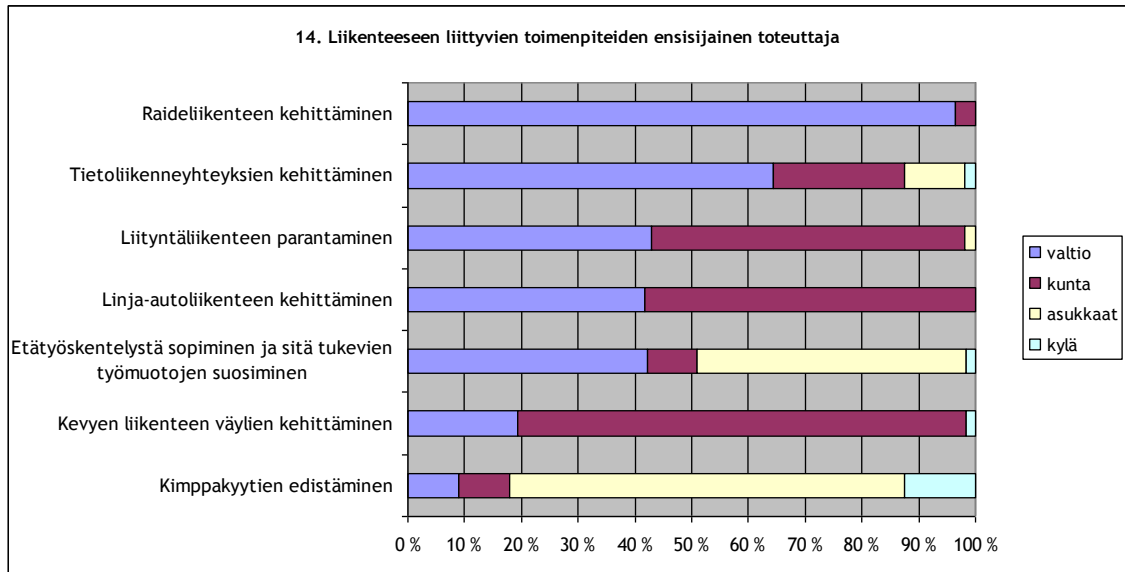
Liikenteeseen liittyvien toimenpiteiden merkitystä koskien ilmastonmuutosta kysyttiin kysymyksessä 13. Merkittävimmiksi toimenpiteiksi vastaajien mukaan nousivat etätyöskentelystä sopiminen ja sitä tukevien työmuotojen suosiminen, linja-autoliikenteen ja tietoliikenneyhteyksien kehittäminen sekä kevyen liikenteen väylien kehittäminen. Etätyön tukemisen näki erittäin suuren merkityksen omaavana toimenpiteenä 42 % ja melko suuren 30 % vastaajista, tietoliikenneyhteyksien kehittämisen 33 % vastaajista sekä erittäin suuren että suuren merkityksen omaavana toimenpiteenä ja kevyen liikenteen väylien kehittämisen 32 % vastaajista erittäin suuren ja 35 % melko suuren merkityksen omaavana toimenpiteenä koskien ilmastonmuutosta. Linja-autoliikenteen kehittämistä piti 26 % vastaajista erittäin suuren ja 46 % melko suuren merkityksen omaavina toimenpiteinä. Raideliikenteen kehittämistä liikenteeseen liittyvänä toimenpiteenä koskien ilmastonmuutosta piti 41 % vastaajista erittäin

pienen merkityksen omaavana kuten myös liityntäliikenteen parantamiseen liittyviä toimenpiteitä 23 % vastaajista. (Kaavio 5)

Kaavio 5: Liikenteeseen liittyvien toimenpiteiden merkitys koskien ilmastonmuutosta

Kysymyksessä 14 kysyttiin kylätoimijoiden mielipidettä liikenteeseen liittyvien toimenpiteiden ensisijaisesta toteuttajasta akselilla valtio, kunta, asukkaat tai kylä. Raideliikenteen ja tietoliikenneyhteyksien kehittämisen katsottiin selkeästi kuuluvan valtiolle (raideliikenne 96 %, tietoliikenneyhteyksien kehittäminen 64 %), liityntäliikenteen parantamisen ja linja-autoliikenteen kehittämisen sekä valtiolle että kunnalle (liityntäliikenne 43 % valtio, 55 % kunta, linja-autoliikenne 42 % valtio, 58 % kunta). Tietoliikenteen kehittämistä kaksi prosenttia vastaajista piti myös kylän asiana. Etätyöskentelystä sopimista ja sitä tukevien työmuotojen suosimista vastaajista 42 % piti valtion asiana ja 47 % piti toimenpiteitä asukkaiden velvollisuutena. Kunnalle toimenpiteet siirtäisi 9 % vastaajista ja 2 % uskoo niiden ensisijainen toteuttaja olevan kylä. Kevyen liikenteen väylien toteuttamista kukaan ei pitänyt asukkaiden asiana vaan 79 % vastaajista uskoi kunnan olevan toimenpiteiden ensisijainen toteuttaja. Kuitenkin kimppakyytien edistämisessä 70 % vastaajista piti asukkaita ensisijaisina toimijoina. (Kaavio 6)

Kaavio 6: Liikenteeseen liittyvien toimenpiteiden ensisijainen toteuttaja

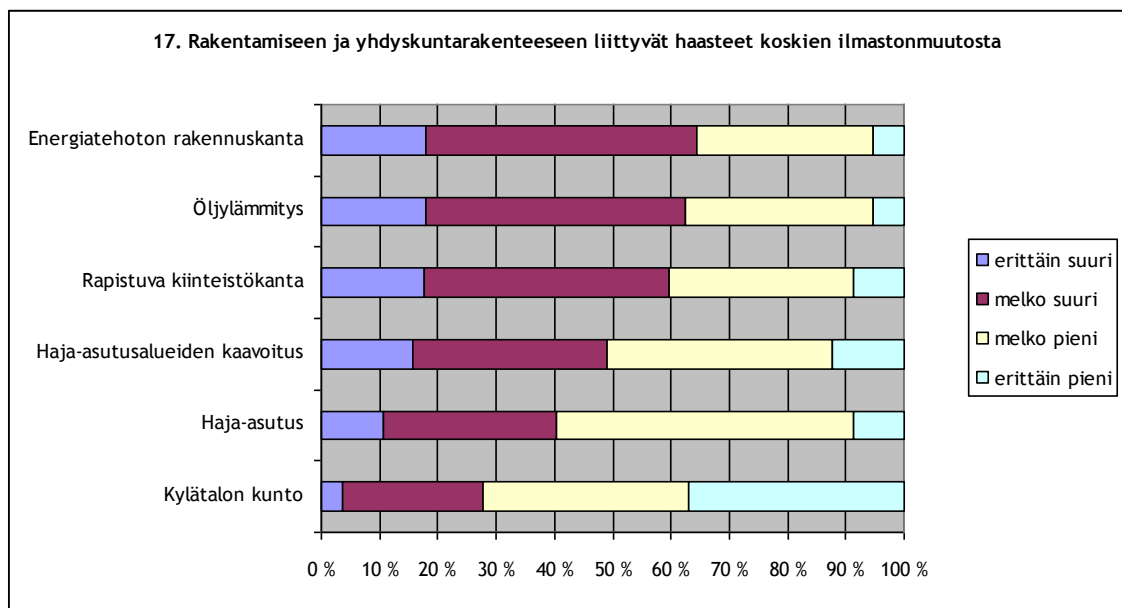
Avoin kysymys numero 15 käsitteli kylätoimijoiden käsityksiä kylällä toimivien yhdistysten mahdollisuuksista vaikuttaa ilmastonmuutoksen hillintään liittyen liikenteeseen. Osa vastaajista ei uskonut kyläyhdistysten vaikuttamismahdollisuuksiin, osa suhtautui hyvinkin luottavaisesti. Valistustoiminta, kimppakyytien organisointi ja niistä tiedotus ja yleisen asenteen muuttaminen luettiin kylätoiminnan mahdollisuuksiksi, myös nopean internetyhteyden saamisen kylään uskottiin vähentävän työmatka-autoilua. Kylällä toimivien yhdistysten mahdollisiksi vaikutustavoiksi osa vastaajista uskoi yhteisten vetoomusten teon liittyen joukkoliikenteen ja kevyenliikenteen väylien parantamiseksi sekä osallistumisen kunnalliseen suunnittelutyöhön. Myös harrastemahdollisuuksien tuominen lähemmäs kyläläisiä ja nopeusrajoitusten asettaminen kylän raitille koettiin ilmastonmuutosta hillitseviksi toimiksi. Kyläkoulujen säilyttäminen, lähiruoan suosiminen ja yhteiskyydit mm. kyläkokouksiin ja muihin yhteisiin tapahtumiin katsottiin myös edistävän ilmastonmuutoksen hillintään liikenteeseen liittyen. Osa vastaajista ei uskonut kylätoimijoiden mahdollisuuksiin vaikuttaa ilmastonmuutokseen liikenteen keinoin kylän syrjäisen sijainnin tai pienen väestöpohjan takia.

Maakunnallisten kylien yhteenliittymien vaikutusmahdollisuuksia liittyen ilmastonmuutokseen ja liikenteeseen kartoitettiin avoimessa kysymyksessä numero 16. Vastauksissa ilmeni samoja ehdotuksia ja mielipiteitä kun kysymyksen numero 15 vastauksissa mutta uusia ajatuksiakin nousi esiin. Tiedotus ja valistaminen sekä joukkoliikenteen saaminen ”muodikkaaksi” koettiin kylien yhteenliittymien, kuten myös kyläyhdistystenkin mahdollisuuksiksi. Uusien hankkeiden tarve ja palveluiden saaminen myös kaupunkialueiden ulkopuolelle sekä palveluliikenteen parantaminen nähtiin maakunnallisten kylien yhteenliittymien toimiksi. Erilaisten luentoja ja koulutustilaisuuksien järjestäminen, aloitteiden teko ja lausuntojen antaminen sekä

mahdollisesti julkisen liikenteen hintoihin vaikuttaminen olivat myös esitettyjen toimien listalla. Osa kylätoimijoista ei uskonut maakunnallisten kylien yhteenliittymien mahdollisuuksiin vaikuttaa ilmastonmuutokseen liikenteeseen liittyvissä asioissa. Kuitenkin valtaosa vastaajista näki kylien yhteenliittymillä olevan mahdollisesti enemmän valtaa vaikuttaa kuin yksittäisellä kyläyhdistyksellä tai henkilöllä.

4.5 Rakentaminen ja yhdyskuntarakenne

Kysymyksessä numero 17 ”Rakentamiseen ja yhdyskuntarakenteeseen liittyvät haasteet koskien ilmastonmuutosta” kylätoimijat arvioivat erittäin suuriksi ja melko suuriksi haasteiksi energiatehottoman rakennuskannan (erittäin suuri 18 %, melko suuri 46 %), öljylämmityksen (erittäin suuri 18 %, melko suuri 45 %), sekä rapistuvan kiinteistökannan (erittäin suuri 18 %, melko suuri 42 %). Myös haja-asutusalueiden kaavoitus koettiin haasteeksi (erittäin suuri 16 %, melko suuri 33 %). Melko pienenä haasteena nähtiin haja-asutus (51 %) ja kylätalon kunto (35 %). Kylätalon kuntoa piti 37 % vastanneista erittäin pienenä haasteena liittyen ilmastonmuutokseen. (Kaavio 7)

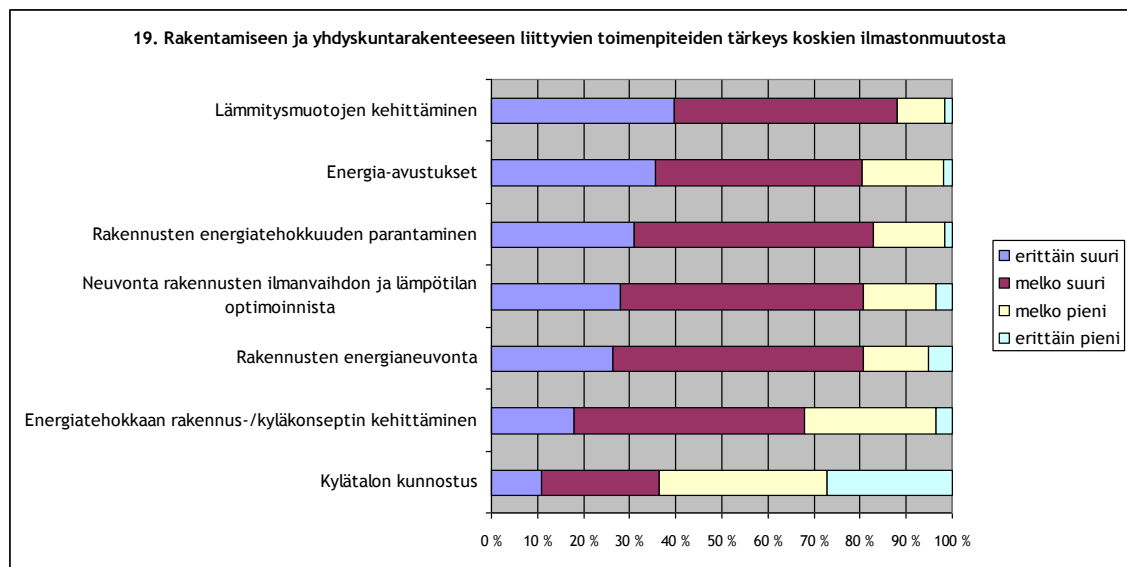
Kaavio 7: Rakentamiseen ja yhdyskuntarakenteeseen liittyvät haasteet koskien ilmastonmuutosta

Liittyen kysymykseen numero 17 avoimessa kysymyksessä numero 18 pyydettiin kylätoimijoita listaamaan muita rakentamiseen ja yhdyskuntarakenteeseen liittyviä haasteita. Kaavan puute haja-asutusalueella, liityntäliikenne ja kylien lähipalvelujen järjestäminen nähtiin haasteena, samoin kesämökkien lisääntynyt lämmittäminen talvisin, vaatimus jätevesien käsittelyjärjestelmien rakentamisesta sekä ekologisten asuntojen rakentaminen. Kevyen liikenteen väylät ja paikallisten energiantuotantorakennusten kaavoittaminen nousivat

myös esiin. Ympäristöystävällisen rakennustavan lisäksi ehdotettiin tukia ympäristö- ja energiatehokkaiden lämmitysjärjestelmien käyttöönottoon ja rakentamiseen.

Huonokuntoisten talojen korjaustyöt nähtiin haasteena (kylätalo), johon kunta voisi antaa tukea. Tiestön kunto, rakentamisen keskittäminen kyläkeskuksiin ja kunnallistekniikan saaminen haja-asutusalueille kirjattiin myös rakentamiseen ja yhdyskuntarakenteeseen liittyvinä haasteina.

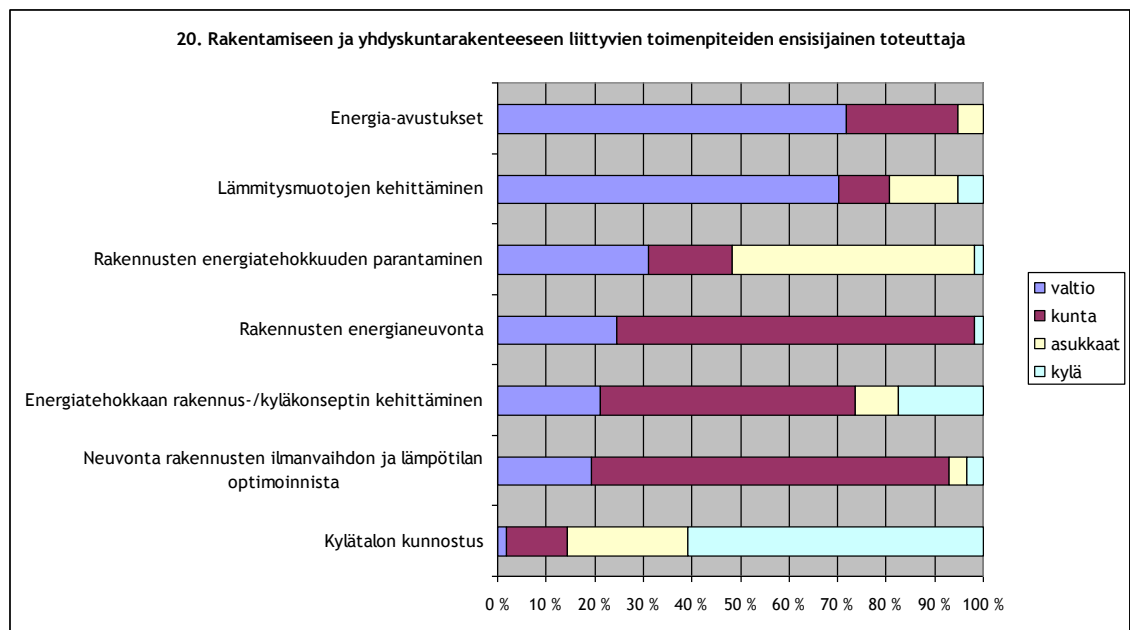
Rakentamiseen ja yhdyskuntarakenteeseen liittyvien toimenpiteiden tärkeyttä pohdittiin kysymyksessä numero 19. Tärkeimpinä toimenpiteinä kylätoimijat pitivät lämmitysmuotojen kehittämistä (erittäin suuri merkitys 40 %, melko suuri merkitys 48 %), energia-avustuksia (erittäin suuri merkitys 36 %, melko suuri merkitys 45 %), rakennusten energiatehokkuuden parantamista (erittäin suuri merkitys 31 %, melko suuri merkitys 52 %), neuvonnan järjestämistä koskien rakennusten ilmanvaihdosta ja lämpötilan optimoinnista (erittäin suuri merkitys 28 %, melko suuri merkitys 53 %) sekä rakennusten energianeuvontaa (erittäin suuri merkitys 26 %, melko suuri merkitys 54 %). Energiatehokkaan rakennus- / kyläkonseptin kehittämisellä 50 % vastaajista uskoi olevan melko suuri merkitys, 18 % erittäin suuri merkitys ja 29 % uskoi toimenpiteillä olevan melko pieni merkitys. Kylätalon kunnostuksella 27 % vastaajista uskoi olevan erittäin pieni merkitys liittyen ilmastonmuutokseen. (Kaavio 8)

Kaavio 8: Rakentamiseen ja yhdyskuntarakenteeseen liittyvien toimenpiteiden tärkeys koskien ilmastonmuutosta

Myös rakentamiseen ja yhdyskuntarakenteeseen liittyvien toimenpiteiden osalta pyydettiin vastaajia arvioimaan toimenpiteiden ensisijainen toteuttaja (kysymys 20). Valtio koettiin sekä energia-avustusten että lämmitysmuotojen kehittämisen kohdalla ensisijaiseksi toteuttajaksi (energia avustukset 72 %, lämmitysmuotojen kehittäminen 70 %). 5 % vastaajista

piti kylää lämmitysmuotojen kehittämisen kohdalla toimenpiteiden ensisijaisena toteuttajana. Rakennusten energiatehokkuuden parantamisessa vastaajat pitivät sekä valtiota (31 %) että itse asukkaita (50 %) ensisijaisina toimijoina. Rakennusten energianeuvontaa kylätoimijat kuitenkin pitivät kunnan toimintana (74 %), valtiolle energianeuvonnan uskoisi 25 % ja kylien toteutettavaksi 2 % vastaajista. Samoin kuntaa pidettiin toimien ensisijaisena toteuttajana energiatehokkaan rakennus-/kyläkonseptin kehittämisessä sekä rakennusten ilmanvaihtoon ja lämpötilan optimointiin liittyvässä neuvonnassa. Kylätalon kunnostusta piti 61 % vastaajista kylän asiana, joskin 25 % uskoisi kylätalon kunnostuksen kaikille asukkaille. (Kaavio 9)

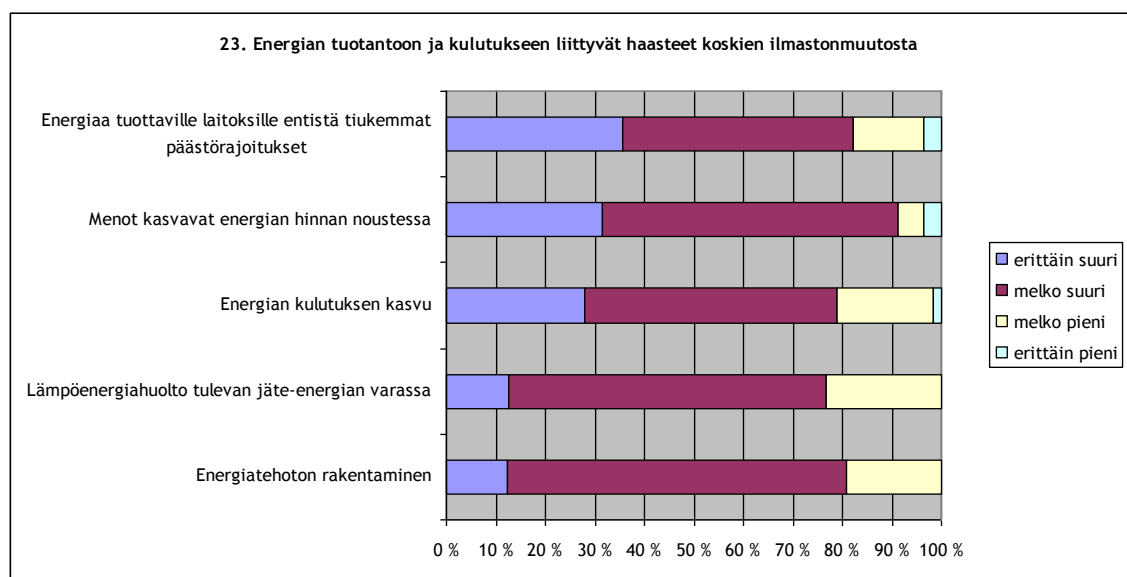
Kaavio 9: Rakentamiseen ja yhdyskuntarakenteeseen liittyvien toimenpiteiden ensisijainen toteuttaja

Kylällä toimivien yhdistysten vaikutusmahdollisuuksia ilmastonmuutoksen hillinnässä liittyen rakentamiseen ja yhdyskuntarakenteeseen kysyttiin kysymyksessä 21. Avoimeen kysymykseen saatiin kylätoimijoilta melko paljon vastauksia. Myös tämän kysymyksen kohdalla kaikki vastaajat eivät olleet yhtä positiivisesti varautuneita kyläyhdistysten vaikutusmahdollisuuksiin mutta suurin osa vastanneista katsoi kylätoiminnan olevan merkityksellistä. Laiteneuvonta, erilaiset esittelytilaisuudet ja kylätalon muokkaaminen ekotehokkaaksi rakennukseksi, kaavoituspolitiikkaan osallistuminen sekä ekokylä-imagon luominen katsottiin kylällä toimivien yhdistysten mahdollisiksi toimiksi liittyen rakentamiseen ja yhdyskuntarakenteeseen. Tiedottaminen, neuvontapalvelut ja yhteistyö eri toimijoiden kanssa koettiin kannattavina ja positiivista henkeä luoviksi toimenpiteiksi. Asukaslähtöisyyden, yhteistoiminnan ja sähköisen tiedonkulun hyväksikäytön uskottiin olevan kylätoimijoiden mahdollisuuksia vaikuttaa.

Kysymykseen 22 maakunnallisten kyläjärjestöjen vaikutusmahdollisuuksiksi ilmastonmuutoksen hillintään liittyen rakentamiseen ja yhdyskuntarakenteeseen vastattiin melko samalla tavoin kun kysymykseen 21. Kevyet kyläkaavat, kylien välisen yhteistoiminnan tärkeys liittyen yhteiseen edunvalvontaan sekä ilmastoystävällisten energiamuotojen kehittäminen yhteiskäyttöön nousivat esiin kylätoimijoiden ajatuksista. Tiedottaminen, koulutustilaisuudet ja esimerkkitoiminnot listattiin maakunnallisten kyläjärjestöjenkin kohdalla mahdollisiksi toimenpiteiksi. Myös rakennusdirektiiveihin vaikuttaminen kunta- ja maakuntatasolla uskottiin olevan kylien yhteenliittymien vaikutusmahdollisuus liittyen rakentamiseen ja yhdyskuntarakenteeseen. Osa vastaajista ei uskonut maakunnallisten kylien yhteenliittymien vaikutusmahdollisuuksiin vaan koki rahan ratkaisevan päätöksen teossa.

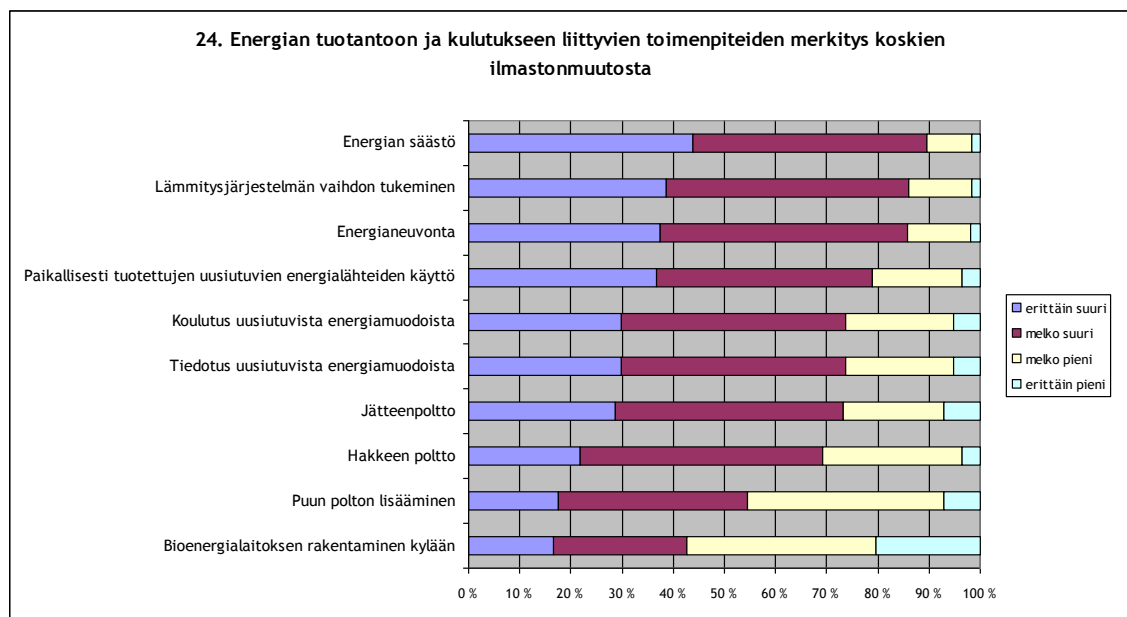
4.6 Energian tuotanto ja kulutus

Kysymys numero 23 koski energian tuotantoon ja kulutukseen liittyviä haasteita. Erittäin suuriksi tai melko suuriksi haasteiksi vastaajat kokivat energiaa tuottavien laitosten entistä tiukemmat päästörajoitukset (erittäin suuri haaste 36 % vastaajista, melko suuri haaste 46 % vastaajista), menojen kasvun energian hinnan noustessa (erittäin suuri haaste 32 % vastaajista, melko suuri haaste 60 % vastaajista) sekä energian kulutuksen kasvun (erittäin suuri haaste 28 % vastaajista, melko suuri haaste 51 % vastaajista). Melko suurena haasteena pidettiin jäte-energiavaraista lämpöenergiahuoltoa (64 %), samoin energiatehotonta rakentamista, jota 68 % vastaajista piti mielestä melko suurena haasteena liittyen ilmastonmuutokseen. 19 % vastaajista piti sekä energian kulutuksen kasvua että energiatehotonta rakentamista melko pienenä haasteena. (Kaavio 10)

Kaavio 10: Energian tuotantoon ja kulutukseen liittyvät haasteet koskien ilmastonmuutosta

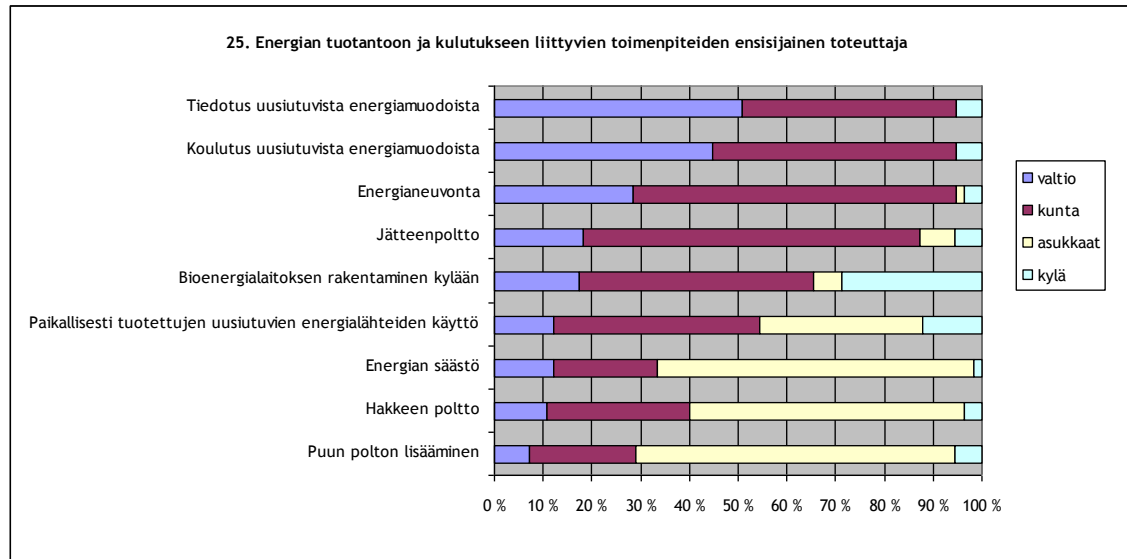
Energian tuotantoon ja kulutukseen liittyvien toimenpiteiden merkityksestä (kysymys 24) kylätoimijat olivat yhtä mieltä. Kaikkia esitettyjä toimenpiteitä yhtä lukuun ottamatta (bioenergiailaitoksen perustaminen kylään) pidettiin merkitykseltään erittäin suurina tai melko suurina yli 50 % vastaajien mielestä. Energian säästö, lämmitysjärjestelmän vaihdon tukeminen ja energianeuvonta olivat yli 80 %:n mielestä merkitykseltään suurina tai erittäin suurina toimia. Yli 60 % piti paikallisesti tuotettujen uusiutuvien energianlähteiden käyttöä, koulutusta uusiutuvista energiamuodoista, jätteen polttoa ja hakkeen polttoa merkitykseltään erittäin suurena tai melko suurena toimenpiteenä koskien ilmastonmuutosta. Vain bioenergiailaitoksen rakentaminen kylään ja puun polton lisääminen jäivät vastaajien mielestä merkitykseltään melko suureksi, joskin puun polton lisäämistä piti 37 % vastaajista merkitykseltään melko suurena ja 18 % erittäin suurena toimena. Bioenergiailaitoksen rakentamista kylään piti 17 % merkitykseltään erittäin suurena, 26 % melko suurena, 37 % melko pienenä ja 20 % erittäin pienenä. (Kaavio 11)

Kaavio 11: Energian tuotantoon ja kulutukseen liittyvien toimenpiteiden merkitys koskien ilmastonmuutosta

Kysymyksessä 25 vastaajia pyydettiin arvioimaan toimien ensisijaista toteuttajaa akselilla valtio, kunta, asukkaat tai kylä, kuten kysymyksissä numero 14 ja numero 20. Kysymyksessä 25 kysymykset koskivat energian tuotantoon ja käyttöön liittyviä toimenpiteitä. Tiedotus uusiutuvista energiamuodoista, koulutus uusiutuvista energiamuodoista, energianeuvonta, jätteenpoltto sekä energialaitoksen rakentaminen kylään koettiin kaikki yli 60 %:n osalta vastaajista ensisijaisesti ylemmän toimivallan eli valtion ja/tai kunnan toteutettavaksi. Uusiutuvien energianlähteiden käytön ensisijaisena toteuttajana pidettiin melkein yhtä suuren osan mielestä ylemmää toimivaltaa (valtio 12 %, kunta 42 %) kuin paikallistoimijoita (asukkaat

33 %, kylä 12 %). Energian säästö, hakkeen poltto ja puun polton lisääminen nähtiin pääosin asukkaiden toimeksi, energian säästön sekä puun polton lisäämisen osalta 65 % vastaajista näki asukkaat ensisijaisina toimijoina. Hakkeenpolton osalta 56 % vastanneista oli sitä mieltä, että asukkaat ovat ensisijaisia toimijoita. (Kaavio 12)

Kaavio 12: Energian tuotantoon ja kulutukseen liittyvien toimenpiteiden ensisijainen toteuttaja

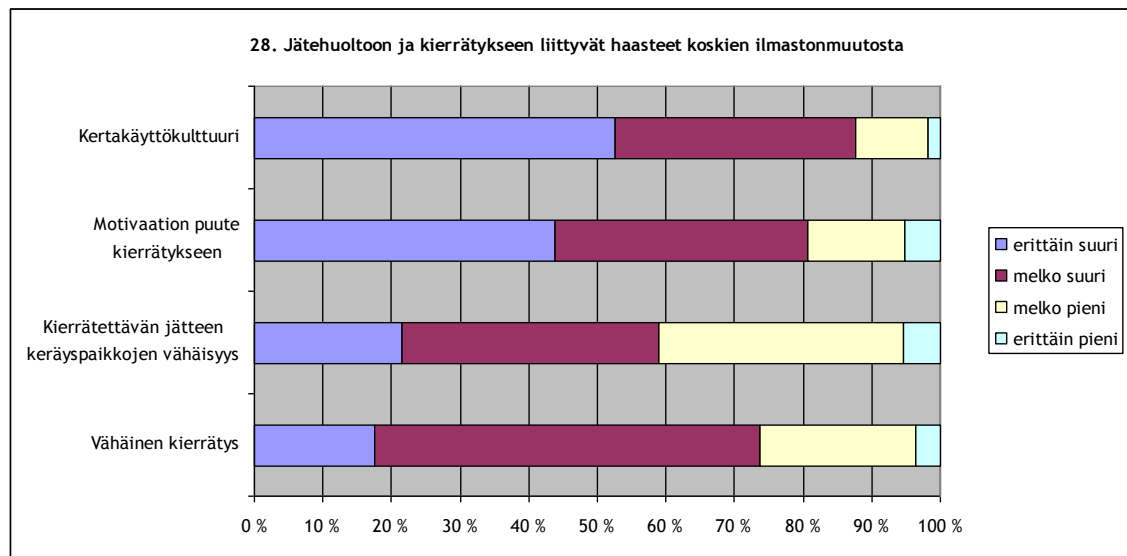
Energiankulutukseen liittyvä ilmastonmuutoksen hillintä oli aiheena myös avoimissa kysymyksissä numero 26 ja 27. Kysymyksessä 26 kysyttiin kylätoimijoiden mielipidettä kylällä toimivien yhdistysten vaikutusmahdollisuuksiin edistää ilmastonmuutoksen hillintää liittyen energiankulutukseen. Osa vastaajista piti itse kyselyä jo hyvänä alkuna ja aloituspotkuna asian suhteen, jos kyselyn perusteella tullaan aloittamaan hankkeita liittyen ilmastonmuutoksen hillintään. Esimerkkinä toimiminen, keskustelun avaaminen ja sen ylläpito kylätoimijoiden kesken, mahdollinen energiaosuuskunnan perustaminen kylälle tai aiheeseen liittyvän hankkeen saaminen kylään koettiin mahdollisuuksiksi vaikuttaa. Kysymykseen saatiin myös samoja vastauksia kun muihin vastaaviin kysymyksiin (15, 21), kuten tiedottaminen, energiaillat, koulutus sekä yhteistyö. Osa vastaajista jatkoi sekä kysymyksessä 26 että 27 samoilla linjoilla kuin muissa vastaavissa eli ei kokenut kylätoiminnalla tai kyläyhteisyyden avulla olevan mahdollisuuksia vaikuttaa energiankulutukseen.

Kysymyksessä 27 kysyttiin maakunnallisten kylien yhteenliittymien vaikutusmahdollisuuksia liittyen ilmastonmuutoksen hillintään koskien energiankulusta. Vastaajat näkivät hankkeiden koptioimisen ja yhden hyvän ja toimivan hankkeen muokkaamisen eri alueille sopivaksi yhtenä maakunnallisen kylien yhteenliittymän mahdollisena työkaluna, samoin kylien ohjaamisen oikeaan suuntaan liittyen energiankulutukseen. Tiedollisen materiaalin tuottaminen ja

seminaarien järjestäminen nähtiin myös kylien yhteenliittymien toimina. Kylien yhteenliittymät nähtiin aktivaattoreina ja edelläkävijöinä mahdollisten muutosten osalta.

4.7 Jätehuolto ja kierrätys

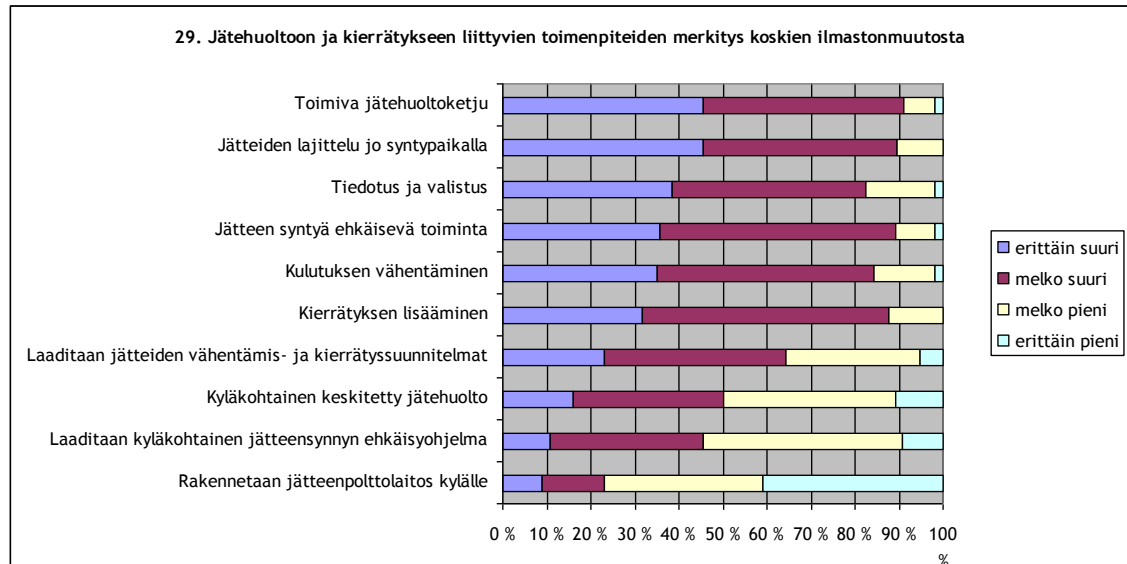
Kysymykset 28, 29 ja 30 koskivat jätehuoltoa ja kierrätystä. Kysymyksessä numero 28 kartoitettiin jätehuoltoon ja kierrätykseen liittyviä haasteita koskien ilmastonmuutosta. Vastaajat kokivat kertakäyttökulttuurin ja motivaation puutteen kierrätykseen olevan suurimpia haasteita. 53 % vastaajista piti kertakäyttökulttuuria erittäin suurena haasteena, 35 % melko suurena haasteena. Motivaation puutetta piti 44 % vastaajista erittäin suurena ja 37 % melko suurena haasteena liittyen kierrätykseen. Kierrätysjätteen keräyspaikkojen vähäisyys oli yhteensä 59 %:n mielestä erittäin suuri (21 %) tai melko suuri (38 %) haaste. Vähäistä kierrätystä 18 % vastaajista piti erittäin suurena haasteena, 56 %:n mielestä se oli melko suuri haaste. Erittäin pienenä haasteena liittyen jätehuoltoon ja kierrätykseen piti 5 % vastaajista sekä motivaation puutetta että kierrätyspaikkojen vähäisyyttä. (Kaavio 13)

Kaavio 13: Jätehuoltoon ja kierrätykseen liittyvät haasteet koskien ilmastonmuutosta

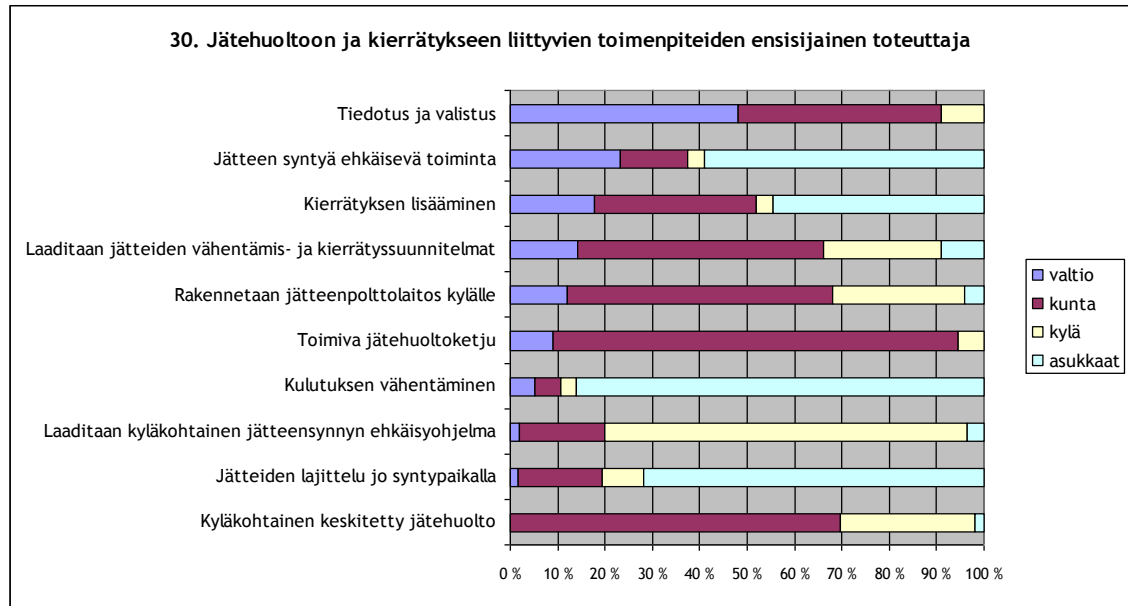
Jätehuoltoon ja kierrätykseen liittyvien toimenpiteiden merkitystä kysyttiin kysymyksessä numero 29. Merkityksellisimpinä toimenpiteinä vastaajat pitivät toimivaa jätehuoltoketjua, jätteiden lajittelua syntypaikallaan, tiedotusta ja valistusta, kulutuksen vähentämistä ja kierrätyksen lisäämistä. Näissä toimenpiteissä vastaajista yli 80 % koki merkityksen erittäin suureksi tai melko suureksi. Myös jätteiden vähentämis- ja kierrätysuunnitelmien teko koettiin 64 %:n mielestä erittäin suuren tai melko suuren merkityksen omaavaksi toimenpiteeksi. Vähiten merkityksellisiksi toimenpiteiksi liittyen ilmastonmuutokseen koettiin

kyläkohtainen keskitetty jätehuolto (39 % melko pieni merkitys, 11 % erittäin pieni merkitys), kyläkohtaisen jätteensynnyn ehkäisyohjelman laatiminen (45 % melko pieni merkitys, 9 % erittäin pieni merkitys) ja jätteenpolttolaitoksen rakentaminen kylälle (36 % melko pieni merkitys, 41 % erittäin pieni merkitys). Kierrätyksen lisäämistä kukaan vastaajista ei pitänyt merkitykseltään erittäin pienenä. (Kaavio 14)

Kaavio 14: Jätehuoltoon ja kierrätykseen liittyvien toimenpiteiden merkitys koskien ilmastonmuutosta

Viimeinen monivalintakysymys (kysymys numero 30) koski jätehuoltoon ja kierrätykseen liittyvien toimenpiteiden ensisijaista toteuttajaa. Kyläkohtaisen jätteensynnyn ehkäisyohjelman laadinnassa 76 % vastaajista piti kylää ensisijaisena toimijana kun taas yleiset jätteiden vähentämis- ja kierrätysuunnitelmat katsottiin kuuluvan kunnalle (52 % vastaajista) ja vähemmistö (25 % vastaajista) piti kylää toimenpiteen ensisijaisena toteuttajana. Toimiva jätehuoltoketju koettiin kuuluvan kunnan toimiin (86 % vastaajista), kuten myös kyläkohtainen keskitetty jätehuolto (70 % vastaajista). Asukkaiden toteutettaviksi toimenpiteiksi vastaajat katsoivat kuuluvan kulutuksen vähentämisen (86 % vastaajista), jätteen lajittelun syntypaikallaan (72 % vastaajista) ja jätteen syntyä ehkäisevän toiminnan (59 % vastaajista). Kierrätyksen lisäämisen vastaajat katsoivat kuuluvan sekä valtiolle (18 %), kunnalle (34 %), kylälle (4 %) että asukkaille itselleen (45 %). 56 % vastaajista uskoi kunnan olevan ensisijainen toimija jätteenpolttolaitoksen rakentamisessa kylälle. 28 % vastaajista koki jätteenpolttolaitoksen rakentamisen kuuluvan kylälle itselleen. (Kaavio 15)

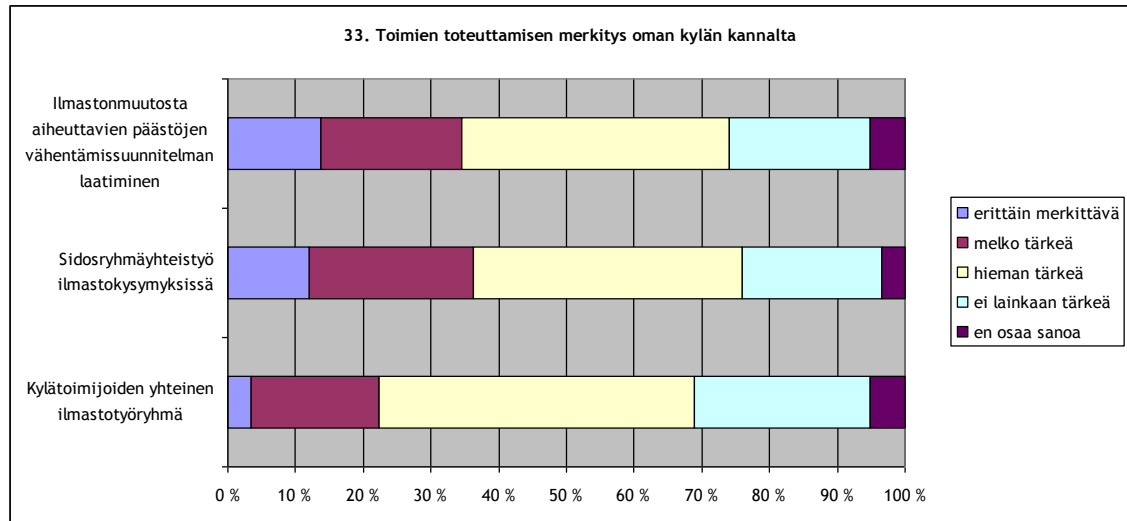
Kaavio 15: Jätehuoltoon ja kierrätykseen liittyvien toimenpiteiden ensisijainen toteuttaja

Avoimet kysymykset numero 31 ja 32 koskivat kylällä toimivien yhdistysten (kysymys 31) sekä maakunnallisten kylien yhteenliittymien (kysymys 32) mahdollisuuksia vaikuttaa ilmastonmuutosta hillitsevästi jätehuoltoon ja kierrätykseen liittyen. Kylällä toimivien yhdistysten vaikutusmahdollisuuksiin vastaajat lukivat mahdollisuuden osallistua jätehuollon suunnitteluun ja toteutukseen, yhteisten jätteenkeräysastioiden hankkimisen kylälle, jätehuollon keskittämisen, opastuksen ja koulutuksen liittyen jätehuoltoon ja kierrätykseen sekä yhteistyön kunnan kanssa. Eräs vastaaja otti esiin pois heitettävän ruuan ilmastovaikutuksen, johon voitaisiin mahdollisesti vaikuttaa tiedotuksen ja kompostoinnin lisäämisen avulla. Erilaiset tempaukset ja yhteiskeräyspäivät nousivat myös esiin. Kysymykseen numero 32 vastattiin pitkälti samalla tavalla. Maakunnallisten kylienyhteenliittymien mahdollisuuksiksi luettiin edellisten lisäksi myös jätteenpolttolaitosten kehittäminen ja lisääminen, yhteiskunnalliseen keskusteluun osallistuminen ja kommunikointi eri yritysten ja jätteenkeräystoimijoiden kanssa.

4.8 Toimien merkitys ja toteuttaminen

Kyselyn lopussa kartoitettiin kylän omaa näkemystä ilmastonmuutokseen liittyvien toimien merkityksestä. Ilmastonmuutosta aiheuttavien päästöjen vähentämissuunnitelman laatimisen näki 14 % vastaajista erittäin ja 21 % melko tärkeänä toimenpiteenä oman kylän kannalta, 40 % vastaajista koki sen hieman ja 21 % ei lainkaan tärkeänä. 5 % vastaajista ei osannut kertoa mielipidettään kysymykseen. Sidosryhmäyhteistyön ilmastokysymyksissä koki 36 % erittäin merkittävänä tai melko tärkeänä, 40 % vastaajista näki sidosryhmäyhteistyön melko tärkeänä ja 21 % ei lainkaan tärkeänä. 3 % vastaajista ei osannut sanoa mielipidettään. Kylätoimijoiden yhteistä ilmastoryhmää vain 3 % vastaajista piti erittäin merkittävänä toimena oman kylän

kannalta, 19 % vastaajista melko tärkeänä, 47 % melko tärkeänä ja 26 % vastaajista ei pitänyt ilmastotyöryhmää lainkaan tärkeänä. 5 % vastaajista ei osannut sanoa mielipidettään tähän kysymykseen. (Kaavio 16)

Kaavio 16: Toimien toteuttamisen merkitys oman kylän kannalta

Kyselylomakkeessa kysyttiin myös kylän omia mahdollisia toimenpiteitä liittyen ilmastomuutoksen hillintään ja siihen sopeutumiseen (kysymys 34). 28 % vastaajista kertoi yhdistyksen tehneen toimenpiteitä liittyen ilmastomuutoksen hillintään ja siihen sopeutumiseen, 72 % vastaajista vastasi kieltävästi. Kysymyksessä 35 pyydettiin kyllä-vastauksen antaneita kylätoimijoita kertomaan, mitä kyseiset toimenpiteet ovat olleet. Vastauksia tuli väliltä ”ei ole tehnyt eikä tee” ideaan yhteisen tuulivoimalan perustamisesta kylälle. Osa vastaajista harmitteli alueensa ”nukkuvaa kylätoimintaa”, osa koki tulevaisuuden olevan valoisa muutosmahdollisuuden suhteen. Eräs kyläyhdistys kertoi vaikuttaneensa matonpesupaikan siirtämiseen pois vesistön rannalta, toinen kertoi osallistuneensa vetoimuksilla ja lausunnoin mm. joukkoliikenteen ja alueen kevyenliikenteenväylien kehittämiseen. Myös bioenergiatoimintaan myönteisesti suhtautuminen (esim. hakelaitoksen perustaminen kylälle) luettiin ilmastoteoksi.

Osa kylätoimijoista oli ollut mukana kylätalon kunnostuksessa, järjestänyt koulutusta jäteasioista ja yhteisiä tapahtumia liittyen kierrätykseen. Kylätaloja on muokattu ympäristöystävällisemmiksi, ns. mallitaloiksi mm. vaihtamalla öljylämmitysjärjestelmä maalämpöön tai asentamalla ilmalämpöpumppu kylätaloon. Kimppajäteastioiden hankinta, yhteistyö ja kommunikaatio jäteyhtiöiden kanssa sekä ongelmien esiin nostaminen kuuluivat joidenkin kylätoimijoiden ympäristötetekoihin. Yksi kylä ilmoitti vaikuttaneensa alueen nopeusrajoituksiin ja useampikin toimija kertoi kyläyhdistyksen ajaneen pyörätien rakentamista tai kyläkoulun säilyttämistä. Osa kylistä kulkee yhteisiin tapahtumiin

yhteiskyydein ja suosii lähellä tuotettuja tuotteita. Optisen kuituverkon saamista kylään, mikä mahdollistaisi luotettavan ja nopean Internet-yhteyden, kertoi useampikin kylä tukevansa.

Kysymyksessä 36 kysyttiin onko joku muu kylällä (kuin kylätoimija/-yhdistys) tehnyt toimenpiteitä ilmastonmuutoksen hillintään tai siihen sopeutumiseen liittyen. Tähän kysymykseen 1/4 kylätoimijoista vastasi myöntävästi, 3/4 vastasi ettei ilmastonmuutokseen liittyviä toimenpiteitä ole tehty, tai ettei ainakaan tiedä niistä. Kysymyksessä numero 37 pyydettiin tarkennusta toimenpiteistä, jos jotain tiedettiin tehdyn. Yksittäisten ihmisten tiedettiin tehneen henkilökohtaisia lämmitysjärjestelmän muutoksia, eräs kylätoimija tiesi kertoa alueelle olevan rakenteilla passiivienenergialon ja alueen kaikkien uudisrakennusten olevan matalaenergiataloja. Yksi kyläyhdistys kertoi alueen karjatalouden vähentyneen, toinen kylä kertoi ison kompostorin olevan kylällä yhteiskäytössä. Osa tiesi kertoa suunnitelmista lisätä hakkeenpolttoa alueella ja toinen kylä uskoi alueen asukkaiden huolehtivan kierrätyksestä, säästävän energiaa, ostavan lähellä tuotettua ja olevan muutenkin ympäristötietoisia valinnoissaan. Eräs kylä kertoi kylän läpi vedettävästä siirtoviemäri- ja valokuitukaapeli - yhteishankkeesta.

Kyläyhdistyksen suunnitelmista ja ideoista liittyen ilmastonmuutoksen hillintään ja siihen sopeutumiseen kysyttiin kysymyksessä numero 38. Kaiken kaikkiaan 29 kylätoimijaa 59:stä vastasi tähän avoimeen kysymykseen, joista ”ei ole suunnitelmia” -vastauksia tuli yhteensä 12 kappaletta. Syiksi vastaajat esittivät mm. yhdistyksen syvän lepotilan tai toiminnan pienimuotoisuuden. Osa kyläyhdistyksistä ilmoitti kuitenkin tehneensä suunnitelmia esimerkiksi alueen tieverkoston kehittämisestä, aikovansa ehdottaa alueellisten jätteenkeräyspisteiden saamista alueelle tai ajavansa kyläkoulun säilyttämistä. Mahdollinen vesistöjen kohoaminen ilmastonmuutoksen takia on herättänyt erään kylän ajattelemaan tiestön suojaamista. Toinen kylä on haaveillut ulkoilureittien perustamista alueen jokia ja puroja ympäröivien peltojen suojakaistoille. Viemärointi, maalämpöhanke sekä tuulivoimalan perustaminen nousivat myös esille kyläyhdistysten suunnitelma-listassa. Yksi kylästä ilmoitti, ettei asiasta (ilmastonmuutoksen hillinnästä ja siihen sopeutumisesta) ole keskusteltu, toinen kylätoimija kertoi kyselyn herättäneen hänet miettimään asioita ja aloittamaan suunnitelmien tekemisen kylän kehittämiseksi.

Viimeiset kysymykset (numero 39 ja 40) koskivat kyläyhdistyksen mahdollista yhteistyötä muiden toimijoiden kanssa liittyen ilmastonmuutoksen hillintään tai siihen sopeutumiseen. Suuri osa vastasi kysymykseen kieltävästi mutta jotkut kylät kertoivat yhteistyön olevan toiminnassa tai vireillä. Yhteistyökumppaneita olivat muun muassa 4H-yhdistys, naapurikylä, alueen vesiensuojeluyhdistykset, alueelliset jätetoimijat ja muut paikallisyhtymät, kunta, paikalliset metsänhoitoyhdistykset ja valtakunnallisten ympäristöhankkeiden järjestäjät (mm.

Häll skärgården ren). Myös tiehoitokunnat ja alueen kesäasukkaat ilmoitettiin joissakin kylissä yhteistyökumppaneiksi. Kysymyksessä 40 pyydettiin kylätoimijoita listaamaan mahdollisia kiinnostavia yhteistyökumppaneita liittyen ilmastonmuutoksen hillintään ja siihen sopeutumiseen. Myös mahdollisen yhteistyön laatua tiedusteltiin. Muut toiminnassa olevat kyläyhdistykset ja kunta nousi yleisimmiksi toivotuiksi yhteistyökumppaneiksi. MTK:n paikallisjärjestöt sekä osa jätehuollon toimijoista herätti myös kiinnostusta yhteistyökumppaneina. Alueen muut pientoimijat, yritykset, yhdistykset ja seurat ilmoitettiin myös mahdollisiksi kanssa toimijoiksi kyläyhdistysten puolesta. Tietoa konkreettisista toimista ja ammattitaitoa liittyen ympäristöasioihin perättiin useamman kylän puolesta.

4.9 Kyselytuloksista raportointi

Kylät ja ilmastonmuutos-kyselyn tuloksista raportoidaan kirjallisesti kyläyhdistyksille alueellisten kyläasiamiesten kautta sekä SYTY ry:lle. Opinnäytetyön tuloksia on myös esitelty Hämeen Kylät ry:n järjestämässä tilaisuudessa Hämeenlinnassa kylätoimijoille. Raportoinnin kautta kyläyhdistykset pääsevät näkemään muiden kylien arvioita ja valmiutta toimia ilmastonmuutokseen liittyen ja mahdollisesti parantamaan yhteistyötä kylien välillä liittyen ilmastonmuutokseen. Opinnäytetyö kokonaisuudessaan voidaan myös lähettää maakunnallisille kylien yhteenliittymille heidän näin halutessa.

Koko opinnäytetyö liitteineen julkaistaan Theseus -tietokannassa Internetissä ja on siellä kaikkien luettavissa. Kylien antamia vastauksia ei tulla julkaisemaan kyläkohtaisesti vaan tutkimustulokset kerrotaan kokonaisvastauksen muodossa. Vastauksista ei voi yksilöidä yksittäisen vastauksen antanutta kylää tai kylän sijaintialuetta.

5 Arviointi

Tämän opinnäytetyön arviointi sisältää sekä itse kyselyn että kyselytulosten arvioinnin sekä lyhyen oman arvioinnin. Arviointi on tehty vertaamalla saatuja vastauksia opinnäytetyössä esitettyihin tarpeisiin kartoittaa kylätoimijoiden käsityksiä ilmastonmuutoksesta ja kylien kokemusta ja kiinnostusta mahdollisuuksiin vaikuttaa siihen. Kyselytulosten arvioinnissa käydään läpi mahdollisia vastauksiin vaikuttaneita seikkoja sekä kyselyn heikkouksia.

5.1 Kyselyn arviointi

Kyselylomakkeen toimivuus tässä kohderyhmässä (kylätoimijat) sekä vastaustapa (yhteistyöttö internetin välityksellä) saattoi vaikuttaa kyselyn luotettavuuteen. Ei voida varmasti osoittaa kaikkien kyselyvastausten olevan kyläyhdistyksen yhteisen mielipiteen mukaisia vaan osa vastanneista kylästä on saattanut toteuttaa vastaamisen yhden tai muutaman ihmisen

toimesta yhteisvastauksen sijaan. Tällöin vastaukset edustaisivat yhden tai muutaman ihmisen mielipidettä. Tämä on saattanut johtua erinäisistä syistä, muun muassa ajan tai yhteisvastaustilaisuuden puutteesta tai kyselyn pituudesta ja sisällöstä johtuvista syistä. Vaikka näin olisikin käynyt joidenkin kyläyhdistysten osalta, saa vastaustuloksista suuntaa antavan kokonaiskuvan. Samoista syistä osa kyläyhdistyksistä, joihin kyselyyn vievä linkki liitteineen on lähetetty, on saattanut jättää kokonaan vastaamatta. Kyläkohtainen haastattelu kyläkokouksen tai muun vastaavan yhteistilaisuuden yhteydessä olisi saattanut taata luotettavamman tutkimustuloksen, joskin henkilökohtaiset tapaamiset olisivat mahdollisesti laskeneet aikataulutuksen takia vastausmäärää.

Kyselyn onnistumisen arvioisin melko hyväksi. Kyselylomakkeen pituus ja kyselyn laajuus vaikuttivat oletettavasti vastausten kokonaismäärään ja avointen kysymysten melko vähäiseen täyttöön. Kuitenkin ne kylät, jotka vastasivat avoimiin kysymyksiin, vastasivat useimmiten niihin kaikkiin useammalla sanalla ja selvittivät kylän toimia ja mielipidettä kokonaisuutena. Kyläyhdistysten vähäinen kokousaika ja mahdollinen yhteistilojen internet-yhteyksien vähäisyys saattoi myös verottaa kokonaisvastausprosenttia.

Kokonaisuutena kyselylomake oli selkeä ja osat (taustatiedot, ilmastonmuutoksen keskustelun seuranta ja toimet, ilmastonmuutokseen liittyvät näkemykset, kasvihuonekaasut, liikenne, rakentaminen ja yhdyskuntarakenne, energian tuotanto ja kulutus, jätehuolto ja kierrätys sekä toimenpiteiden merkitys) oli jaoteltu omiin osioihinsa. Kaksi kolmasosaa kyselyn kysymyksistä oli monivalinta-muotoisia kysymyksiä ja yksi kolmasosa avoimia, vapaamuotoisia vastausalueita.

5.2 Tulosten arviointi

Ilmastonmuutos kylien näkökulmasta on ajankohtainen mutta melko vähän käsitelty aihe ja kysely saattoi toimia enemmänkin kiinnostuksen herättäjänä kuin todellisena ideoiden kerääjänä. Kyselyn päätarkoitus oli kuitenkin kartoittaa kylätoimijoiden tämänhetkisiä ajatuksia ilmastonmuutoksesta kylätoiminnan näkökulmasta.

Kysymyksen 3 tuloksista voidaan vetää johtopäätöksenä kylätoimijoiden uskovan suurten toimijoiden valtaan ilmastonmuutoksen torjunnassa. Yksittäisten kansalaisten toimien merkitystä tai kylätoiminnan vaikutusmahdollisuuksia piti 44 % vastaajista (kylätoiminnan merkitys) ja 24 % (yksittäisten kansalaisten toimet) vain jonkin verran tärkeinä. Ei lainkaan tärkeäksi toimeksi kylätoiminnan koki 5 % vastaajista. Tämä 5 % vastaajista kattaa kuitenkin vain kolme kylää vastaajista, joten tuloksista ei voi vetää mitään yleisiä johtopäätöksiä kylätoimijoiden käsityksistä.

Ilmastonmuutokseen liittyvistä väittämistä kylätoimijat olivat pääosin yhtä mieltä. 85 % vastaajista piti ilmastonmuutosta todellisena ja perusteltavissa olevana asiana, mikä viittaa kylätoimijoiden uskovan ilmastonmuutoksen todellisuuteen. Mahdollisuuksiin hillitä ilmastonmuutosta uskoi yli puolet vastaajista (57 %) ja 36 % piti väittämää osittain mahdollisena. Pääosin ihmisen aiheuttamaksi ilmastonmuutosta piti hieman yli puolet vastaajista ja 34 % uskoi tähän osittain. Tämä antaa kuvan kylätoimijoiden ainakin osittaisesta kiinnostuksesta asian eteen toimimiseksi.

Kysymyksessä 5 kylätoimijoiden mielipidettä kysyttiin ilmastonmuutoksen merkityksestä. Ilmastonmuutoksen maailmanlaajuiset vaikutukset nousivat esiin suurimpana kylätoimijoiden huolenaiheena. Kansallisesti ja kylätasolla huoli ilmastonmuutoksen mahdollisista vaikutuksista koettiin pienemmäksi. En osaa sanoa - vastausten määrästä kylätason vaikutusten kohdalla saattaa kertoa esimerkiksi tiedon vähäisyydestä tai ilmastonmuutoksen mieltämisestä enemmän globaaliksi, ei niinkään omaa elinympäristöä koskevaksi ongelmaksi. Näillä asioilla saattaa myös olla vaikutusta kylätoimijoiden mielipiteisiin ilmastonmuutoksen merkitykseen kylätasolla (34 % vastaajista piti ilmastonmuutosta kylätason näkökulmasta ei kovin vakavana asiana, 9 % ei lainkaan vakavana asiana). Myös kysymyksen asettelu kylätoimintakohdassa saattoi vaikuttaa vastausten laatuun. Ilmastonmuutoksen merkitystä saattoi arvioida yleisesti kylän kannalta tai kylän kehittämisen kannalta. Kehittämisaspektia ei kuitenkaan nostettu ylös kansallisella eikä maailmanlaajuisella tasolla. Tästä johtuen kyselytulosten arviointi voi johtaa hieman harhaan kysymyksen 5 kohdalla.

Kylätason toiminnan merkityksen ilmastonmuutoksen hillinnässä (kysymys 6) koki yli puolet vastaajista (59 %) erittäin vähäisenä (12 %) tai melko vähäisenä (47 %). Erittäin tärkeäksi kylätoiminnan merkityksen näki vain 2 % vastaajista. Tämä osuu yhteen kysymyksen kolme vastaustulosten kanssa. Vastausten perusteella kylätoimijat eivät koe kovin vahvasti voivansa vaikuttaa ilmastonmuutokseen tai ettei toiminnalla ole suurta merkitystä. Kuitenkin kyselyn edetessä avointen kysymysten kautta saaduista vastauksista kävi ilmi useiden kylien ajatelleen asiaa ja jopa toimineen ilmastonmuutosta hillitsevästi. Kiinnostusta asiaa kohtaan siis on, mutta ehkä tiedon puute todellisista toimenpiteistä aiheuttaa kokemuksen kylätoiminnan vähäisistä mahdollisuuksista vaikuttaa ilmastonmuutokseen.

Yleistä linjaa ilmastonmuutoksen syistä jatkaa myös kysymyksen 7 tulokset. Kylätoimijat pitävät teollisuuden päästöjä ja energian tuotantoa ensisijaisina kasvihuonekaasujen lähteinä yleisellä tasolla. Maaseudulla kaupunkia yleisemmin harjoitetut toimet peltoviljely ja kotieläintuotanto sen sijaan jakavat mielipiteitä kasvihuonekaasulähteinä. Noin puolet vastaajista (51 %) piti peltoviljelyä hyvin merkittävänä tai merkittävänä kasvihuonekaasujen lähteenä yleisellä tasolla. Kotieläintaloutta hyvin merkittävänä tai merkittävänä päästölähteenä piti hieman alle puolet vastaajista (46 %). Kuitenkin peltoviljelyn

merkityksestä kasvihuonekaasulähteenä viisi prosenttia vastaajista ei osannut kertoa mielipidettään. Kylätoimijoiden mielipiteisiin vaikuttaa varmasti läheinen kontakti maataloustoimintaan, mahdollinen henkilökohtainen aspekti sekä päästövaikutusten tunteminen tai tiedon puute.

Kylätasolla suurimpina kasvihuonekaasulähteinä pidettiin liikennettä, peltoviljelyä ja kotieläintuotantoa, kukaan vastaajista ei nostanut mitään tarjotuista päästölähteistä kylätasolla hyvin merkittäväksi. Teollisuuden päästöjen ja energian tuotannon kohdalla vastaustuloksiin vaikutti se, ettei kyseistä toimintaa harjoitettu kylällä. Asuminen maaseudulla herätti hieman ristiriitaisia mielipiteitä, 19 % vastaajista piti asumista maaseudulla merkittävänä kasvihuonepäästöjen lähteenä kun taas 42 % vastaajista piti sitä jonkin verran merkittävänä ja 37 % täysin merkityksettömänä ilmastonmuutoksen kannalta. Liikenteen pakokaasut kasvihuonekaasujen lähteenä - kysymykseen liitettiin oletettavasti työmatkaliikenteen päästöjen merkitys kun taas maaseudulla asumista päästölähteenä ajateltiin lähinnä lämmityksen tuottamien kasvihuonekaasupäästöjen osalta.

Kysymyksiä numero 11, 13 ja 14 vastauksissa liittyen liikenteen ilmastovaikutukseen nousi esiin kokemus liikkumistarpeen lisääntymisestä omalla autolla, syynä mm. paikallisten palveluiden väheneminen, työpaikkojen kaukainen sijainti, julkisen liikenteen heikko tarjonta sekä korkea hinta. Myös kevyenliikenteenväylien vähäisyys nosti kokemusta autoilun, ja sitä kautta kasvihuonepäästöjen lisääntymisen, merkityksestä. Tämän vastaajat kokivat suurena kehittämiskohteenä. Suomen pitkät välimatkat ja palveluiden ja työpaikkojen keskittyminen kasvukeskuksiin ja suuriin kaupunkeihin heikentävät alueellisten palveluiden tarjontaa ja täten lisäävät maaseudulla liikenteeseen liittyviä tekijöiden ilmastovaikutusta. Mahdolliseksi toimiksi asioiden muuttamiseen tarjotuista vaihtoehdoista kylätoimijat pitivät tärkeimpinä etätyön mahdollistamista, tietoliikenneyhteyksien ja kevyen liikenteen väylien kehittämistä sekä julkisen liikenteen parantamista. Avoimissa vastauksissa nousi useasti esiin julkisenliikenteen (sekä raide- että linja-autoliikenne) korkea hinta sekä vuorojen olemattomuus. Kimppakyytien edistäminenkin nousi esiin, mutta kylätoimijat näkivät kimmppakyytien lisääntymiseen vaikuttavan hidastavasti mm. nykyisen työmaailman ylityöpainotteisuuden ja muut hoidettavat menot työpäivän jälkeen. Harrastusmahdollisuuksien parantamisen, terveydenhoitopalveluiden mahdollistamisen sekä kyläkoulujen toiminnan säilyttämisen useat vastaajat näkivät ilmastomuutosta hillitseviksi tekijöiksi liittyen liikenteen kasvihuonepäästöihin. Myös lähiruoan suosiminen ja alueellinen jätehuolto nousivat esiin mahdollisuuksista vaikuttaa ilmastomuutokseen.

Toimien ensisijaisena toteuttajan liittyen liikenteeseen nousi esiin kylien näkemys asukkaiden ja kylätoiminnan mahdollisista toimista kimmppakyytien edistämiseksi. 70 % vastaajista uskoi kimmppakyytitoiminnan organisoimisen ja edistämisen kuuluvan asukkaille, 13 % vastaajista

kylälle. Vaikka usko kimppakyytien toimivuuteen ei tällä hetkellä olekaan kovin korkealla kylätoimijoiden kesken, avointen vastausten kautta näkyi kiinnostusta toimintaan asioiden kehittämiseksi. Osa kylistä uskoi kylätoiminnan mahdollisuuksiin kimppakyytien edistämiseksi, toimintatapoina esimerkiksi yksittäisten tai jatkuvien kyytien vapaasta ilmoittamisesta kylän internetsivuilla tai järjestämällä asukkaiden välisen kimpparingin. Tämä lisäisi myös ihmisten tuttuutta keskenään ja yhdistäisi kylää.

Rakentamisen ja yhdyskuntarakenteen vaikutusta ilmastonmuutokseen kylätoimijat pohtivat sekä energiatalouden että kaavoituksen kautta. Vanhan rakennuskannan vaikutus korkeisiin energiakuluihin ja öljylämmityksen vaikutuksen kuuluivat haja-asutuksen kaavoituksen kanssa kylätoimijoiden mielestä suurimpiin haasteisiin liittyen ilmastonmuutokseen. Avoimissa kysymyksissä rakentamisen ja yhdyskuntarakenteen vaikutuksesta ilmastonmuutokseen nousi esiin myös mökkien ympärivuotinen lämmittämisen lisääntyminen, rakentamisen vapaus kaavattomalla alueella, liityntäpysäköinnin heikkous ja paikallisen energiantuotannon kehittämisen tarve. Energia-avustusten saaminen mm. talojen energiatehokkuuden parantamiseksi nousi toimenpidelistan kärkeen lämmitysmuotojen kehittämisen kanssa. Myös neuvonnan rakennusten energiatehokkuuteen että ilmanvaihdon ja lämpötilan optimointiin liittyen kokivat useat kylät merkitykselliseksi.

Energian tuotantoon ja kulutukseen liittyvistä haasteista kylätoimijat pitivät suurimpina energialaitosten päästörajoitusten tiukentamista, nousevia energiakuluja ja energian kulutuksen jatkuvaa kasvua. Tämä tukee kylätoimijoiden antamia aiempien vastauksia (kysymykset 3 ja 7) liittyen suurten teollisuuslaitosten päästöjen suureen merkitykseen ilmastonmuutokseen vaikuttavana tekijänä. Tästä linjasta kuitenkin poikkeavat kylätoimijoiden näkemykset kysymyksessä energian tuotantoon ja kulutukseen liittyvien toimenpiteiden tärkeydestä liittyen ilmastonmuutokseen (kysymys 24). Energian säästö, lämmitysjärjestelmien vaihtamisen tukeminen, energianeuvonta ja paikallisesti tuotetun uusiutuvan energian käyttö nousevat esiin tärkeimpinä toimenpiteinä koskien ilmastonmuutosta. Näihin kaikkiin toimiin paikallistoimijatkin voivat itse osallistua ja kokea vaikuttavansa ilmastonmuutokseen. Vaikka kylätoimijoiden mielestä suuret yritykset ja teollisuus onkin merkittävässä roolissa ilmastonmuutoksen hillitsemisessä, paikallinen toiminta ja energiatehokkaiden ratkaisujen kehittäminen ja tukeminen saavat vahvan jalansijan toimenpiteiden tärkeyden osalta. Toimenpiteiden toteuttajina asukkaita pidetään juuri energian säästöön sekä hakkeen ja puunpolton lisäämisessä, energianeuvonta, tiedotus ja koulutus koetaan valtion tai kunnan toimiksi. Kylätoimijat kokevat siis heille suuntautuvien toimenpiteiden olevan konkreettisia tekoja, joita voi toteuttaa jokapäiväisessä elämässä. Myös kylätoiminnan rooli keskustelun avaamisessa ja asioista tiedottamisessa koettiin tärkeäksi.

Jätehuolto ja kierrätys- osiossa kylätoimijat näkivät motivaation puutteen ja kertakäyttökulttuurin olevan suurimpia haasteita. Kierrätyspaikkojen vähäisyyttä piti myös yli puolet vastaajista erittäin suurena tai melko suurena haasteena. Tähän ratkaisuksi kylätoimijat listasivat avoimissa kysymyksissä yhteisten kierrätyspisteiden järjestämisen, koulutuksen ja tiedotuksen lisäämisen, rompetorien ym. kierrätystapahtumisen järjestämisen ja yleisen motivoinnin liittyen tavaroiden kierrätykseen ja jätteiden lajitteluun. Kierrätyksen tekeminen helpoksi ja halvaksi jätteiden metsään kippaamisen sijaan edistäisi kylätoimijoiden mielestä myös ilmastoasiaa. Toimiva yhteistyö eri jätetoimijoiden ja keskitetympi jätteidenkeräily nousi kylätoimijoiden toiveina kyselyssä esiin.

Kysymyksessä 33 kysyttiin kylätoimijoiden mielipidettä eri toimien toteuttamisen merkityksestä oman kylän kannalta liittyen ilmastonmuutokseen. Vastausvaihtoehtojen niukkuus saattoi aiheuttaa kylätoimijoille hieman päänvaivaa; vastauksien mukaan mitään ehdotetuista toimista (ilmastonmuutosta aiheuttavien päästöjen vähentämissuunnitelman laatiminen, sidosryhmäyhteistyö ilmastonkysymyksissä ja kylätoimijoiden yhteinen ilmastotyöryhmä) ei koettu yli 50 %:n mielestä erittäin merkittävänä tai melko tärkeänä toimena. Vastausvaihtoehdot saattoivat tuntua kylätoimijoista liian kaukaa haetuilta tai teoreettisilta, mikä vaikutti vastauksiin. Avointen kysymysten vastauksista nousi kuitenkin esiin muita toimenpidevaihtoehtoja, jotka lähtivät kylätoimijoiden omista ajatuksista. Kylän vähittäinen muokkaaminen ekokyläksi (lämmitysjärjestelmät, energiatalous, ruuantuotanto jne.) tai paikallisten energialähteiden hyödyntäminen lämmönlähteenä ilmoitettiin mahdollisina ajatuksina kylän ja kylätoiminnan kehittämisen mahdollisuuksina.

Kylätoimijoiden kiinnostus ilmastonmuutoksen hillintään ja oman kylän kehittämiseen näkyi kautta linjan kyselyvastauksissa. Kysymysten asettelu ja tyyli eivät ehkä kuitenkaan olleet parhaita mahdollisia kylätoimijoiden näkökulma ja kiinnostuksen kohteet huomioiden. Kyselyvastaukset antavat kuitenkin viitteellisen suunnan kylätoimijoiden ajatuksista koskien ilmastonmuutokseen vaikuttavista tekijöistä ja toimenpiteiden tärkeydestä.

5.3 Oma arviointi

Oman onnistumiseni tämän opinnäytetyön kohdalla arvioisin hyväksi. Aikataulu venyi ennaltaoletetusta jonkin verran ja opinnäytetyön suunniteltua sisältöä jouduttiin hieman tiivistämään mutta kaiken kaikkiaan lopputulos on mielestäni kohtuullisen onnistunut. Uskon opinnäytetyöni antavan aineistoa maakunnallisten kylien yhteenliittymien ja kyläyhdistysten toimintaan sekä toimivan herättelijänä toimiin ilmastonmuutoksen suhteen. Toivon opinnäytetyössän kerätyn aineiston antavan työkaluja ja ideoita kyläasiamiehille ja kaikille paikallistoiminnassa mukana oleville.

Opinnäytetyöni aihe oli itselleni henkilökohtaisesti haastava ja koen oppineeni uutta. Aihepiiri oli itselleni ennalta täysin tuntematon mutta aineistoa kerätessäni ja vastauksia käsitellessäni opin paljon uutta niin kylätoiminnan periaatteista kuin tietokoneen käytöstä ja aineiston käsittelystäkin. Koen opinnäytetyön kehittäneen ammattitaitoani ja osaamistani monilla osa-alueilla ja herättäneen kiinnostuksen kylätoimintaa ja alueellisia kylien yhteenliittymiä kohtaan. Uskon uuden tietotaitoni ja kehittymiseni parantavan tulevaisuuden työnäkymiä ja antavan työkaluja ammatilliseen kehittymiseen. Opinnäytetyön tekeminen on myös kehittänyt ajankäyttöä ja sosiaalisia taitojani, minkä näen positiivisena asiana tulevaisuutta ajatellen.

6 Johtopäätökset ja kehittämisehdotukset

Kyselytulosten perusteella voidaan vetää johtopäätös kylätoimijoiden kiinnostuneisuudesta ja halusta vaikuttaa asioihin koskien ilmastonmuutoksen hillintää ja siihen sopeutumista. Vaikka tämänhetkinen todellisen toiminnan taso onkin vielä matalalla kylien ilmastotoimien suhteen, oli kyselyvastausten perusteella positiivista huomata joidenkin kylästä olleen jo aktiivisia ja lähteneen kehittämään kylän toimintaa ilmastoystävällisempään suuntaan. Kylätoimijat eivät aina koe voivansa vaikuttaa ilmastonmuutokseen suuressa mittakaavassa, mutta vastausten perusteella kylätoimijoista löytyy kiinnostusta ja halua lähteä viemään asioita eteenpäin. Kylätoiminta koetaan ehkä hieman toimimattomaksi areenaksi toteuttaa suuria ympäristötekoja, mutta uusille toimintamalleille ollaan avoimia, jos toiminta koetaan kannattavaksi tai siitä on positiivisia kokemuksia jonkun toisen toimijan tai kylän taholta. Yhteistyö, koulutus ja yhteistoiminta koetaan kylätoiminnan ensisijaisiksi vahvuuksiksi.

Suurimpina haasteina liittyen ilmastonmuutokseen kylätoimijat kokevat yksityisautoilun, energiankulutuksen ja energian hinnan jatkuvan nousun, palveluiden keskittymisen kaupunkeihin, paikallisten energiamuotojen hyödyntämisen vähyyden ja energiatehottoman rakennuskannan, kaavoituksen ongelmat, motivaation puutteen lajittelun ja kierrätyksen suhteen ja vallalla olevan kertakäyttökulttuurin yleistymisen. Julkisenliikenteen kehittäminen, kimpakyydit, kevyenliikenteen väylien rakentaminen, rakennusten ja lämmitysjärjestelmien kunnostaminen energiatehokkaammiksi ja ympäristöystävällisemmiksi, yhteistyö eri toimijoiden kanssa (jäteyhtiöt, paikalliset yritykset jne.) ja yleinen neuvonta, koulutus ja tiedotus koettiin mahdollisiksi välineiksi haasteiden voittamiseen.

Kylätoimijat ovat kiinnostuneita tekemään yhteistyötä ja saamaan uusia ideoita eri toimijoilta (muut kylät, maakunnalliset kylien yhteenliittymät, erilaiset alueella toimivat seurakunnat ja yhdistykset, pk-yritykset, kunta, MTK jne.) ilmastonmuutoksen hillintään ja kylän kehittämiseen liittyvissä asioissa. Osa kylästä kertoi toimintansa olevan tällä hetkellä lepotilassa tai hyvin pienimuotoista, mutta suuri osa kylästä lähtisi mukaan hankkeisiin tai

muihin toimintoihin, jos kokevat sen mielekkääksi ja helpoksi toteuttaa. Myös lähikylien välinen yhteistyö sai kannatusta uutta toimintaa aloitettaessa.

Kylien yhteisöllisyyttä ja paikallistuntemusta voidaan hyödyntää kylien innostamiseksi toimimaan ilmastonmuutosta vastaan. Lähtökohtana on positiivinen näkemys mahdollisuudesta vaikuttaa asioihin ja mielekäs tapa toimia kylälle. Innostaminen ja tiedotus sekä mahdollinen leikkimielinen kilpailutus kylien kesken voisivat toimia toimintaan innoittavina tekijöinä. Myös paikkansa pitävää tutkimustietoa ja konkreettisia toimenpiteitä kaivataan. Luotettava lähdepohja ja selkeä ilmaisutapa herättävät kiinnostusta kylätoimijoissa, sekavaa teoriatietoa tarjoavia puunhalajia kaihdetaan. Muutoksia lähdetään toteuttamaan, jos toimista on todistetusti hyötyä.

Kylätoimijoiden mielipiteet ilmastonmuutoksen vaikutuksista ja siihen vaikuttamisesta kylätasolla vaihtelivat. Vastausten perusteella kylät voitiin jakaa kolmeen niin kutsuttuun tyyppikylään:

- Ilmastonmuutoksen hillintään liittyviin toimiin positiivisesti, jopa innokkaasti suhtautuvat kylät, jotka voisivat ajatella toimivansa esimerkkikylänä tai kokeilla uusia ideoita ensimmäisinä.
- Toimiin neutraalisti suhtautuvat kylät, jotka voisivat lähteä mukaan toimiin, jos joku toinen kylä toimii esimerkkikylänä tai kokeilee ideoiden toimivuutta ensin
- Toimiin negatiivisesti suhtautuvat kylät, jotka eivät usko toimien vaikutukseen tai muutostarpeeseen.

Kyselyvastausten perusteella voidaan vetää esiin joitain kehitysideoita liittyen ilmastonmuutoksen hillintään ja siihen sopeutumiseen. Kaikki kylätoimijat olivat yhtä mieltä ilmastonmuutoksen todellisuudesta ja sen vakavuudesta, joskin kylätason vaikutukset miellettiin melko pieniksi ehkä tiedon vähyyden, ehkä median antamaan globaalien kauhukuvan takia. Vaikka kaikkia ilmastonmuutoksen vaikutuksia ei vielä osata varmasti arvioida, ilmastonmuutokseen hillitsevästi vaikuttavat asiat vaikuttavat usein hillitsevästi myös menoihin ja energiankulutukseen. Tästä johtuen kyliä motivoimaan voidaan ilmastonmuutoksen lisäksi käyttää rahaa.

Muutoksia ajamaan tarvittaisiin muutama ns. mallikylä, joiden toteuttamia toimia voidaan arvioida ja niiden avulla innostaa muitakin kyliä mukaan. Tähän tarvitaan kylältä innostavaa ja innovatiivista asennetta ja ennakkoluulotonta mieltä sekä persoonallisia vetäjiä. Alueen muutkin toimijat (kunta, yritykset, muut palveluntarjoajat) olisi hyvä saada mukaan toimintaan, jotta osallistuminen ja yhteistyö sujuisivat vaivatta. Yhdessä sopiminen ja eri tahojen mielipiteiden kuuleminen ja niiden yhteensovittaminen vaatii myös yhteisiä tapaamisia, informaationjakoa ja keskustelua.

Toisena kehitysideana on kylien oman identiteetin vahvistaminen ja kyläläisten mielipiteiden kuuleminen, alueen paikallisten vahvuuksien tukeminen ja niiden avulla kehittyminen. Ilmastonmuutokseen vaikuttavat asiat ovat kunkin kylän kohdalla hieman erilaiset, päästöjen syntyyn ja määrään vaikuttavat eri alueilla eri tekijät. Toimet tulisi muokata kullekin alueelle sopiviksi ja hyödyntää paikallista tietotaitoa. Toisaalta nämä kummatkin kehitysideat, sekä malliekokylä-ajatus että yksittäisten kylien toimintaan innostaminen paikallisajattelun avulla voidaan toteuttaa yhdessä tai erikseen. Maakunnallisten kylien yhteenliittymien tulisivat toimia kyliä aktivoivina ja koordinoivana tahona, joka antaa tietoa ja apua ilmastonvaikutusten hillitsemiseen ja siihen sopeutumiseen vaikuttavista tekijöistä sekä innostaa paikallistoimijoita vaikuttamaan oman kylän tulevaisuuteen.

Kylätoiminnan ollessa enemmänkin vapaa-ajalla toteutettavaa harrastustoimintaa kuin tiukkaotsaista politikointia, voi toimintatapojen muutos tuntua yhtäkkiseltään mahdottomalta. Jäykät käsitykset siitä miten asiat on aina tehty, on aika jättää menneisyyteen ja miettiä tulevaisuuden kylää ja kylätoimintaa. Sukupolvien ketju on katkeamaton ja tulevaisuudenkin lapset kaipaavat turvallista kyläympäristöä kaupunkialueiden ulkopuolella. Jonkun on otettava tiennäyttäjän rooli myös ilmastoasioissa ja tartuttava toimeen. Miksei se voisi olla teidän kylänne?

7 Lähteet

Byaservice. Viitattu 3.11.2009. <http://byaservice.web.mios.fi/>

Ekokylät. Wikipedia. 2009. Viitattu 8.12.2009. <http://fi.wikipedia.org/wiki/Ekokyl%C3%A4>

FINADAPT.- Suomen kyky sopeutua ilmastonmuutokseen, yhteenveto päättäjille 2007. 2007. Suomen ympäristökeskuksen julkaisuja. Helsinki

Helsingin Yliopisto. 2008. JYV: kehitysyhteistyöprojekti Intiassa. 26.10.2009.
<http://www.helsinki.fi/hyy/kehj/jyy.html> tai
http://www.jyy.fi/fi/mika_jyy/valiokunnat/kehitysyhteistyovalioikunta/intia-hanke/?id=213

Hämeen kylät ry. Viitattu 3.11.2009. <http://www.hameenkylat.net/>

Itä-Uudenmaan kylät ry. 2008. Viitattu 3.11.2009. <http://www.ita-uudenmaankylat.fi/>

Kangasalan yhteiskylä. 2007. Viitattu 26.10.2009. <http://www.yhteiskyla.net>

Keuruun ekokylä. 2009. Viitattu 26.10.2009. www.keuruunekokyla.fi

Kuusisto, E. & Käyhkö, J. (toim.) 2004. Globaalimuutos, Suomen akatemian FIGARE-ohjelma, Otava.

Kylä välittää-vauhtiin. Hankkeen loppuraportti. 2009. Koulutuskeskus Salpaus. Viitattu 4.11.2009. <http://phnet.fi/kylat/LoppuraporttiKVvauhtiin.pdf>

Laukkanen, T. 2005. Ympäristötietous. Mikkelin AMK oppikirja. Helsinki:Interkopio Oy

Lehtilä, A. & Syri, S. 2003. CLIMTECH-ohjelma 2000-2002. Suomen energiajärjestelmän ja päästöjen kehitysarvioita. Tekes & VTT. Viitattu 7.12.2009.
<http://www.vtt.fi/inf/pdf/tiedotteet/2003/T2196.pdf>

Linnanniitun ekokylä. Vihdin kunta. 2009. Viitattu 26.10.2009. <http://vihdinekokyla.fi>

Länsi-Uudenmaan kylät ry - Västnylands Byar r.f . 2009. Viitattu 3.11.2009.
<http://www.vnb.fi/>

Kylien maakunnalliset yhteenliittymät. 2009. MaaseutuPlus. Viitattu 1.11.2009.
<http://maaseutuplus.fi/fi/kylatoiminta/kylienmaakunnalliset/yhteenliittymat>

SYTY ry. 2008. MaaseutuPlus. Viitattu 1.11.2009. <http://www.maaseutuplus.fi/fi/syty/yleista>

Metropolimaaseutu-hanke. 2006. HAMK. Viitattu 16.11.2009.
http://portal.hamk.fi/portal/page/portal/HAMK/Organisaatiojatoimipaikat/Toiminnan_lahto_kohdat/Aluestrategia2005.pdf

Ojanen, S. 2009. Ilmastodelfin tulokset Lohjan ilmastostrategian tueksi. Laurea Ammattikorkeakoulu. Laurea Hyvinkää. Hyvinkää. Opinnäytetyö.

Päijät-Hämeen kylät ry. 2009. Viitattu 3.11.2009. <http://www.phnet.fi/kylat/default.htm>.

Suomen kylätoiminnan tunnusluvut. 2008. Viitattu 1.11.2009.
<http://maaseutuplus.fi/fi/kylatoiminta/kylatoiminnantunnusl>

Svarfvarsin ekokylä. 2009. Viitattu 26.10.2009. www.svarfvars.fi/fi/ekokyla.php

SYKE 2002. FINSKEN - Yhdenmukaisten globaalimuutoskkenaarioiden kehittäminen Suomelle. Viitattu 21.11.2010. <http://www.ymparisto.fi/default.asp?contentid=257198&lan=fi>

Valtakunnallinen kylätoimintaohjelma 2003-2007. 2008. MaaseutuPlus. Viitattu 3.11.2009. <http://www.maaseutuplus.fi/fi/kylatoiminta/oppaitajaohjeita/voimaakuinpienessaky/body3=504>

Varsinais-Suomen kylät ry. 2009. Viitattu 3.11.2009. <http://www.vskylat.fi/>

8 Kaaviot

Kaavio 1: Toimien merkitys ilmastonmuutosta torjuttaessa	18
Kaavio 2: Ilmastonmuutoksen merkitys eri tasoilla	19
Kaavio 3: Kasvihuonekaasulähteiden merkitys kylätasolla	20
Kaavio 4: Liikenteeseen liittyvät haasteet koskien ilmastonmuutosta	21
Kaavio 5: Liikenteeseen liittyvien toimenpiteiden merkitys koskien ilmastonmuutosta	22
Kaavio 6: Liikenteeseen liittyvien toimenpiteiden ensisijainen toteuttaja	23
Kaavio 7: Rakentamiseen ja yhdyskuntarakenteeseen liittyvät haasteet koskien ilmastonmuutosta	24
Kaavio 8: Rakentamiseen ja yhdyskuntarakenteeseen liittyvien toimenpiteiden tärkeys koskien ilmastonmuutosta	25
Kaavio 9: Rakentamiseen ja yhdyskuntarakenteeseen liittyvien toimenpiteiden ensisijainen toteuttaja	26
Kaavio 10: Energian tuotantoon ja kulutukseen liittyvät haasteet koskien ilmastonmuutosta	27
Kaavio 11: Energian tuotantoon ja kulutukseen liittyvien toimenpiteiden merkitys koskien ilmastonmuutosta	28
Kaavio 12: Energian tuotantoon ja kulutukseen liittyvien toimenpiteiden ensisijainen toteuttaja	29
Kaavio 13: Jätehuoltoon ja kierrätykseen liittyvät haasteet koskien ilmastonmuutosta	30
Kaavio 14: Jätehuoltoon ja kierrätykseen liittyvien toimenpiteiden merkitys koskien ilmastonmuutosta	31
Kaavio 15: Jätehuoltoon ja kierrätykseen liittyvien toimenpiteiden ensisijainen toteuttaja	32
Kaavio 16: Toimien toteuttamisen merkitys oman kylän kannalta	33

9 Liitteet

Liite 1 Kysely	47
Liite 2 Kaaviot	54
Liite 3 Avointen kysymysten vastaukset	64

Liite 1 Kysely

ILMASTONMUUTOKSEEN SOPEUTUMINEN JA ILMASTONMUUTOKSEN HILLINTÄ. Kysely paikallistoimijoille ilmastomuutokseen liittyen hankeideoiden kartoittamiseksi

Kysely muodostuu seuraavista aihealueista: A. Taustatiedot B. Ilmastomuutoksen liittyvät näkemykset sekä ilmastomuutoksen hillintä kykytasolla

A. Taustatiedot

1) Taustatiedot

Kylän nimi

Kunnan nimi

Missä roolissa vastaat (johtokunta, pj., muu?)

2) Ilmastomuutoksen keskustelun seuranta

	Erittäin hyvin	Melko hyvin	Melko huonosti	Erittäin huonosti
Kulka hyvin yhdistyksenne arvionne mukaan on seurannut ilmastomuutoksesta käytävä keskustelua	☐	☐	☐	☐

3) Miten tärkeiltä seuraavat toimet ovat ilmastomuutosta torjuttaessa?

	1 ei lainkaan tärkeä	2 Jonkin verran tärkeä	3 melko tärkeä	4 erittäin tärkeä
1. Yleisimpien kansalaisten toimet	☐	☐	☐	☐
2. Kylätoiminta	☐	☐	☐	☐
3. Alueelliset kuntien toimet ja poliittiset päätökset	☐	☐	☐	☐
3. Suomen kansalliset toimet ja poliittiset päätökset	☐	☐	☐	☐
4. EU:n ratkaisut ja ilmastopolitiikka	☐	☐	☐	☐
5. Yhdysvaltojen ratkaisut ja ilmastopolitiikka	☐	☐	☐	☐
6. Suuren kehittyvien maiden kuten Kiinan ja Intian ratkaisut	☐	☐	☐	☐
7. Sitovat kansainväliset ympäristösopimukset	☐	☐	☐	☐
8. Kansainvälisten suuryritysten toimet	☐	☐	☐	☐
10. Talouselämän toimet yleensä	☐	☐	☐	☐
11. Uudet teknologiset ratkaisut	☐	☐	☐	☐

Seuraava -->

ILMASTONMUUTOKSEEN SOPEUTUMINEN JA ILMASTONMUUTOKSEN HILLINTÄ. Kysely paikallistoimijoille ilmastomuutokseen liittyen hankeideoiden kartoittamiseksi

8. ILMASTONMUUTOKSEEN LIITTYVÄT NÄKEMYKSET SEKÄ ILMASTONMUUTOKSEN HILLINTÄ KYLÄTASOLLA

4) Miten mielestä olette seuraavista ilmastomuutokseen liittyvistä väittämistä?

	Täysin eri mieltä	Ollittain eri mieltä	Ollittain samaa mieltä	Täysin samaa mieltä	En osaa sanoa
1. Ilmastomuutos on todellinen ja perusteltavissa oleva asia	☐	☐	☐	☐	☐
2. Ilmastomuutos on pääosin ihmisten aiheuttama	☐	☐	☐	☐	☐
3. Ilmastomuutosta on mahdollista hillitä	☐	☐	☐	☐	☐

5) Jos ajatellaan, että ilmasto on muuttumassa niin miten vakavassa asiana olette sen toteuttamista maanlaajuisuudesta, keskeisyydestä ja edustamisesta kyllä toiminna kehittämiseen sähkölaitteista?

	Hyvin vakava asia	Melko vakava asia	Ei kovin vakava asia	Ei lainkaan vakava asia	En osaa sanoa
1. Ilmastomuutos on maanlaajuisuudesta	☐	☐	☐	☐	☐
2. Ilmastomuutos on Suomen tasolla	☐	☐	☐	☐	☐
3. Ilmastomuutos on kylätason näkökulmasta	☐	☐	☐	☐	☐

6) Kylätason toiminta

	Erittäin tärkeä	Melko tärkeä	Melko vähäinen	Erittäin vähäinen
Miten merkittävässä roolissa näette kylätason toiminnan olevan ilmastomuutoksen hillinnässä?	☐	☐	☐	☐

7) Ilmastomuutokseen keskeisenä aiheuttajana pidetään kasvihuonekaasujen (hiilidioksidit, metaanit yms.) lisääntymistä. Kunkin merkittävistä kasvihuonekaasupäästöjen lähtelästä olette seuraavat YLEISELLÄ TASOLLA mietittäessä?

	1 täysin merkitykseltön	2 jonkin verran merkittävä	3 merkittävä	4 hyvin merkittävä	5 en osaa sanoa
1. Liikenteen polttoaineet ja pakokaasut	☐	☐	☐	☐	☐
2. Energian tuotanto	☐	☐	☐	☐	☐
3. Teollisuuden prosessit ja päästöt	☐	☐	☐	☐	☐
4. Peltojäätely	☐	☐	☐	☐	☐
5. Kotieläintuotanto	☐	☐	☐	☐	☐
6. Asuminen massedulla	☐	☐	☐	☐	☐

8) Muu merkittävä kasvihuonekaasupäästöjen lähde yleisellä tasolla?

9) Ilmastomuutokseen keskeisenä aiheuttajana pidetään kasvihuonekaasujen (hiilidioksidit, metaanit yms.) lisääntymistä. Kunkin merkittävistä kasvihuonekaasupäästöjen lähtelästä olette seuraavat OMAN KYLÄN TASOLLA?

	1 täysin merkitykseltön	2 jonkin verran merkittävä	3 merkittävä	4 hyvin merkittävä	5 en osaa sanoa	0 kyseistä toimintaa ei ole kylässä
1. Liikenteen polttoaineet ja pakokaasut	☐	☐	☐	☐	☐	☐
2. Energian tuotanto	☐	☐	☐	☐	☐	☐
3. Teollisuuden prosessit ja päästöt	☐	☐	☐	☐	☐	☐
4. Peltojäätely	☐	☐	☐	☐	☐	☐
5. Kotieläintuotanto	☐	☐	☐	☐	☐	☐
6. Asuminen massedulla	☐	☐	☐	☐	☐	☐

10) Muu merkittävä kasvihuonekaasupäästöjen lähde kylätasolla?

<- Edellinen Seuraava ->

ILMASTONMUUTOKSEEN SOPEUTUMINEN JA ILMASTONMUUTOKSEN HILLINTÄ. Kysely paikallistoimijoille ilmastonmuutokseen liittyvien hankeideoiden kartoittamiseksi

Arvioi seuraavia teemakohtaisia haasteita ja konkreettisia ilmastonmuutokseen hillintään liittyviä toimenpiteitä kyllien sähköisimästä.

11) LIIKENNE - Haasteet

	1 erittäin pieni	2 melko pieni	3 melko suuri	4 erittäin suuri
Joukkoliikenne	☐	☐	☐	☐
Jalanjalan ja pyöräilyn vähäisyys	☐	☐	☐	☐
Työssäkäytön kapasiteettidulla	☐	☐	☐	☐
Tietoliikenneyhteydet	☐	☐	☐	☐
Vanhentunut autokanta	☐	☐	☐	☐
Kilpailukykyt	☐	☐	☐	☐
Haaja-asutuksen aiheuttama liikumatse	☐	☐	☐	☐
Palveluiden väheneminen	☐	☐	☐	☐

12) Muu liikenteeseen liittyviä haaste?

13) LIIKENNE - Toimenpiteet. Arvioi seuraavien toimenpiteiden tärkeyttä.

	erittäin pieni	melko pieni	melko suuri	erittäin suuri
Kevyen liikenteen väylien kehittäminen	☐	☐	☐	☐
Linja-autoliikenteen kehittäminen	☐	☐	☐	☐
Raideliikenteen kehittäminen	☐	☐	☐	☐
Lityntäliikenteen parantaminen	☐	☐	☐	☐
Tietoliikenneyhteyksien kehittäminen	☐	☐	☐	☐
Edistysoikeutetut sopiminen ja sitä tukevien työmuotojen suosiminen	☐	☐	☐	☐
Kilpailukykyt edistäminen	☐	☐	☐	☐

14) LIIKENNE - Toimenpiteet. Arvioi mille taholle tai organisaatiolle ehdotetut toimenpiteet mielestänne ensisijaisesti kuuluvat.

	kyllä	kunta	valtio	asukkaat
Kevyen liikenteen väylien kehittäminen	☐	☐	☐	☐
Linja-autoliikenteen kehittäminen	☐	☐	☐	☐
Raideliikenteen kehittäminen	☐	☐	☐	☐
Lityntäliikenteen parantaminen	☐	☐	☐	☐
Tietoliikenneyhteyksien kehittäminen	☐	☐	☐	☐
Edistysoikeutetut sopiminen ja sitä tukevien työmuotojen suosiminen	☐	☐	☐	☐
Kilpailukykyt edistäminen	☐	☐	☐	☐

15) Miten kylläisiä toimivat yhdistykset voisivat edistää ilmastoamutokseen hillintään liikenteeseen liittyen ?

16) Miten maakunnallinen kyläjärjestö (esim. Uudenmaan kylät ry) voisi edistää ilmastoamutokseen hillintään liikenteeseen liittyen ?

17) RAKENTAMINEN JA YHDYSKUNTARAKENNE - Haasteet

	1 erittäin pieni	2 melko pieni	3 melko suuri	4 erittäin suuri
Ojylymmitys	☐	☐	☐	☐
Rapioitune kintteistö	☐	☐	☐	☐

18) Muu rakentamiseen ja yhdyskuntarakentamiseen liittyvä haaste?

19) RAKENTAMINEN JA YHDYSKUNTARAKENNE - Toimenpiteet. Arvioi seuraavien toimenpiteiden tärkeyttä.

	erittäin pieni	melko pieni	melko suuri	erittäin suuri
Energiatehokkaan rakennus-/kyltikonseptin kehittäminen	☐	☐	☐	☐
Rakennusten energiatehokkuuden parantaminen	☐	☐	☐	☐
Lämmitysmuotojen kehittäminen	☐	☐	☐	☐
Rakennusten energiansuoronta	☐	☐	☐	☐
Neuvonta rakennusten ilmansaidon ja ilmapölyn optimoinnista	☐	☐	☐	☐
Kyltälön kunnossapito	☐	☐	☐	☐
Energia-eristykset	☐	☐	☐	☐

20) RAKENTAMINEN JA YHDYSKUNTARAKENNE - Toimenpiteet. Arvioi mille taholle tai organisaatiolle ehdotetut toimenpiteet mielestänne ensisijaisesti kuuluvat.

	kylä	kunta	valtio	asukkaat
Energiatehokkaan rakennus-/kyltikonseptin kehittäminen	☐	☐	☐	☐
Rakennusten energiatehokkuuden parantaminen	☐	☐	☐	☐
Lämmitysmuotojen kehittäminen	☐	☐	☐	☐
Rakennusten energiansuoronta	☐	☐	☐	☐
Neuvonta rakennusten ilmansaidon ja ilmapölyn optimoinnista	☐	☐	☐	☐
Kyltälön kunnossapito	☐	☐	☐	☐
Energia-eristykset	☐	☐	☐	☐

21) Miten kylillä toimivat yhdistykset voisivat edistää ilmastomuutoksen hillintää rakentamiseen ja yhdyskuntarakentamiseen liittyen?

22) Miten maakunnallinen kyläjärjestö voisi edistää ilmastomuutoksen hillintää rakentamiseen ja yhdyskuntarakentamiseen liittyen?

<- Edellinen Seuraava ->

ILMASTONMUUTOKSEEN SOPEUTUMINEN JA ILMASTONMUUTOKSEN HILLINTÄ. Kysely paikallistoimijoille ilmastomuutokseen liittyen hankeideoiden kartoittamiseksi

23) ENERGIAN TUOTANTO JA KULUTUS - Haasteet

	1 erittäin pieni	2 melko pieni	3 melko suuri	4 erittäin suuri
Menot kasvavat energian hinnan noustessa	☐	☐	☐	☐
Energiatehdon rakentaminen	☐	☐	☐	☐
Lämpöenergiahuolto tulevan jäte-energian varassa	☐	☐	☐	☐
Energian kulutuksen kasvu	☐	☐	☐	☐
Energian tuottaville laitoksille erillisiä tukemat pöytärajatukset	☐	☐	☐	☐

24) ENERGIAN TUOTANTO JA KULUTUS - Toimenpiteiden tärkeys

	1 erittäin pieni	2 melko pieni	3 melko suuri	4 erittäin suuri
Paikallisesti tuotettujen uusiutuvien energialähteiden käyttö	☐	☐	☐	☐
Jätteenpolto	☐	☐	☐	☐
Energian säätö	☐	☐	☐	☐
Lämmitysjärjestelmän valitun tukeminen	☐	☐	☐	☐
Energiansuoronta	☐	☐	☐	☐
Bioenergiälaitoksen rakentaminen kylässä	☐	☐	☐	☐
Puun polton lisääminen	☐	☐	☐	☐
Hakkeen poltto	☐	☐	☐	☐
Tiedotus uusiutuvista energiamuodoista	☐	☐	☐	☐
Koulutus uusiutuvista energiamuodoista	☐	☐	☐	☐

25) ENERGIAN TUOTANTO JA KULUTUS - Toimenpiteiden tärkeys. Arvioi mille taholle tai organisaatiolle ehdotetut toimenpiteet mielestänne ensisijaisesti kuuluvat.

	kylä	kunta	valtio	asukkaat
Paikallisesti tuotettujen uusiutuvien energialähteiden käyttö	☐	☐	☐	☐
Jätteenpolto	☐	☐	☐	☐
Energian säätö	☐	☐	☐	☐
Lämmitysjärjestelmän valitun tukeminen	☐	☐	☐	☐
Energiansuoronta	☐	☐	☐	☐
Bioenergiälaitoksen rakentaminen kylässä	☐	☐	☐	☐
Puun polton lisääminen	☐	☐	☐	☐
Hakkeen poltto	☐	☐	☐	☐
Tiedotus uusiutuvista energiamuodoista	☐	☐	☐	☐
Koulutus uusiutuvista energiamuodoista	☐	☐	☐	☐

26) Miten kylässä toimivat yhdistykset voisivat edistää ilmastomuutoksen hillintää energian kulutukseen liittyen?

27) Miten maakunnallinen kyläjärjestö voi edistää ilmastomuutoksen hillintää energian kulutukseen liittyen?

28) JÄTEHUOLTO JA KIERRÄTYS - Haasteet

	1 erittäin pieni	2 melko pieni	3 melko suuri	4 erittäin suuri
Vähäinen kierrätys	☐	☐	☐	☐
Käytökulttuurin puuttaminen	☐	☐	☐	☐
Kierrätettävien jätteen keräyspöytäkojen vähäisyys	☐	☐	☐	☐
Motivaation puute kierrätykseen	☐	☐	☐	☐

29) JÄTEHUOLTO JA KIERRÄTYS - Toimenpiteiden tärkeys

	1 erittäin pieni	2 melko pieni	3 melko suuri	4 erittäin suuri
Kierrätyksen lisääminen	☐	☐	☐	☐
Jätteen lajittelu jo syntypaikalla	☐	☐	☐	☐
Rakennetaan jätteenpolttolaitos kylälle	☐	☐	☐	☐
Kyläkohtainen keskittetty jätehuolto	☐	☐	☐	☐
Jätteen syntyä ehkäisevä toiminta	☐	☐	☐	☐
Tiedotus ja valitus	☐	☐	☐	☐
Toimiva jätteenhoitoetju	☐	☐	☐	☐
Kulutuksen vähentäminen	☐	☐	☐	☐
Laaditaan jätteen vähentämistä- ja kierrätysuunnitelmat	☐	☐	☐	☐
Laaditaan kyläkohtainen jätteen syntyn ehkäisyohjelma	☐	☐	☐	☐

30) JÄTEHUOLTO JA KIERRÄTYS - Toimenpiteiden tärkeys. Arvioi mille taholle tai organisaatiolle ehdotetut toimenpiteet mielestäsi eniten ensisijaisesti kuuluvat.

	kylä	kunta	valtio	asukkaat
Kierrätyksen lisääminen	☐	☐	☐	☐
Jätteen lajittelu jo syntypaikalla	☐	☐	☐	☐
Rakennetaan jätteenpolttolaitos kylälle	☐	☐	☐	☐
Kyläkohtainen keskittetty jätehuolto	☐	☐	☐	☐
Jätteen syntyä ehkäisevä toiminta	☐	☐	☐	☐
Tiedotus ja valitus	☐	☐	☐	☐
Toimiva jätteenhoitoetju	☐	☐	☐	☐
Kulutuksen vähentäminen	☐	☐	☐	☐
Laaditaan jätteen vähentämistä- ja kierrätysuunnitelmat	☐	☐	☐	☐
Laaditaan kyläkohtainen jätteen syntyn ehkäisyohjelma	☐	☐	☐	☐

31) Miten kylässä toimivat yhdistykset voisivat edistää ilmastonmuutoksen hillintää jätteenhoitoon ja kierrätykseen liittyen?

32) Miten maakunnallinen kyläjärjestö voi edistää ilmastonmuutoksen hillintää jätteenhoitoon ja kierrätykseen liittyen?

<- Edellinen Seuraava ->

ILMASTONMUUTOKSEEN SOPEUTUMINEN JA ILMASTONMUUTOKSEN HILLINTÄ. Kysely paikallistoimijoille ilmastomuutokseen liittyen hankeideoiden kartoittamiseksi

33) Kuinka tärkeää seuraavien asioiden toteuttaminen on kylässä kunnalta

	1 ei lainkaan tärkeää	2 hieman tärkeää	3 melko tärkeää	4 erittäin merkittävää	5 en osaa sanoa
Kylätoimijoiden yhteinen ilmastotyöryhmä	☐	☐	☐	☐	☐
Sidosryhmyhteistyö ilmastokysymyksissä	☐	☐	☐	☐	☐
Ilmastomuutosta aiheuttavien päätösten vähentämiseen suunnitelmien laatiminen	☐	☐	☐	☐	☐

34) Onko yhdistyksenne tehnyt ilmastomuutokseen hillintään tai siihen sopeutumiseen liittyviä toimenpiteitä?

- Kyllä
 Ei

35) Jos kyllä, niin mitä?

36) Onko kylällä joku muu tehnyt ilmastomuutokseen hillintään tai siihen sopeutumiseen liittyviä toimenpiteitä?

- Kyllä
 Ei

37) Jos kyllä, niin kuka ja mitä?

38) Onko kyläyhdistykselläne suunnitelmia/ ideoita hankkeista ilmastomuutokseen hillintään tai siihen sopeutumiseen liittyen? Jos on niin mitä?

39) Tekeeko kyläyhdistyksenne yhteistyötä ilmastomuutokseen hillintään tai siihen sopeutumiseen liittyen jonkin tahon kanssa? Jos kyllä niin kenen ja minkälaisia?

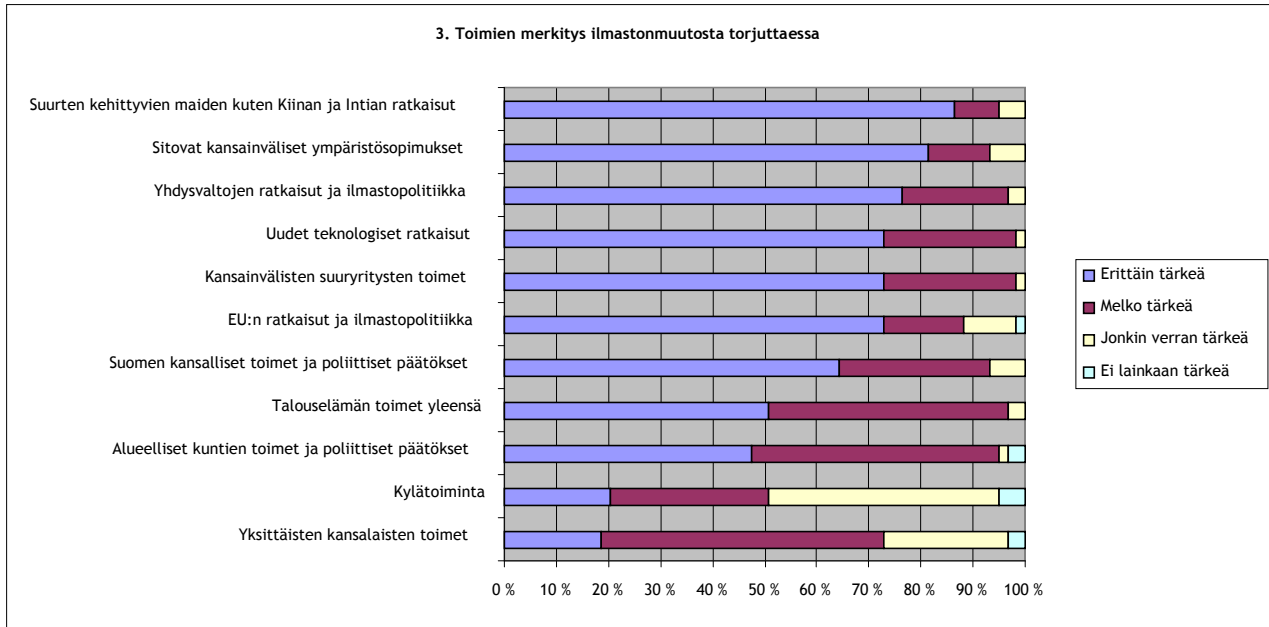
40) Jos ei, niin kenen kanssa haluaisitte tehdä yhteistyötä ja minkälaisia yhteistyötä?

<-- Edellinen Lähetä

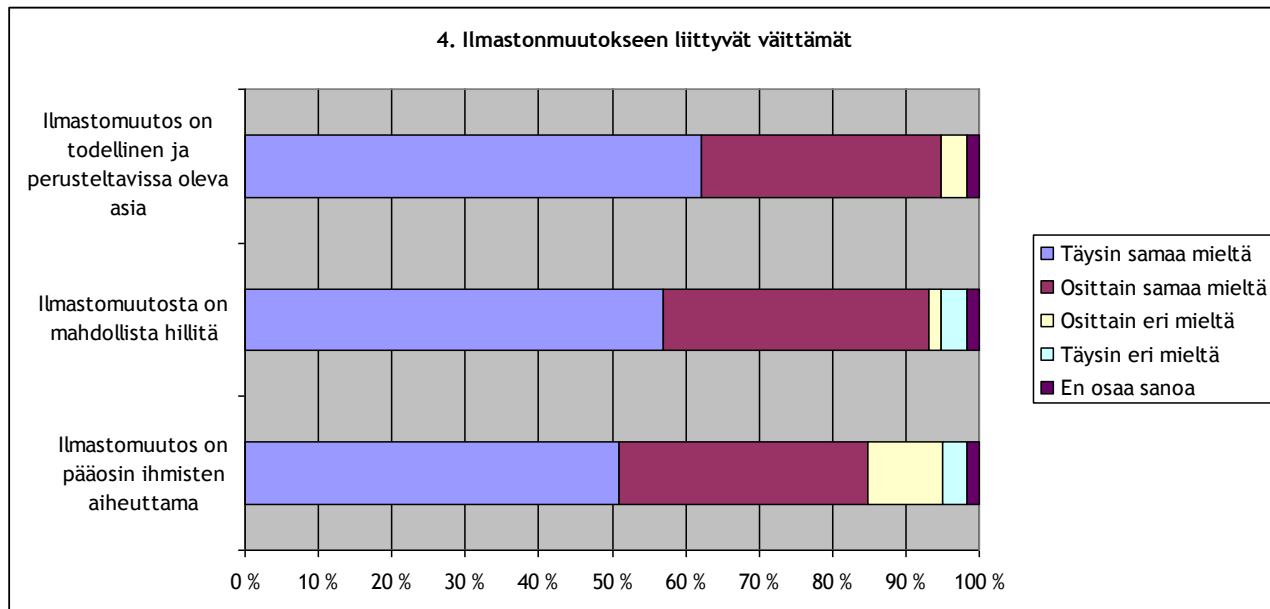

Liite 2 Kaaviot
Kyselytulosten kaaviot

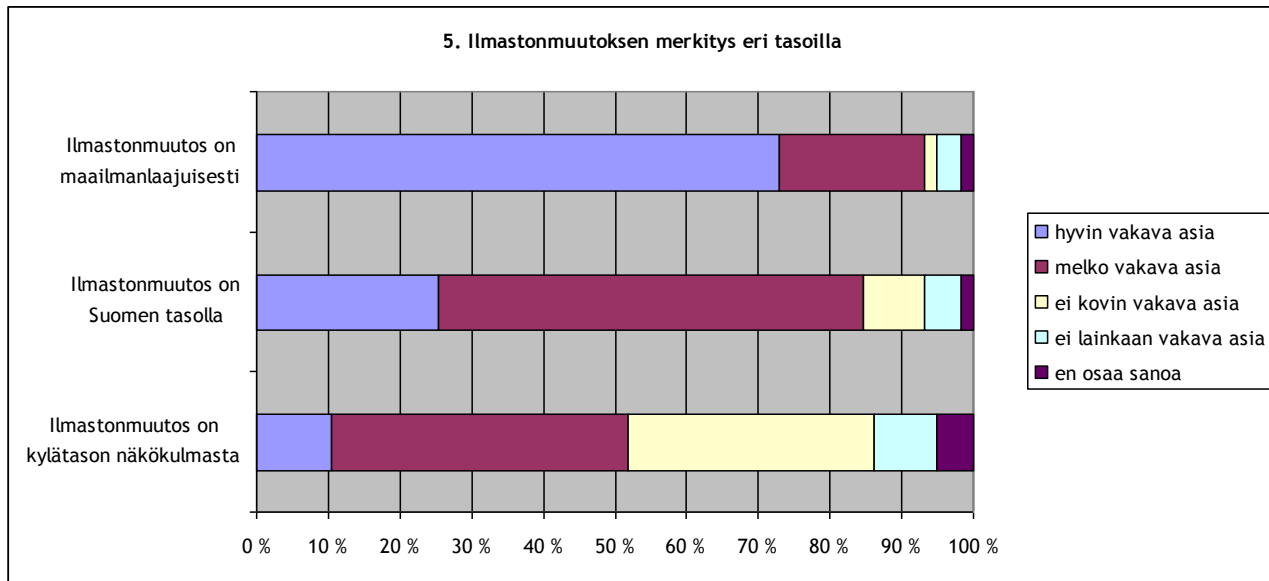
1. ILMASTONMUUTOS JA TOIMIEN MERKITYS

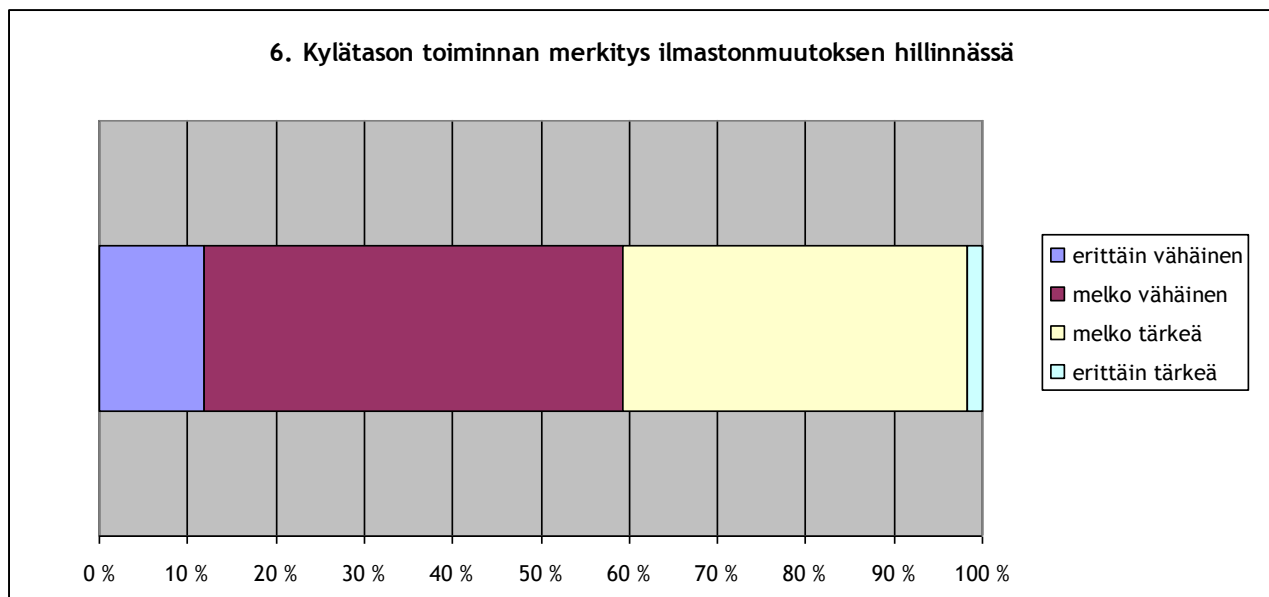
Kaavio 17: Toimien merkitys ilmastonmuutosta torjuttaessa

Kaavio 18: Ilmastonmuutokseen liittyvät väittämät

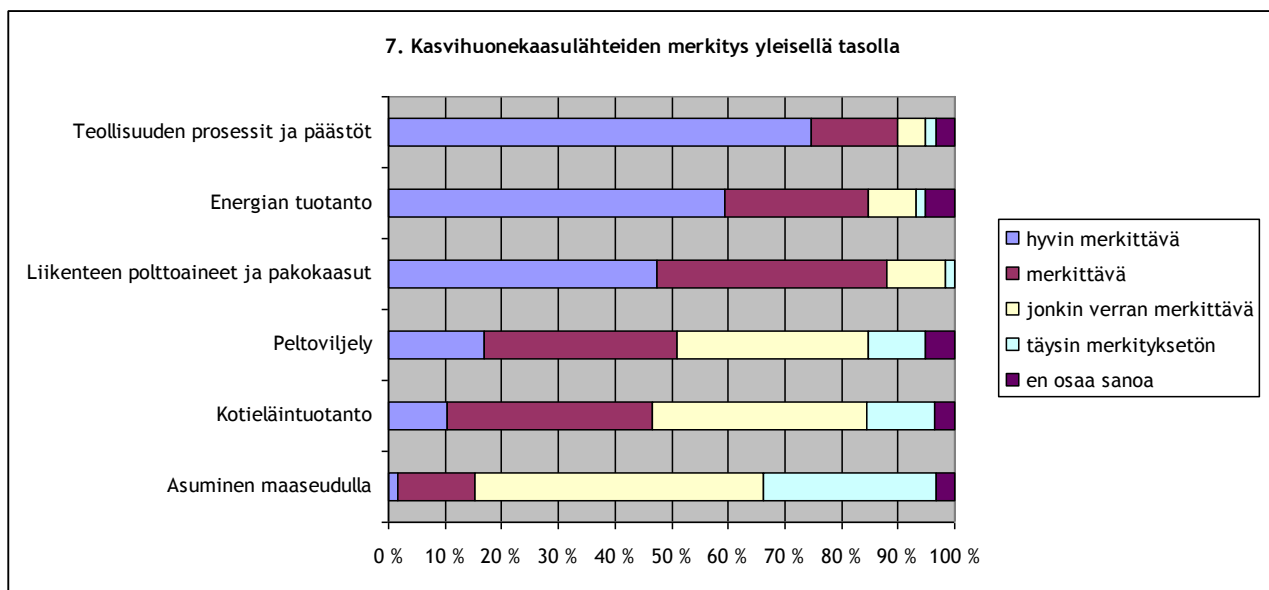

Kaavio 19: Ilmastonmuutoksen merkitys eri tasoilla

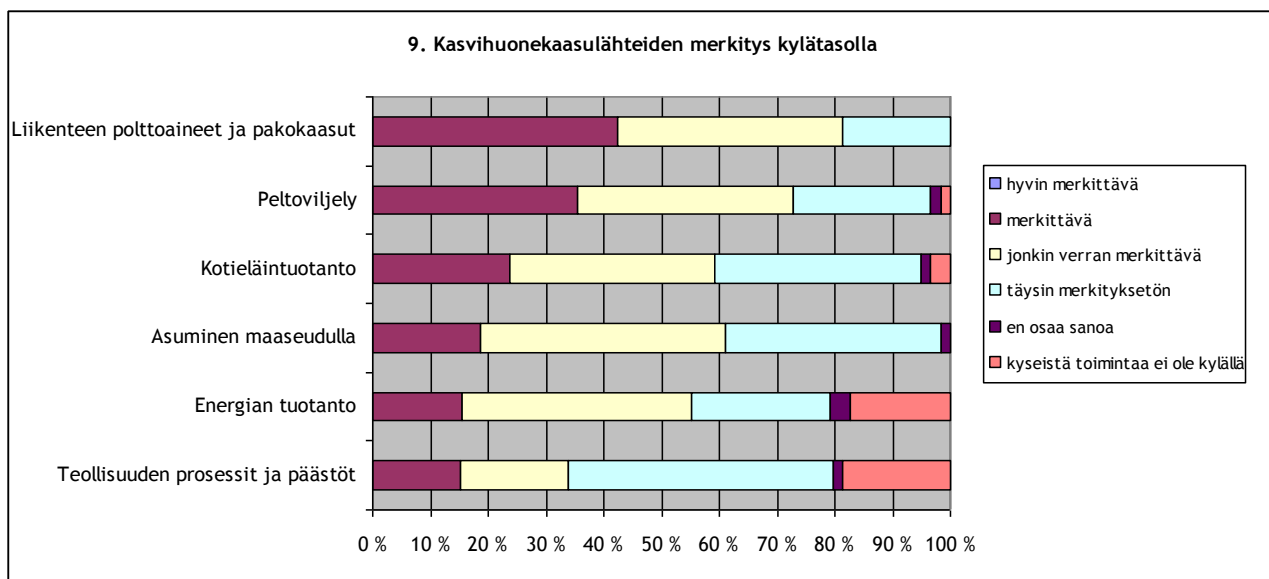

Kaavio 20: Kylätason toiminnan merkitys ilmastonmuutoksen hillinnässä

2. KASVIHUONEKAASUT

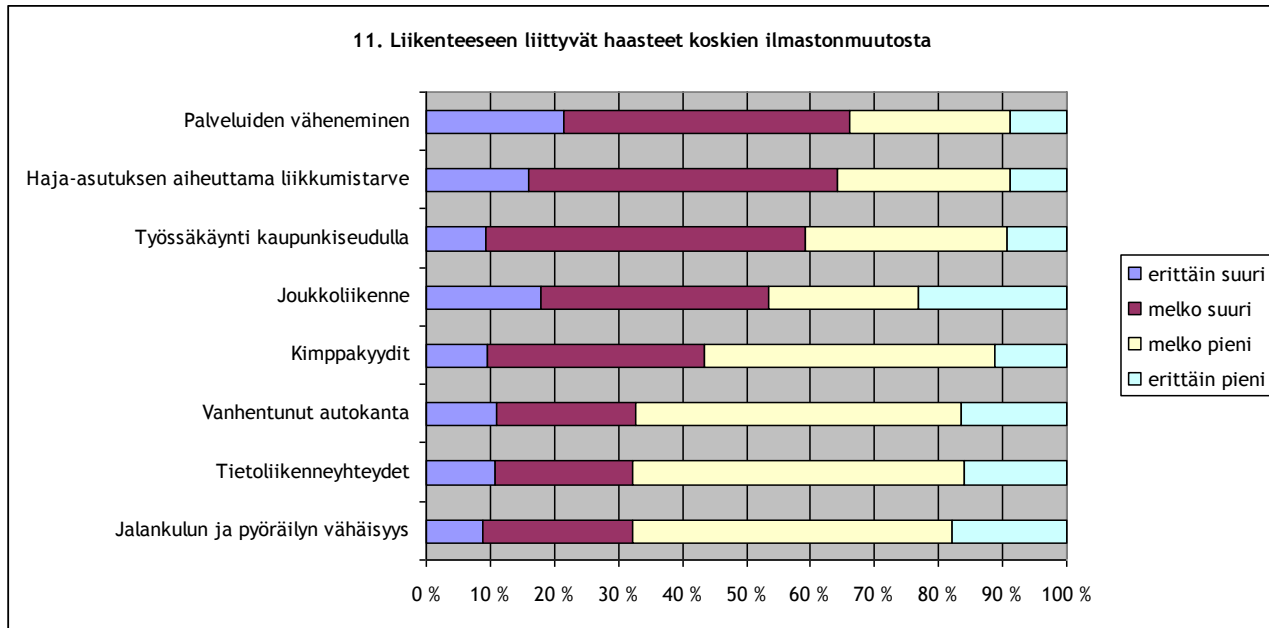

Kaavio 21: Kasvihuonekaasulähteiden merkitys yleisellä tasolla

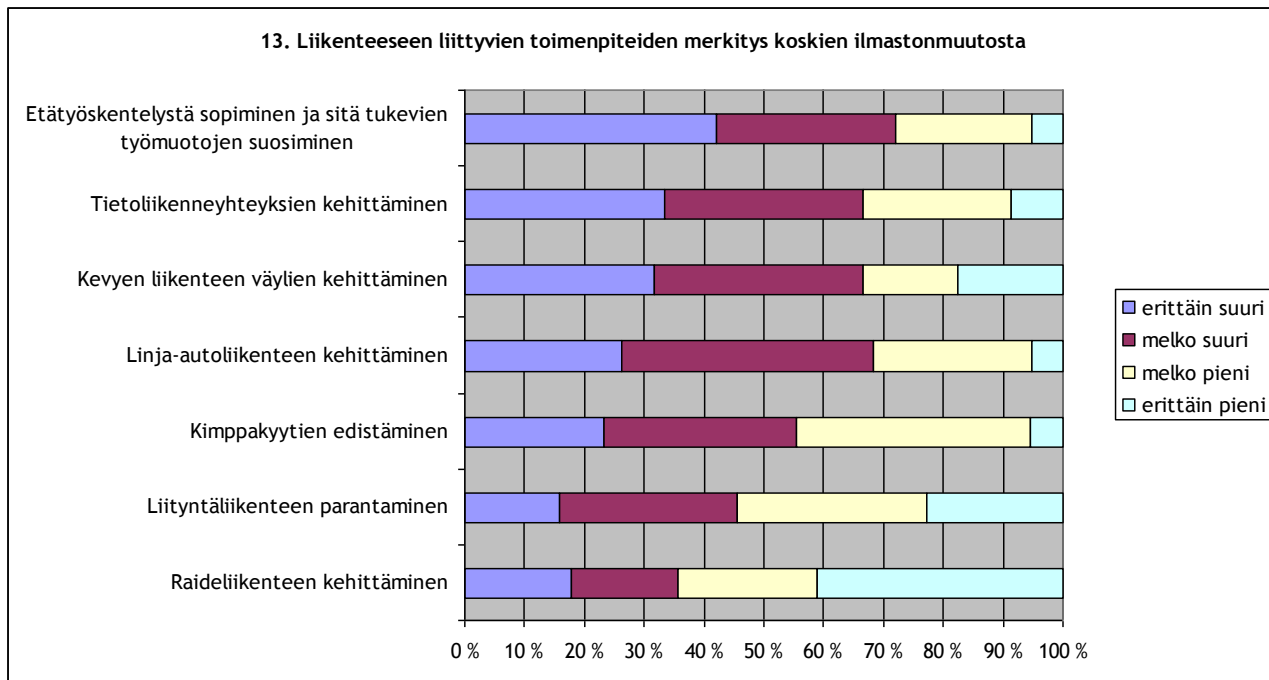

Kaavio 22: Kasvihuonekaasulähteiden merkitys kylätasolla

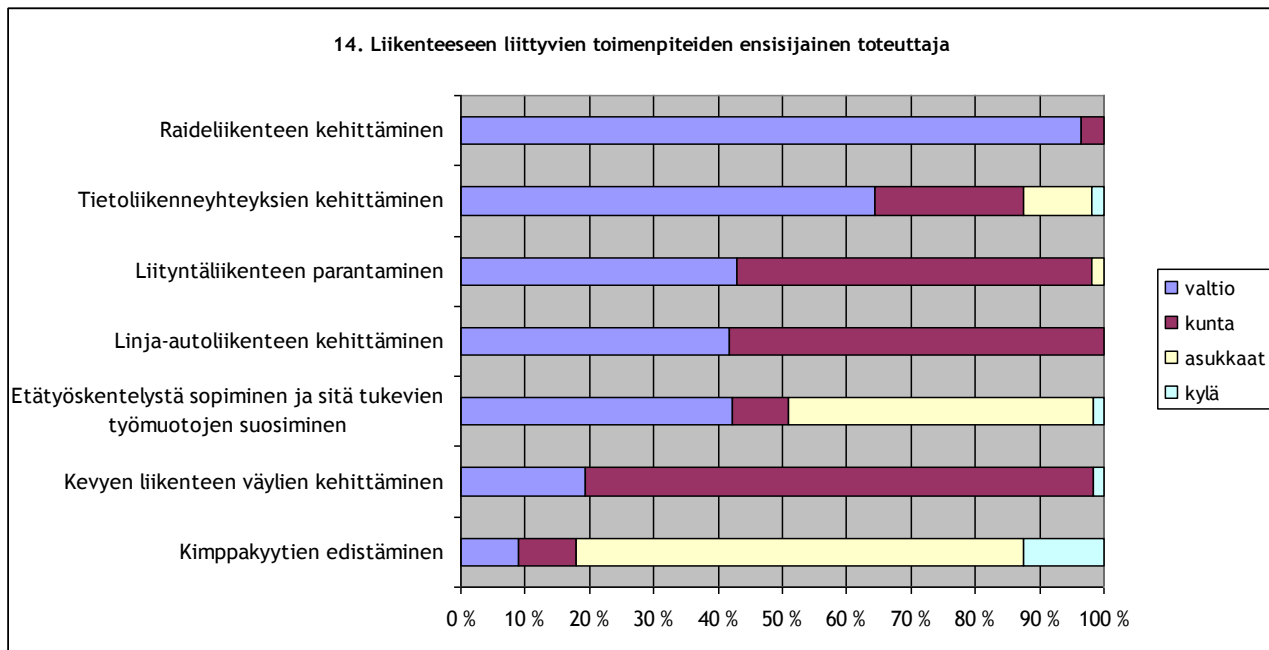
3. LIIKENNE

Kaavio 23: Liikenteeseen liittyvät haasteet koskien ilmastonmuutosta

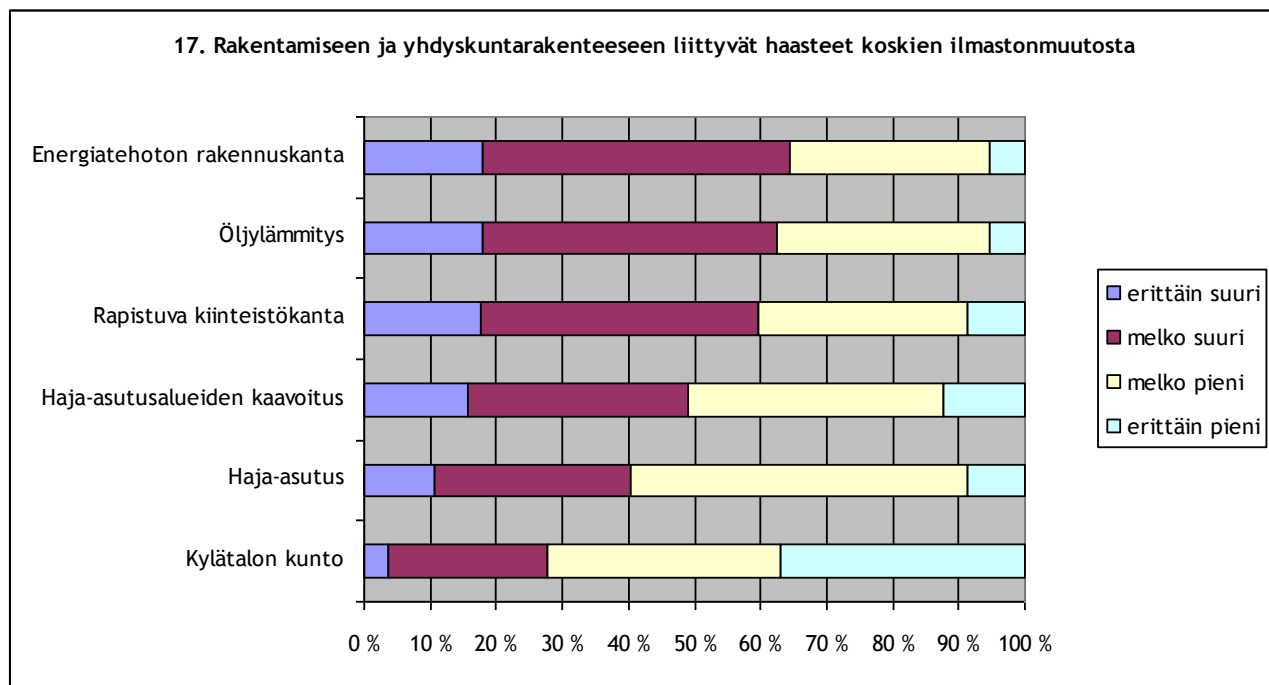

Kaavio 24: Liikenteeseen liittyvien toimenpiteiden merkitys koskien ilmastonmuutosta

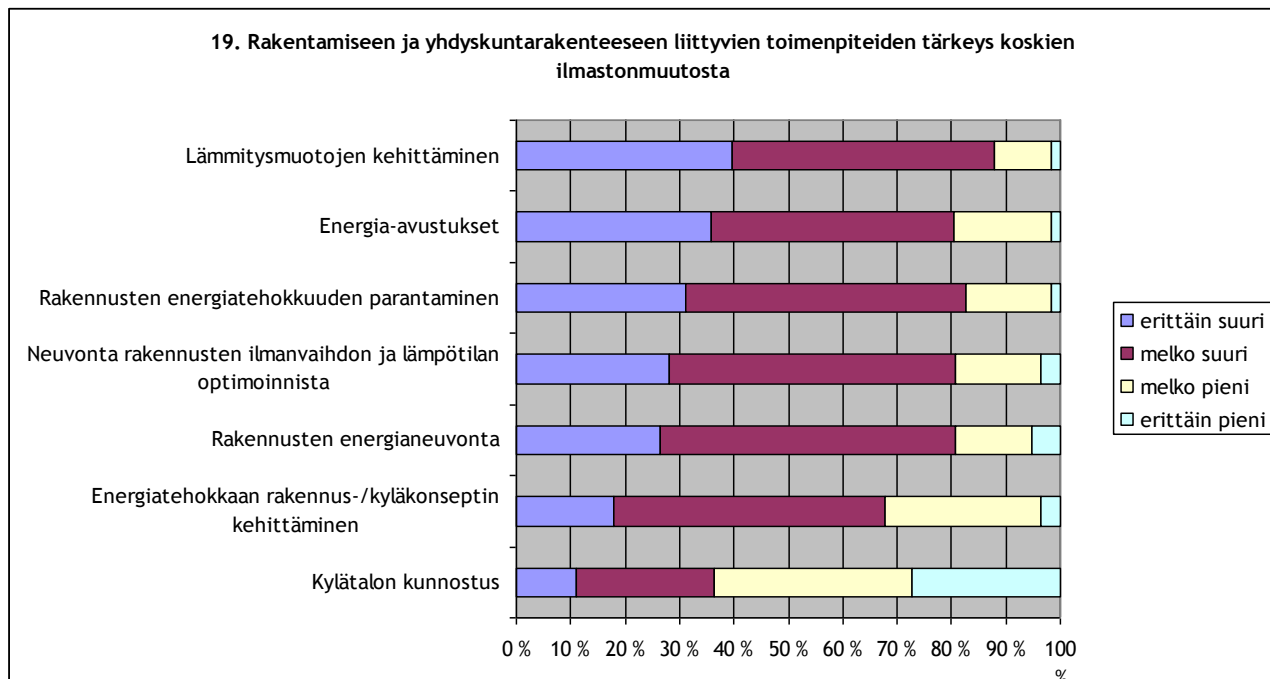

Kaavio 25: Liikenteeseen liittyvien toimenpiteiden ensisijainen toteuttaja

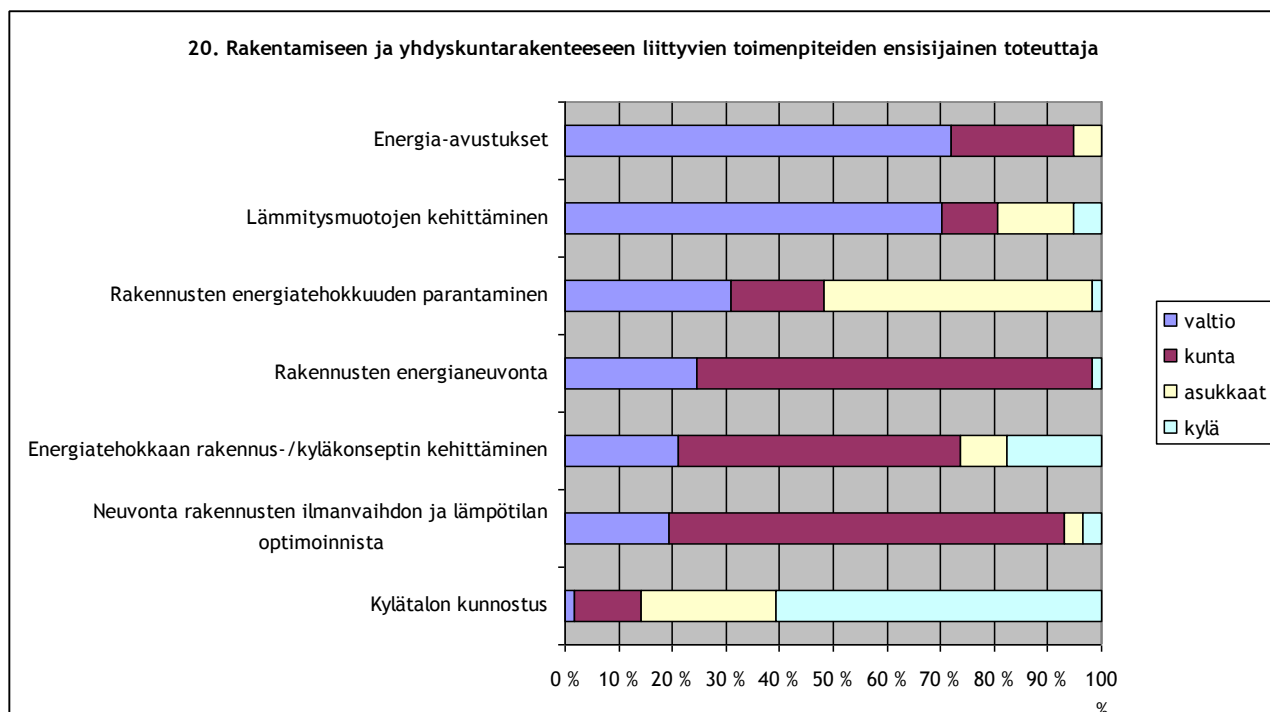
4. RAKENTAMINEN JA YHDYSKUNTARAKENNE

Kaavio 26: Rakentamiseen ja yhdyskuntarakenteeseen liittyvät haasteet koskien ilmastonmuutosta

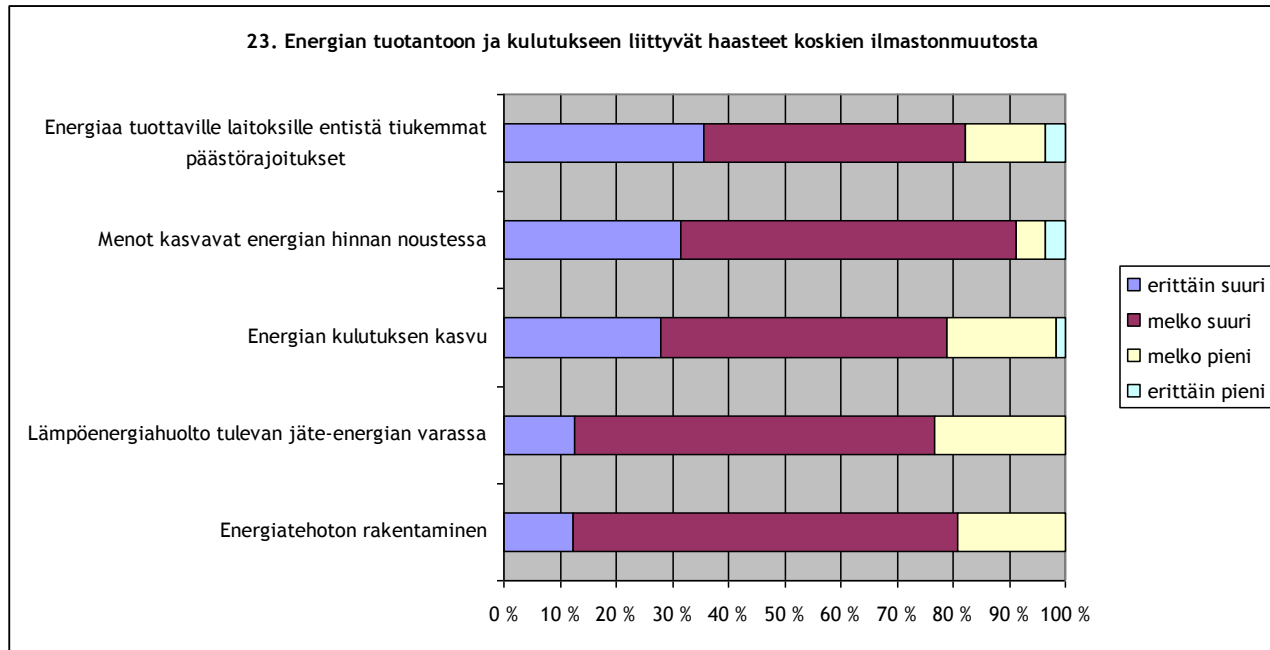

Kaavio 27: Rakentamiseen ja yhdyskuntarakenteeseen liittyvien toimenpiteiden tärkeys koskien ilmastonmuutosta

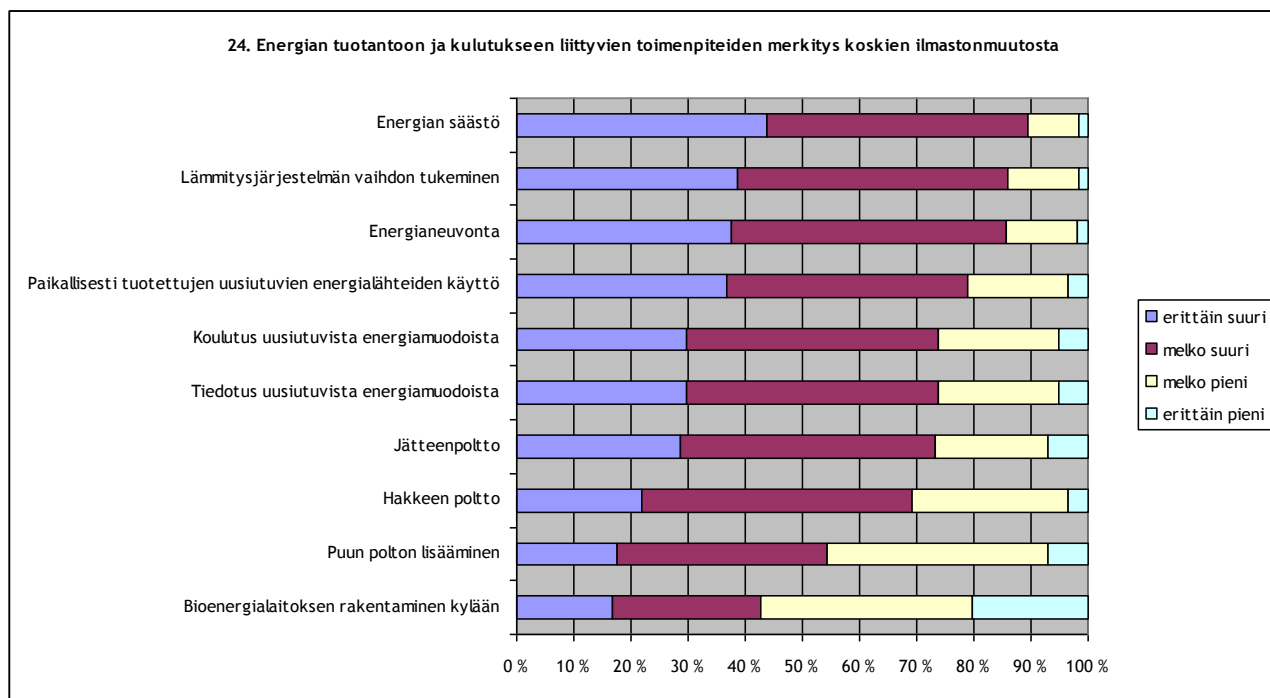

Kaavio 28: Rakentamiseen ja yhdyskuntarakenteeseen liittyvien toimenpiteiden ensisijainen toteuttaja

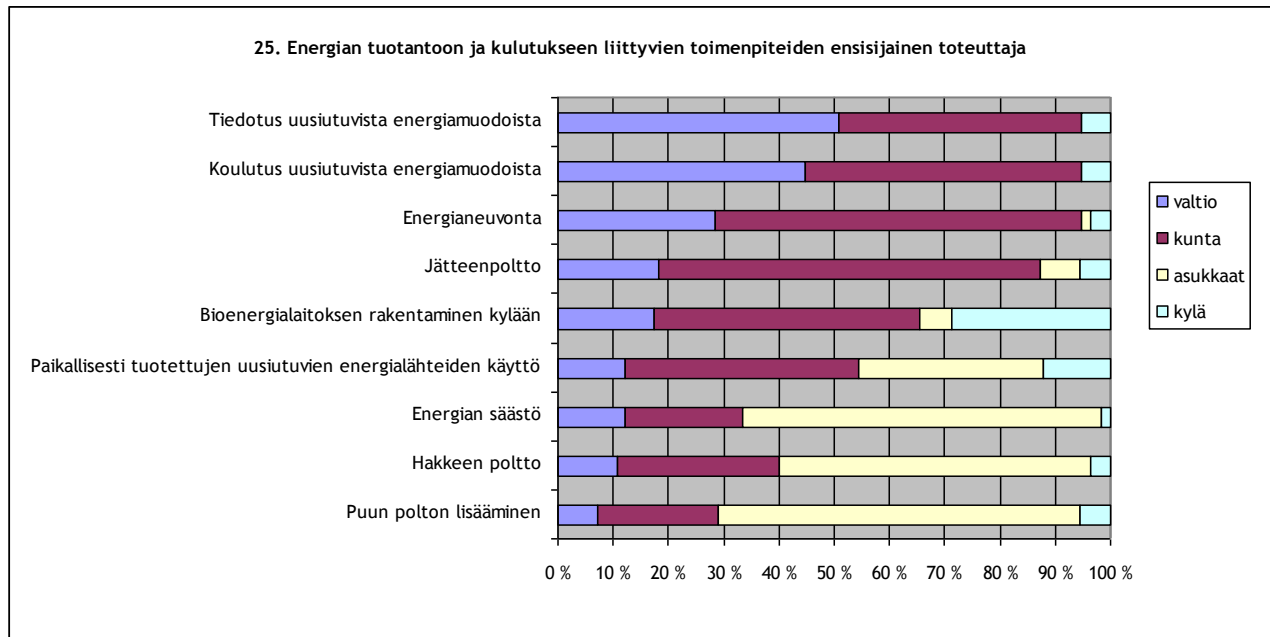
5. ENERGIAN TUOTANTO JA KULUTUS

Kaavio 29: Energian tuotantoon ja kulutukseen liittyvät haasteet koskien ilmastonmuutosta

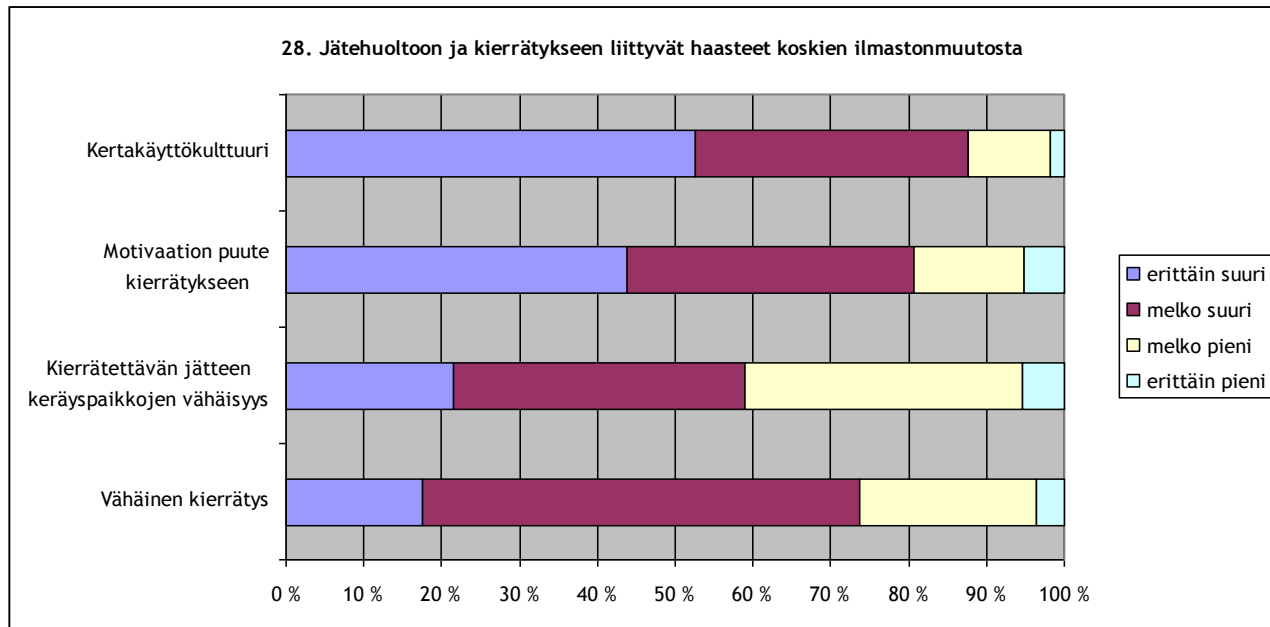

Kaavio 30: Energian tuotantoon ja kulutukseen liittyvien toimenpiteiden merkitys koskien ilmastonmuutosta

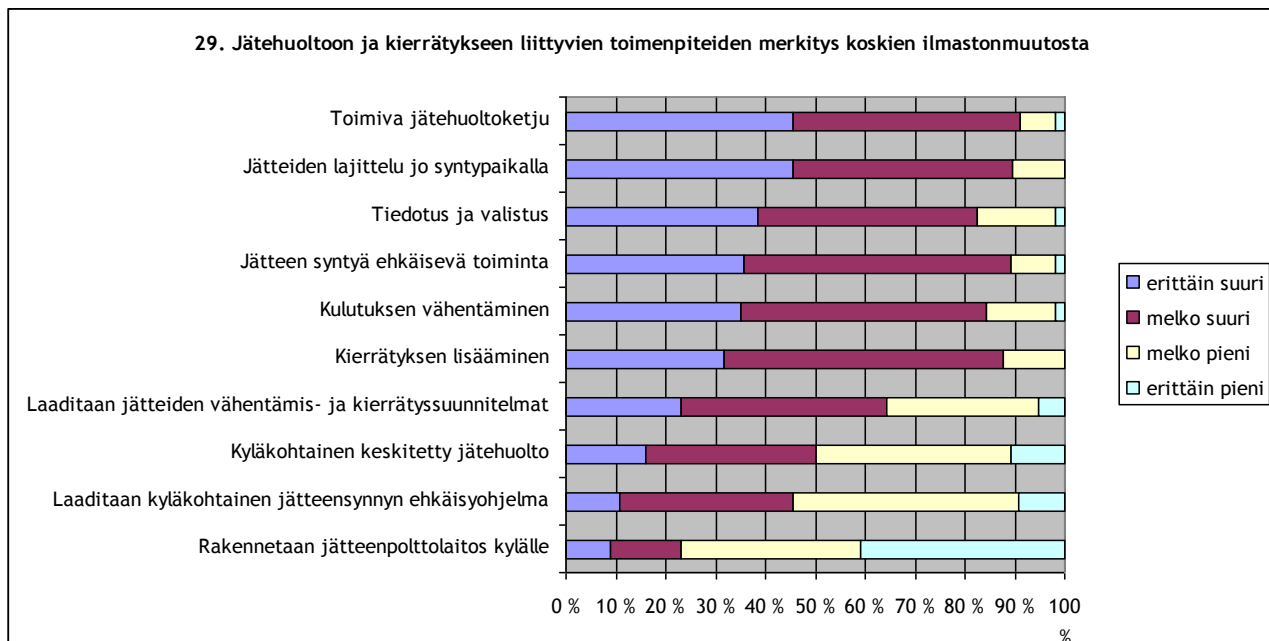

Kaavio 31: Energian tuotantoon ja kulutukseen liittyvien toimenpiteiden ensisijainen toteuttaja

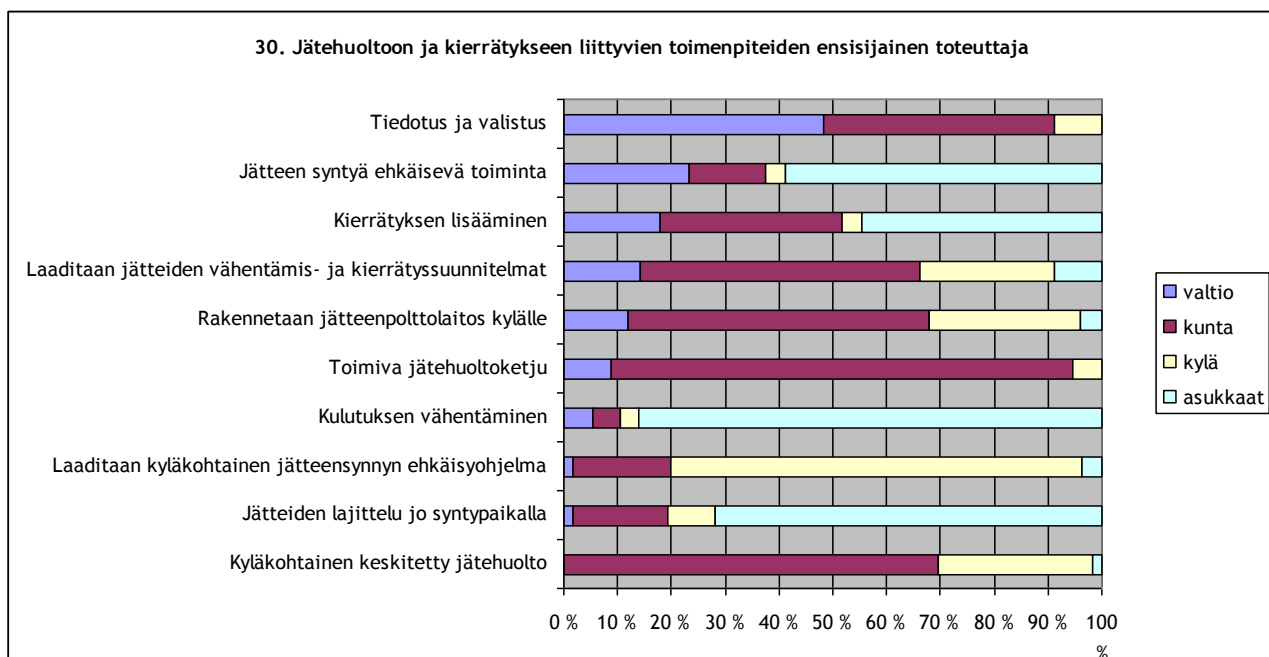
6. JÄTEHUOLTO JA KIERRÄTYS

Kaavio 32: Jätehuoltoon ja kierrätykseen liittyvät haasteet koskien ilmastonmuutosta

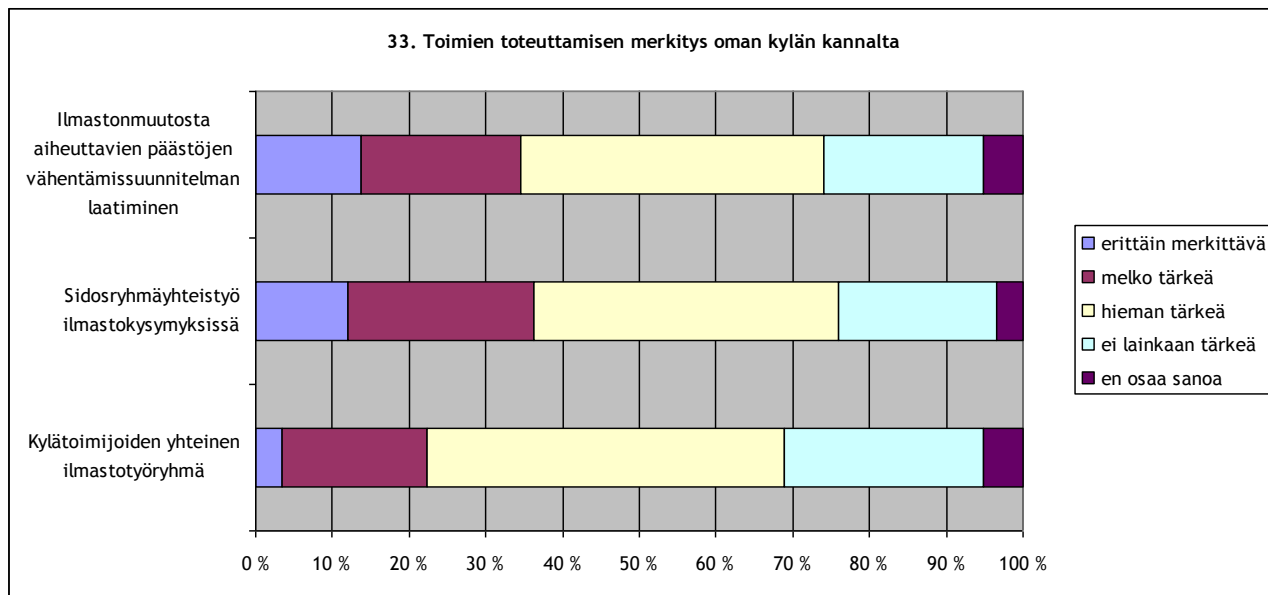

Kaavio 33: Jätehuoltoon ja kierrätyksen liittyvien toimenpiteiden merkitys koskien ilmastonmuutosta

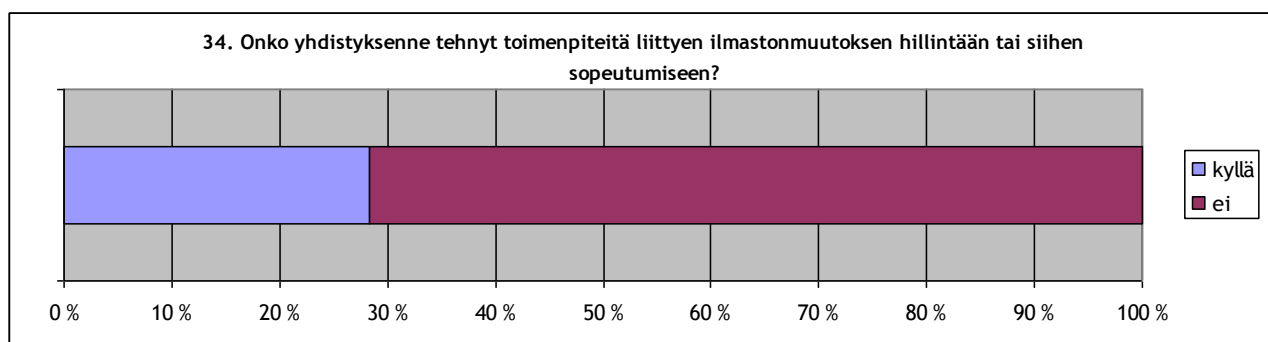

Kaavio 34: Jätehuoltoon ja kierrätykseen liittyvien toimenpiteiden ensisijainen toteuttaja

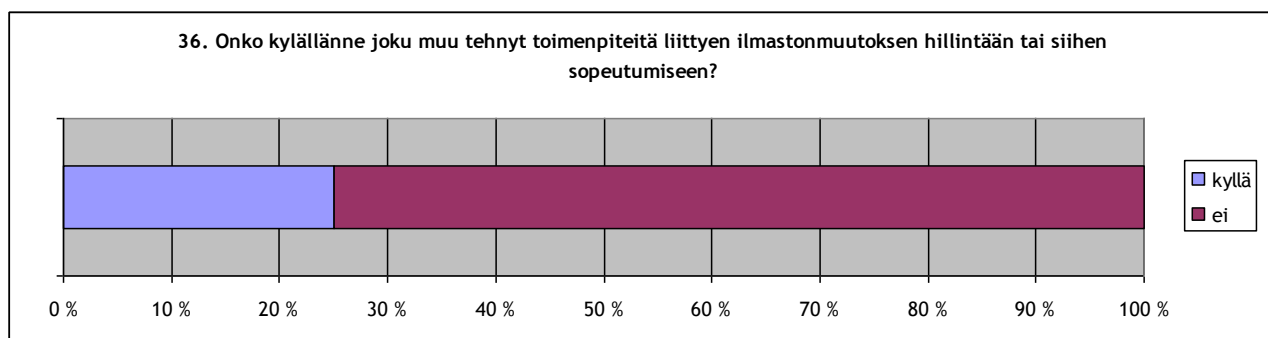
7. TOIMENPITEIDEN TOTEUTUS

Kaavio 35: Toimien toteuttamisen merkitys oman kylän kannalta

Kaavio 36: Toimenpiteiden toteutus; kyläyhdistys

Kaavio 37: Toimenpiteiden toteutus; yleinen toimija

Liite 3

Avointen kysymysten vastaukset

8. Muu merkittävä kasvihuonepäästöjen lähde yleisellä tasolla?

- Fossiilisten polttoaineiden käyttö kehitys- ja kehittyvissä maissa
- Ralliautoilu ym. ns. ei käyttöön ajateltu toiminta
- Lehmä tuottaa metaania 5600 litraa/vrk, Tieteen kuvalehti 2008. turvetuotanto
- Maaseutu = keskustaaajamien ulkopuolinen maaseutu
- Vulkaaninen toiminta, metsäpalot, (sade)metsänhakuut
- Puun ja hiilen poltto
- Jätteet, kaatopaikat
- Sellaista ei ole
- Suot, kaatopaikat
- Kaikki ydinkokeet ja muut vastaavat tekevät enemmän pahaa kuin mikään muu
- Tavavarankuljetusteollisuus on suuri tekijä, ihmisten tulisi suosia lähiruokaa, tämä kuului luultavasti osan ”liikenne” alle, mutta liittyy maatalouteen ja sen mediakuvaan. Jos emme itse viljele vaan kaikki tuodaan ulkomailta, syömistä kun emme voi lopettaa. Tuonti kattaa kaiken liikennekuljetuksen. Kyläyhdistys voi vaikuttaa tähän. Maanviljely ja kotieläinkasvatus on vähentänyt päästöjään sille minimitasolle, mikä on mahdollista, jos maataloutta painostetaan vielä enemmän Suomen oma tuotanto katoaa mikä ei ole ekologisesti kestävä.

10. Muu merkittävä kasvihuonekaasujen lähde kylätasolla?

- Roskien ja jätteen poltto omalla maalla
- Turha autoilu ja mopoilu
- Maaseutu = keskustataajamien ulkopuolinen maaseutu
- Puulämmitystä taidetaan pitää nykyisin syntipukkina, mielestäni se on merkityksetön verrattuna esim. asutuskeskusten liikenteeseen
- Ei ole
- Energiantuotantoa ja -teollisuutta ei kylällä ole, mutta päästöt eivät rajoitu tiettyyn kylään. Esim. lentoliikenteen päästöt vaikuttavat kaikkialle vaikka ei asuisikaan lentoaseman vieressä.

12. Muu liikenteeseen liittyvä haaste?

- Joukkoliikennettä ei kannata toteuttaa sen kannattamattomuuden takia. Traktorilla ajot niin pelloilla kuin asiointiliikenteessä, miten vaikuttaa ilmastoon? Ym. työkonet?
- Lyhyet matkat kylmällä autolla, vähän pyöriteitä, pojilla liikaa mopoja fillarin sijasta.
- Pyörätien puuttuminen estää pyöräilyn hyödyntämistä
- Keskitetty jätteenkeräily, toimijana kunta
- Kimppakyyti alkaa olla harvinaista herkkua, liukuvat työajat, ylityöpainotteisuus

- Bussiliikenne lopetettiin syksyllä lähes kokonaan
- Esim. yhteinen asiointiliikenne
- En ymmärrä kysymystä
- Raideliikenteen kehittäminen
- Liikenne ei vaikuta ilmastonmuutokseen
- Ei ole teitä eikä siten liikennettä, Kuljetusalus kulkee 3-4 krt vkossa

15. Miten kylällä toimivat yhdistykset voisivat edistää ilmastonmuutoksen hillintää liikenteeseen liittyen?

- Kysymykseen 15 vastasi kolme kylää ”ei mitenkään”
- Ei juuri mitenkään; valistustoiminta ja sitä kautta tiedon lisääminen ja mielipiteiden muokkaus silti mahdollista.
- Kimppakyytien organisointi.
- Kimppakyytien tiedotus, ilmapiirin kohennus, asennemuutos.
- Olla mukana päättämässä esimerkiksi pyörätieverkoston kehittämisessä
- Tiedotus
- Edistää julkisen liikenteen käyttöä, jolloin sitä ei ehkä lopetettaisi (vaikka tosin subventointi on nykyisessä taloustilanteessa käytännössä poissuljettu)
- Pienellä vähäväkisellä kylällä ei ole juuri muita keinoja kuin kimppakyytien lisääminen asiointiin ja työmatka kimpat.
- Esimerkiksi kimppakyytimahdollisuuksista tiedottamiskäytännöistä sopiminen
- Ajaa yhdessä asioita päättävälle tahoille.
- Toimimalla aina niin, että kuljettavat matkat ovat mahd. lyhyitä ja kuljetaan yhteiskyydein. Kannustamalla asukkaita kimppakyyteihin ja pyöräilyyn.
- Tiedottamalla kyläalueen asukkaita aiheesta, esittää vaihtoehtoja, tuoda esille mielipiteitä, vaikuttamalla päätöksentekoon yhteisenä rintamana => yhteistyöllä.
- Liikenne on mielestäni tosi pieni osa-alue ilmastonmuutoksen hillinnässä. Autokannan uudistaminen parantaa tilannetta, mutta eivät kylät siihen voi vaikuttaa
- Kehitysehdotuksia kunnalle / edelleen valtiolle
- Mielestäni yhdistyksien mahdollisuudet liikenteestä johtuvan ilmastonmuutoksen vaikutukseen ovat minimaalisen pienet, varsinkin pienillä syrjäisillä kylillä. Väestöpohja liian pieni.
- Suunnitella kokouksien pitämiset mahdollisimman liikennetehokkaasti. Aloitteiden teko. Suunnittelutyöhön osallistumalla.
- Me olemme ehdottaneet kevyenliikenteen väylän rakentamista suuri liikenteisen ja vaaralliseksi luokitellun tien varten, silloin osa nyt autoilevista kulkisi pyörällä työmatkat sekä yläkoululaiset joutuisivat kulkemaan pyörällä koulukyyditysten sijaan. Kyläyhdistykset voisivat mm nettisivuillaan ilmoittaa kimppakyytireiteistä. Yritämme myös säilyttää lähikoulut(kyläkoulut) jolloin oppilaat kulkevat pyörällä ja jalan koulukyytien sijaan.

- Ei mitenkään
- Luomalla ilmapiiriä joukkoliikennettä suosivaksi
- Kimppakyydeillä. Pienet matkat pyörällä tai jalan
- Suosimalla kimppakyytejä
- Tuomalla mielipiteensä esiin ja vaikuttamalla paikallisiin päättäjiin.
- Harrastemahdollisuudet kylällä vähentävät liikkumisen tarvetta
- Paikalliset aloitteet, yhteistyön rakentaminen asioiden, toimintatapojen ja toimenpiteiden eteenpäin viemisessä ja toteuttamisessa. (kunta - valtio - asukkaat)
- Nopeusrajoitukset, rekkaliikenne ohitusteille
- I vår by är avståndet så långa att man måste använda bil...samåkning idgas i stor utsträckning redan.....(Kylässämme kuljetut välimatkat ovat niin pitkiä että auto on ainoa kulkuväline..yhteiskyyditys olisi jo suuri askel)
- Inte alls i våra små sammanhang (ei mitään näin pienessä yhteisössä)
- Vi kan driva på utvecklandet av opt.fibernät vilket möjliggör distansarbete o bättre kommunikationer så man inte behöver flytta sig själv. Vi kan uppmana till/befrämja samåkning. (Ajamalla optisen kuituverkon (nopea nettiyhteys) saamista kylään, mikä mahdollistaisi etätyöskentelyn ja kommunikoinnin (nettikokoukset jne) jotta ihmisten auton käyttö vähenisi kulkemisen vähenemisen myötä. Myös yhteiskyytejä voidaan tukea.
- Vi kan uppmana till buss/tågåkning, fast om det blir dyrare än bensinpriset för privatbilar så bör valtio göra något åt buss/tågbiljettens pris!!!! (Voidaan kulkea bussi- ja junakyydeillä, joskin se on kalliimpaa kuin yksityisautoilu, joten valtion tulisi tehdä jotain korkeille lipunhinnoille)
- Ingen möjlighet (ei mahdollisuuksia vaikuttaa)
- Genom att befrämja samåkning samt genom lobbyverksamhet för de övriga åtgärderna. Dessutom kan byn, som vår, i övrigt välja miljövänliga alternativ och närproducerat. (Lobbaamalla yhteiskyyditystä samaan suuntaan kulkijoille sekä kylä voi valita ympäristöystävällisiä vaihtoehtoja ja suosia lähiruokaa)
- Underlätta samåkning och tala för vettig anslutningstrafik och vettiga tidtabeller som gynnar kollektivtrafik (Helpottamalla yhteiskuljetusta ja puhumalla toimivan vaihtoliikenteen ja toimivien aikataulujen puolesta jotka koskevat julkista liikennettä)

16. Miten maakunnallinen kyläjärjestö (esim. Itä-Uudenmaan Kylät ry) voisi edistää ilmastonmuutoksen hillintää liikenteeseen liittyen?

- Kysymykseen 16 tuli neljä ”ei mitenkään”-vastausta
- Ks. kohta 15. (- Ei juuri mitenkään; valistustoiminta ja sitä kautta tieodn lisääminen ja mielipiteiden muokkaus silti mahdollista)
- Uudellamaalla joukkoliikenne on aika kattavaa, sen nostaminen hyödylliseksi ja muodikkaaksi, eli ihmiset kokisivat että joukkoliikenne tosissaan auttaa Suomenkin ilmastoa.

- Tarvitaan hanke. Puhelin ja netti voisivat toimia työkaluina, osaamista ja osaajia löytyy. Minulla on valmis hankeidea, jota jo vuosia on jalostettu. Voi toteuttaa vaiheittain ja kylittäin/kunnittain jne Nippe.nikander@iki.fi 050-4671545
 - Vahvoja kannanottoja eri liikennemuotojen puolesta
 - Painostusjärjestönä tiestön ja kevyen liikenteen kunnossapidossa ja puuttuvien väylien rakentamisessa
 - Tiedotus
 - Myös propagoida julkisen liikenteen käyttöä (vaikka tämä kuoro on jo muutenkin aktiivinen, mutta se ei auta, kun liikennettä ei vain ole)
 - Vastustaa palveluiden keskittämistä suuriin keskuksiin.
 - Esittää laskelmia ja ehdotuksia esim. kevyen liikenteen, joukkoliikenteen parantamiseksi.
 - Kylille esim. pikkubussiliikennereittejä kyliltä keskustaan ja takaisin palvelemaan mahdollisimman monia ryhmiä.
 - Viitaten ed. vastaukseen => yhteistyötä näissä asioissa kylien kanssa.
 - Kertoa oikeaa tietoa
 - Pitämällä asiaa esillä tiedotusvälineissä, esittämällä toimenpiteitä kunnille / maakuntaliitoille
 - Väestöpohjaltaan suurempien kylien yhdistysten on varmaankin helpompi saada jotain aikaiseksi. Joukkoliikenne on varmaankin sellainen osa-alue. Ehkä tällainenkin suunnitelma toimii huomattavasti paremmin suunnittelijan pöydällä, kuin sitten käytännössä.
 - Keräämällä paikallisten kylien kautta näkemyksiä ja suunnittelutietoutta. Antamalla lausuntoja, tekemällä aloitteita/esityksiä.
 - Olisiko "valtaa" enemmän kaupunkien päättäjien suuntaan?
 - Ei mitenkään
 - Edesauttaa liityntäliikenteen kehittämistä
 - Räättälöimällä kulkuyhteyksiä mahdollisuuksiensa mukaan, järjestämällä liikuntapäiviä, jolloin ihmiset oppivat uudelleen unohtuneet kulkutyylit, kuten pyöräilyn ja kävelyn.
 - Esittelemällä kimpakyytimalleja liitettäväksi kylien kotisivujen käyttöön.
- Nettilyhteyksilliset kokoukset.
- Tuomalla mielipiteensä esiin ja vaikuttamalla maakunnallisiin ja valtakunnallisiin päättäjiin.
 - Pilottihankkeiden valmistelu, tiedottaminen, kampanjointi, vaikuttaminen.
 - Mycket har ju redan gjorts.....tex samåkning (Paljon on jo tehty, esim. kimpakyydit)
 - Kanske påverka bättre bussförbindelser, lägre biljettpriser (sjukt höga nu!) och påskynda järnvägsbygget från H:fors österut, längs kusten: Borgå, Lovisa etc. (Ehkä vaikuttamalla parempiin bussipalveluihin halvemat lipunhinnat (nyt sairaan korkeat!) ja ajamalla raideliikenteen saamista Helsingistä itään päin rannikkoa pitkin, Porvoo, Loviisa jne)
 - Driva på en sänkning av särskilt tågbiljettens pris!!!! Stöda lokala bussturer/linjer. Driva på/hjälpa till med utvecklandet av opt.fiber till byarna. (Ajamalla alennusta järjettömän

kalliisiin junalippujen hintoihin! Tukea paikallisia bussireittejä/linjoja. Ajamalla optisen kuituverkon saamista kylään.)

- Ingen möjlighet (ei mahdollisuuksia vaikuttaa)
- Genom lobbyverksamhet, besluten fattas inte i byaföreningarna, tyvärr. (Lobbauksen kautta, lopputulos ei kuitenkaan valitettavasti riipu kyl äyhdistyksistä)
- Samma som ovan (sama kuin edellinen =>Helpottamalla yhteiskuljetusta ja puhumalla toimivan vaihtoliikenteen ja toimivien aikataulujen puolesta jotka koskevat julkista liikennettä)

18. Muu rakentamiseen ja yhdyskuntarakenteeseen liittyvä haaste?

- Haja-asutusalueella ei ole kaavaa. Rakentaminen on vapaata.
- Liityntäliikenteen merkitystä ei ymmärretä/uskota. Pelkästään liityntäpysäköinti pitää hoitaa aluksi.
- Kylien lähipalvelujen järjestäminen, koulut, päivähoito, koululais- ja asiointipalveluliikenteen keskitetty järjestäminen kunnan toimintana
- Kakkosasuntojen laajeneva lämmittäminen talvella, jopa käytöstä riippumatta (mm. vesi-viemärijärjestelmien lisääntymisen takia)
- Kyläyhteisöjen säilyttäminen ja niiden palveluiden ylläpitäminen. Esim kunnallistekniikan saatavuus.
- Ekotalojen rakentaminen, joissa käytössä aurinko / tuuli energia, etenkin haja-asutusl.
- Rakentaminen kyläkeskuksiin ja teiden varsille järkevästi rakennuspaikkoja valitsemalla ja rakennukset oikein suuntaamalla.
- Kaavoituksen tärkeyden näkeminen. Ei kaavoitusta KAUPPAPOLIITTISTEN näkemysten vuoksi.
- No ei vaikutusta ilmastoon
- kevyttäliikennettä suosiva ympäristö
- tiestöjen kunto
- Hajautuminen lisää liikkumisen tarvetta
- Paikallinen energian tuotanto
- Statliga stöd borde ökas för installering av t.ex. jordvärme som är ett dyrt men väldigt miljövänligt alternativ. Stöd för renovering av dragiga hus som föreningar äger borde också vara en möjlighet. (Kunnallisen/valtiollisen päätännän tulisi tukea esim. maalämpöjärjestelmän käyttöönottoa, joka on kallista mutta hyödyllistä ympäristön kannalta. Talojen korjaustöiden tukeminen (kylätalo) on myös mahdollisuus.

21. Miten kylällä toimivat yhdistykset voisivat edistää ilmastonmuutoksen hillintää rakentamiseen ja yhdyskuntarakenteeseen liittyen?

- Kaavan suunnittelussa mukana, jos tarvetta.

- Laiteneuvontaa, esittelyitä, kylätalo mallikohteeksi. Kurssuja, demoja, energiamessuille retkiä bussilla
- Luoda ekokylä imagoa
- Kiinnittämällä huomiota kaavoituksen, jätehuollon ja liikennöinnin järjestämiseen sekä yleensä kylien asukkaiden yhteistoiminnan luontevaan sujuvuuteen ja sähköisen tiedonkulun hyväksikäyttöön
- Osallistumista organisaationa ja jäsentensä kanssa kunnan kaavoituspolitiikkaan.
- Tiedotus
- Suhtautumalla suopeasti asiaan liittyviin kyläiltoihin - muu tuskin on realistista
- Järjestämällä asiantuntija neuvontaa ja opastusta yhdessä kunnan viranomaisten kanssa.
- Järjestää teemailtoja rakennusten energiatehokkuuden ja lämmitysmuotojen kehittämiseksi
- Tehdä asiassa yhteistyötä.
- Suunnitella asukaslähtöisiä keveitä kyläkaavoja. Ei raskasta kaavoitusprosessia, vaan oikeusvaikutuksetonta rakennuspaikkojen etsintää ja pisteytystä. Eli ohjaavaa rakennuspaikkasuunnittelua.
- Neuvontapalvelut
- Viittaa vastaukseen nro 15. (Tiedottamalla kyläalueen asukkaita aiheesta, esittää vaihtoehtoja, tuoda esille mielipiteitä, vaikuttamalla päätöksentekoon yhteisenä rintamana => yhteistyöllä.)
- Neuvonta ja tiedotus siitä että jo yhden asteen lämpötilan laskulla asuinhuoneissa on vaikutus. Toisaalta vaikuttaminen kerrostaloissa on olematonta
- Seuraamalla kaavoitusta, esittämällä mielipiteitä siitä
- Yhdistykset voisivat pitää tähän asiaan liittyviä tietoiskun tapaisia tapahtumia kyläläisille.
- Kyläyhdistykset voisivat järjestää esim. "energia-illan" tms., jossa asiantuntija tulisi kertomaan ko. asioista kyläläisille
- Ei mitenkään
- Pitämällä seminaareja ja luentoja aiheesta.
- Suosimalla bioenergiamuotoja, kylät rakennettaisiin nauhamaisesti
- Osallistamalla kaavoitukseen, uudisasuntotuotanto haja-asutusalueilla kaavapohjalta ja energia- ja jätehuolto huomioiden - yhteistyö yritysten, kunnan ja maanomistajien kanssa. kylätalo mallitaloksi. Yhteishankkeita (neuvonta, korjaustoimenpiteet). Tiedotus esim. avustuksista.
- Osallistamalla aktiivisesti eri viranomaisten kylää koskeviin päätösten valmisteluihin sekä tarvittaessa päätöksiin
- Bidra till information (Jakamalla tietoa)
- Vi skulle kanske kunna uppmanan staden att de i sina byggnadsdirektiv för småhusbyggare skulle föreslå jordvärme etc. (Esittää kunnalle että rakennusdirektiiveihin tulisi lisätä esitys pientalorakentajien tulisi suosia maalämpöä jne.)

- Ingen möjlighet, finns inga föreningar (ei mahdollisuutta vaikuttaa, kylällä ei ole yhdistyksiä)
- Genom att ordna informationstillfällen i samarbete med kunta. Genom att vid behov renovera byahus. Ha föreningshuset som energisnålt exempel (Järjestämällä infotilaisuuksia yhteistyössä kunnan kanssa. Kylätalo tulisi myös korjata, tehdä järjestötalosta esimerkkitalo energiatehokkuudessa)

22. Miten maakunnallinen kyläjärjestö voisi edistää ilmastonmuutoksen hillintää rakentamiseen ja yhdyskuntarakenteeseen liittyen?

- Kaavoituksessa mukana.
- Kunnan hanke jossa osina kimppekyydit, pikkubussien palveluliikenne kutsuperiaatteella, kiireettömät sairaskuljetukset kimppoina takseilla. (tähän on valmis konsepti, rahoitus ja yhteistyökumppanit puuttuvat)
- Osallistamalla valtakunnalliseen keskusteluun
- Kiinnittämällä huomiota kylien yhteistoiminnan tärkeyteen ja hyödyllisyyteen sellaisessa edunvalvonnassa, joka mahdollistaa asumisen kylissä versus kaupungeissa tai niiden taajamissa
- Lausuntoin? Järjestää neuvontatilaisuuksia, -näytöksiä
- Tiedotus
- Auttaa tiedonjaossa - mutta tässäkin häirii jo, tosin hieman sekavasti paljon muita. Vaikea keksiä, mikä se oma profiili voisi olla - siis sellainen, jolla olisi jotain merkitystä.
- Esim. edelliseen osallistuminen. (Järjestämällä asiantuntija neuvontaa ja opastusta yhdessä kunnan viranomaisten kanssa.)
- Järjestämällä kouluttajia/neuvojia kyläiltoihin puhumaan
- Laatia kaavoitus, huomioiden ilmastotekijät, esim. aurinko- / tuulienergian käyttöä mahdollistaen.
- Edesauttaa keveiden kyläkaavojen synnytyksmahdollisuuksia tuoden esiin esim. hyviä suunniteltuja sekä toteutettavia esimerkkejä.
- Ilmastoystävällisten energiamuotojen kehittäminen "kimppakäyttöön"
- Viittaaan vastaukseen nro 16. (Tiedottamalla kyläalueen asukkaita aiheesta, esittää vaihtoehtoja, tuoda esille mielipiteitä, vaikuttamalla päätöksentekoon yhteisenä rintamana => yhteistyöllä.)
- Koska energian "tuhlaus" on myös rahallinen menetys kiinteistön omistajalle, niin neuvonta paremmista ja helpoista ratkaisuista toimii
- Tekemällä ehdotuksia, seuraamalla meneillään olevia suunnitelmia ja puuttamalla epäkohtiin
- Ei mitenkään, koska raha ratkaisee näissä asioissa

- Maakunnallinen kyläjärjestö voisi antaa työkaluja paikallisille yhdistyksille liittyen kohdan 21 tietoisuus-tapahtumiin. (kysymyksen 21 vast. = Yhdistykset voisivat pitää tähän asiaan liittyviä tietoisuuden tapaisia tapahtumia kyläläisille.)
- Ei mitenkään
- Tilaamalla jonkun pitämään luentoja ja seminaareja aiheista.
- Vrt. edellä (Osallistamalla kaavoitukseen, uudisasuntotuotanto haja-asutusalueilla kaavapohjalta ja energia- ja jätehuolto huomioiden - yhteistyö yritysten, kunnan ja maanomistajien kanssa. Kylätalo mallitaloksi. Yhteishankkeita (neuvonta, korjaustoimenpiteet). Tiedotus esim. avustuksista) ja vaikuttaminen energiataksoihin.
- Vaikuttaa yhdessä kylien kanssa maakuntaa koskevien asioiden valmisteluun.
- Gå samman (tekemällä yhteistyötä)
- Påverka (vaikuttamalla)
- Kanske producera färdigt material för kommunala byggnadsdirektiv, se p 21 (ehkä tuottamalla toimivaa materiaalia kunnalliseen rakennusdirektiiviin, kts. kysymys 21 = Esittää kunnalle että rakennusdirektiiveihin tulisi lisätä esitys pientalorakentajien tulisi suosia maalämpöä jne.)
- Genom att ordna informationstillfällen. (Järjestämällä infotilaisuuksia)
- Ordna utbildning och ge råd i energianvändning (järjestämällä koulutusta ja antaa vinkkejä energian käytöstä)

26. Miten kylällä toimivat yhdistykset voisivat edistää ilmastonmuutoksen hillintää energian kulutukseen liittyen?

- 7 kylää vastasi kysymykseen 26 ”ei mitenkään”
- tämä on hyvä alku jos johtaa hankkeisiin. uusia toimijoita mukaan, vanhat jäärät muuttavat asenteitaan hitaimmin.
- osallistuminen keskusteluun ja esimerkkinä toimiminen
- Vaikea keksiä, miten ne perinteisenä kylätoimintana tähän taipuisivat, elleivät ne sitten saisi pystyyn jotain energiaosuuskuntaa tai -yhtiötä. - Mutta se on sitten toinen tarina.
- Yhteistyöllä
- Neuvontaa kyläyhdistysten kautta ja tietoa energiaa säästävistä toimenpiteistä.
- Viittaus ed. vastaaviin vastauksiin. (Tiedottamalla kyläalueen asukkaita aiheesta, esittää vaihtoehtoja, tuoda esille mielipiteitä, vaikuttamalla päätöksentekoon yhteisenä rintamana => yhteistyöllä.)
- Tiedotus
- Järjestämällä tilaisuuksia, tietoisuuksia asian tiimoilta.
- Sama vastaus kuin kohdassa 21. (Yhdistykset voisivat pitää tähän asiaan liittyviä tietoisuuden tapaisia tapahtumia kyläläisille.)
- tiedotus
- Ei mitenkään

- Verkostoitumalla, koulutusta asioihin
- Keräämällä hakkeeksi sopivaa risukkoa maisemanhoidon tueksi
- Hankkeiden kautta, kampanjoimalla.
- ordna informationsaftnar/seminarier (järjestämällä informaatioiltoja/seminaareja)
- Påminna om sopsorteringens betydelse. (muistuttaa kierrätyksen merkityksestä)
- Genom att ordna informationstillfällen, vid större byar genom att bygga lokala bioenergiverk. (Järjestämällä infotilaisuuksia, suuremmissa kylissä rakentamalla paikallista bioenergiaverkoston)
- Minska energiförbrukning i föreningshuset, ordna möjlighet för asukkaat att få råd om energianvändning (Vähentämällä energiantarvet kylätalolla, järjestämällä asukkaille mahdollisuuksia saada vinkkejä energian käyttöön)

27. Miten maakunnallinen kyläjärjestö voisi edistää ilmastonmuutoksen hillintää energian kulutukseen liittyen?

- Yksi hyvä hanke josta laajasti kopioita levittäen, ja siinä kiirettä pitäen.
- Tiedotus, koulutus,
- Ehkä näissä organisaatioissa toimivat paremmin tietävät, minkälaisia työkaluja heillä on käytettävissään, paikallinen toiminta ei tähän ulotu.
- Ohjata kuntia / kyliä oikeaan suuntaan
- Neuvontaa ja tietoa energiansäästöavoista ja yhdyskuntarakenteen suunnittelusta yms..
- Viittaus ed. vastaaviin vastauksiin.
- Tiedottamalla kylille ja hankkimalla aineistoa kylien toimenpiteitä varten
- Sama vastaus kuin kohdassa 22. (Maakunnallinen kyläjärjestö voisi antaa työkaluja paikallisille yhdistyksille liittyen kohdan 21 tietoisuus-tapahtumiin.)
- Tiedotus
- Ei mitenkään
- Verkostoitumalla, yhteisiä neuvontapäiviä
- Kampanjoimalla, hankkeilla, vaikuttamalla.
- Se ovan (katso yllä/edellinen = ordna informationsaftnar/seminarier (järjestämällä informaatioiltoja/seminaareja))
- Producera informationsmaterial (tuottamalla infomateriaalia)
- Genom att ordna informationstillfällen, genom att samordna övriga åtgärder. ge energirådgivning (Järjestämällä infotilaisuuksia, saattamalla eri toimijoita yhteen, antamalla energianeuvontaa)

31. Miten kylällä toimivat yhdistykset voisivat edistää ilmastonmuutoksen hillintää jätehuoltoon ja kierrätykseen liittyen?

- Jos pääsee vaikuttamaan suunnitteluun ja toteutukseen, ja toiminta myös toimii niin se motivoi asukkaita kautta linjan. Nyt esim. muovipullot (ei pantilliset) menee sekajätteisiin eikä esim. energiaksi.
- Kimpassa hankittuja erilliskeräyslaatikoita lisää.
- Keskittämällä jätehuoltoa
- Aihe on ehkä liian sensitiivinen kylätoiminnalle, joka tuppaa muutenkin jakaa kylää.
- Esim. kierrätyksen ja jätteen lajittelun opastus ja koulutus.
- Opastamalla asukkaita, sekä yhteistyöllä
- Valistamalla
- Ilmastonmuutokseen vaikuttaa paljon se, että jo valmistettua ruokaa menee roskiin, siis kaatopaikalle. Kompostori vaikuttaa tähän jo huomattavasti eli vastaus on tiedotus
- Järjestämällä yhdessä kunnan kanssa erilaisia tilaisuuksia
- Sama vastaus kuin kohdassa 21. (Yhdistykset voisivat pitää tähän asiaan liittyviä tietoisuuden tapaisia tapahtumia kyläläisille.)
- Ei mitenkään
- Toimivat jätteenkeräyspisteet, tiedotus.
- "Jäteilta", tiedotus, koulutus, yhdessä kierrättämään opetteleminen, yhteisen jätteen kierrätys astioiden hankkiminen (lasi, metalli ym) järjestäminen, kierrätyspäivät,
- Ei mitenkään
- Koulutuksen paikka
- Tempaukset, tiedotus, yhteistyö kierrätyskeskusten kanssa. Jätteiden keräyspisteet, kimppa-astiat.
- Vi kan informera byborna. Vi kan kontakta kunta och avfallshanteringsbolaget om problem och för att göra initiativ. Vi HAR kontaktat Paperinkeräys om kartonginsamling, men inte fått något svar. (Voimme infota kyläläisiä. Voimme ottaa yhteyttä kuntaan ja jätteen kierrätyksiin ongelmista ja tehdä ehdotuksia/ antaa kehitysideoita. Olemme olleet yhteydessä Paperinkeräykseen kartonginkierrätyksestä, mutta emme ole saaneet mitään vastausta.)
- Byarna kan ordna information och göra upp förebyggande program. (Kylät voivat jakaa informaatiota ja tehdä kehityssuunnitelman jätehuollon ja rakentamisen kehittämiseksi)
- Satsa på upplysning, jobba för bättre och centraliserat avfallshanteringsssystem (Panostamalla tiedoitukseen, työskennellä paremman ja keskitetymmän jätteenkäsittelyn puolesta)

32. Miten maakunnallinen kyläjärjestö voisi edistää ilmastonmuutoksen hillintää jätehuoltoon ja kierrätykseen liittyen?

- Sama kuin edellinen vast. Myös kierrätystä lisäämällä niin että kun firmat poistavat esim. toimistotarvikkeita ne eivät päätyisi roskiin vaan jollekin hyötykäyttöön.
- Yhteiskunnallinen keskustelu

- Osallistamalla todellisten ongelmien pohdintaan, esimerkiksi siihen, miksi joka vuosi tuotteille tulee aina uusi pakkausmuovikerros lisää - kassin lisäksi (hyvä esimerkki nämä mainostetut energialamput - hehkulamput oli pakattu haitattomaan pahviin)
- Energiaa tuottavien polttolaitosten kehittämisellä ja lisäämisellä
- Valistamalla ja esimerkein.
- Tiedotus, uudet tutkimustulokset
- Hankkimalla asiantuntemusta kylä varten valtiolta
- En tiedä, tuskinpa mitenkään
- Sama vastaus kuin kohdassa 22. (Maakunnallinen kyläjärjestö voisi antaa työkaluja paikallisille yhdistyksille liittyen kohdan 21 tietoisuus-tapahtumiin.)
- Ei mitenkään
- Koulutuksia asiasta
- Vrt. edellä ja vaikuttamalla.
- Producera info-material. (tuottamalla infomateriaalia)
- Byaföreningarna på landskapsnivå kan bistå med information och exempel på vad man kan göra. Kyläyhdistykset maakuntatalossa voisivat jakaa infoa ja antaa esimerkkejä mitä voi tehdä)
- Samma som ovan (sama kun edellä => lisäämällä tietoa, työskennellä paremman ja keskitetymmän jätteenkäsittelyn puolesta)

34. Onko yhdistyksenne tehnyt ilmastonmuutoksen hillintään tai siihen sopeutumiseen liittyviä toimenpiteitä?

35. Jos kyllä, niin mitä?

- Vihdin kunnassa työskentelee ilmastotyöryhmä, jossa olen mukana. Kylä on passiivinen. Kuntalaiset aika välinpitämättömiä, kunnalla pallo hukassa. Nyt tulee ryhtiä.
- Matopesupaikka pois joen rannalta. osallistuminen kylätalojen kunnostukseen.
- Antanut takavuosina (1990-luvulla) lausunnon joukkoliikenteen kehittämisestä, josta lähtien vuorot ovat vähentyneet - eli vaikutusta on.
- Myönteinen suhtautuminen kunnan hankkeeseen hakevoimalan rakentamisesta kylälle.
- Jätevesien käsittely
- Keskitetty jätehuolto ja ohjeistusta jonkin verran kierrättämiseen yms.
- Henkilökohtaisesti suunnittelijana suunnittelen vähän energiaa kuluttavia taloja. Suunnittelen aina näissä asioissa ennakoiden, en vaatimukset "rimaa hipoen täyttämällä", vaan aina paremmin, kuin vaatimukset edellyttävät. Jo vuodesta 2000 alkaen kaikki suunnitellut uudisrakennukset ovat olleet matalaenergistasoa. Parhaillaan rakennetaan suunnittelemaani ns. passiivitaloa lähialueelle.
- Vaihdamme öljylämmön maalämpöön. Kierrätämme, yritämme säästää energiaa.
- Keskustellut yhteisen tuulivoimalan perustamisesta
- Nopeusrajoitus. Tien oikaisuesitys

- Luennot esim. ruokalautasen ympäristövaikutus
- Ei ole tehnyt eikä tee
- Ehdotus pyörätiestä. tulossa "jäteilta". puolustamme lopetusuhan alla olevaa kyläkouluamme, johon lapsia ei tarvitse kuljettaa autoilla
- Järjestämällä paikallista harrastustoimintaa, markkinoimalla paikallisia palveluja, järjestämällä jäteinfoja ja rompe-toreja sekä aktivoinut kimppa-astioiden hankintaan yhteisastioiden poistuttua kesämökkiläisiltä sekä tiedottanut yhteistyössä kunnan kanssa. Myös tonttipäivien yhteydessä yhteistyö yritysten kanssa (mm. ilmalämpöpumput) ja asennusnäytös kylätalon ilmalämpöpumpun asentamisen yhteydessä.
- Informerat om sopsortering. Kontaktat avfallsbolaget vid problem. Tagit initiativ om att få opt.fiber till byn. (Tiedottanut jätteen lajittelusta, ollut yhteydessä jäteyhtiöihin ongelmista, ottanut kantaa optisen kuituverkon puolesta jotta saataisiin nopea nettiyhteys kylään)
- Ja, men inte direkt. Vi tar miljöaspekten i beaktande i allt vårt arbete, men kanske mer angående miljön som helhet, inte enbart klimatförändringen. Vi samåker om möjligt till våra evenemang och köper i allmänhet närproducerat. (Kyllä, mutta ei suoraan. Huomioimme ympäristönäkökulman kaikessa toiminnassamme, mutta huomioimme ehkä enemmän ympäristön kokonaisuutena kuin ilmastonäkökulmasta. Kuljemme tapahtumiin yhteiskyydeillä ja ostamme lähellä tuotettuja tuotteita.)

36. Onko kylällä joku muu tehnyt ilmastonmuutoksen hillintään tai siihen sopeutumiseen liittyviä toimenpiteitä?

37. Jos kyllä, niin kuka ja mitä?

- Lämmitysjärjestelmät
- Ostin kunnan ensimmäiset sähköskootterin (vitsi) Jotkut harvat hankkineet maalämmön uudisrakennukseen ja joku miettii haketta. Yhteisiä toimia ei synny ilman kunnan panosta.
- Ei tietoa
- Karjaloutta on vähennetty ja lämmitysjärjestelmiä kunnostettu.
- Ainakin minun suunnitelmillani toteuttaneet rakennushankkeeseen ryhtyneet rakentajat ja rakennusten laajentajat sekä korjaajat.
- Kylien läpi vedetään ensi vuonna siirtoviemäri ja valokuitu yhteishankkeena.
- Hake- ja pellettipolttimien käyttöönotto
- Vastaus perustuu oletukseen, että joku on esim. asunnossaan muuttanut lämmitysjärjestelmän ilmastoystävällisemmäksi.
- Lämmitysjärjestelmien muutoksia.
- Ei kukaan
- En tiedä
- Sikaloilla on EU-direktiivin mukaiset laitteet ja kylällä on iso kompostori maanviljelijät siirtyneet hakkeeseen, ruokohelpin kasvatusta

- Ehkä asukkaat
- Yritykset markkinoivat tiiviimpiä rakennusratkaisuja.
- Många är miljömedvetna, sorterar sopor, sparar på energi, köper närproducerat, samåker osv. (Monet ovat ympäristötietoisia, lajittelevat jätteensä, säästävät energiaa, ostavat lähellä tuotettua, kulkevat yhteiskyydein jne.)

38. Onko kyläyhdistyksellänne suunnitteilla/ ideoita hankkeista ilmastonmuutoksen hillintään tai siihen sopeutumiseen liittyen? Jos on niin mitä?

- Ei ole (vastauksia ”ei” tai ”ei ole” tuli kysymykseen nro.38 yhteensä 12 kpl)
- Ei . Kyläyhdistys on syvässä lepotilassa.
- Olemme tehneet tielaitokselle ja kunnalle ehdotuksen kevyenliikenteen väylän saamiseksi alueelle, jolloin koulukyydityksien ja työmatka-autoilun tarve vähenisi, tehneet ehdotuksia alueellisten jätekeräyspisteiden saamiseksi, kyläkoulun säilyttämiseksi (ala-aste), olleet mukana kyläkaavan laatimisessa
- Toimintamme on melko pienimuotoista, joten on sanottava ei.
- Ei. Koska kylällä ei ole "savupiipputeollisuutta" Mutta jos ilmastonmuutos aiheuttaa vesistön pinnan kohoamista, on etenkin tiestön kohdalla mietitty suojaavia toimenpiteitä.
- Toistaiseksi ei ole tiedossani, mutta haluaisin niin olevan ja tulen vaikuttamaan siihen.
- Jep, maalämpö -hanke
- Tuulivoimala
- Viemärointihanke
- Joskus mahdollisesti tuleville jokien ja purojen suojakaistoille on haaveiltu ulkoilureittien tekoa
- Ei varsinaisesti, vielä.
- Ideoidaan paikalliseen liikkumiseen kävellen tai pyörällä
- Har nog diskuterats (Ei olla keskusteltu)
- Optisk fiber. Informera mera. (Optinen kuituverkko, lisää infoamista)
- Inte konkreta (ei mitään konkreettista)
- Nej, vi hade inte det, men detta frågebatteri har inspirerat mig till att göra upp en plan för förebyggande åtgärder i vår by. (Ei, meillä ei ole vielä mitään vireillä, mutta tämä kysely herätti minut tekemään suunnitelman kylän kehittämiseksi)

39. Tekeeko kyläyhdistyksenne yhteistyötä ilmastonmuutoksen hillintään tai siihen sopeutumiseen liittyen jonkin tahon kanssa? Jos kyllä niin kenen ja minkälaista?

- Ei (samoja vastauksia ”ei” kysymykseen nro. 39 tuli 12 kpl)
- Ei mainittavia tekoja.
- Vähän kaukaa haettuna seurataan ja pyritään kunnostamaan alueemme järviä, vesinäytteiden ottoa yhdessä Uudenmaan vesi ja ympäristön kanssa.
- Ei ole tiedossani

- Paikallisen 4H-yhdistyksen kanssa kierrätykseen liittyvää yhteistyötä ja sen suunnittelua.
- Naapurikylän kanssa
- Jäsen vesiensuojeluyhdistyksessä
- Ei ainakaan tällä hetkellä.
- Ei suoranaisesti
- En tiedä
- Vrt. edellä - yritykset, kunta, jätehuolto ja kuljetusyritykset, tiehoitokunnat ja kesäasukkaat jätehuollossa. Energiapuunkorjuussa Mhy ja Tammelan kylät ry. Romun ja muovien keruussa Tammelan 4H-yhdistys. Kyläkaupan kautta tiedotteiden jakelu.
- Håll skärgården ren (Pidä saaristo siistinä)

40. Jos ei, niin kenen kanssa haluaisitte tehdä yhteistyötä ja minkälaista yhteistyötä?

- Jonkun järkevän pitäisi esitellä kenen kanssa kannattaisi tehdä yhteistyötä.
- Nopein, helpoin ja halvin olisi aloittaa kiireettömän sairaankuljetuksen kimpat. "asiantuntijoista" suurin vastustus tulee takseilta ja sairaankuljetusfirmoilta. Niiltä ei edes kannata pyytää lausuntoa. Terkkarit ja sairaalat mukaan. Hyöty tulee KELALLE, jonka pitäisi homma hoitaa, mutta onpas ollut vaikeaa kun ei löydy sopivaa neuvottelutahoa. Pieni yksityinen ideanikkari ei ole riittävän uskottava.
- Muiden kyläyhteisöiden ja kunnan kanssa
- Tielaitos ja kunta kevyenliikenteen väylästä, kunta lähikoulun toiminnan laajentaminen niin että siellä voisivat käydä vauvat ja vaarit vaikka influenssapiikillä ja saada terveysneuvontaa ja seurantaa kerran kuussa, vertaa kiertävä terveyssisar niin kuin ennen vanhaan
- Mm. MTK:n paikallisjärjestöjen kanssa
- Luontevin kai olisi horisontaalisesti naapurikyläiden kanssa.
- Kaupungin
- Kuntasektorin kanssa, kaavoitus, jätevesi ym infra-asiaa.
- Kunnan kanssa kevyiden kyläkaavojen ja rakennuspaikkakartoitusten osalta sekä matalaenergia-alueita sekä passiivitalokohteitakin ehdottamalla ja suunnittelemalla ainakin ensin vaikka esittelykohteiksi.
- Kunnan ja muiden kylien kanssa
- Ilmastonmuutosasia on valtion ja kaupungin, siis poliitikkojen asia. Se ei kuulu kyläläisille. Olemme voimattomia asian suuruuden edessä. Jos pystytte sanomaan kiinalaisille: "Lopettakaa kivihiilen poltto", niin hyvä, olemme valmiit yhteistyöhön kanssanne. Tai jos saatte kivihiilen ja turpeen polton loppumaan edes Suomesta, niin hyvä, olemme valmiit yhteistyöhön kanssanne. Jos saatte edes vietnamilaisen kalan tuonnin lentorahtina loppumaan, niin hyvä, olemme mukana. Meillä hylkeet syövät ihmisten kalat ja kalastajat väsyvät hylkeitten kanssa, esimerkiksi vaan, ja sitten Kanadasta lennätetään siiat tänne. Ja mekö emme saisi puilla edes saunaa lämmittää!! Jotain rajaa!

- Kohdat 21 ja 22, jotka samat vastaukset olivat muissakin vastaavissa kohdissa. Sieltä yhteistyötoimijat saattaisivat löytyä.
- Muut kylät ja kaupunki. Kehittämissuunnitelmia liittyen kyläkaavoitukseen. Ohjeita ja suosituksia kylän asukkaille ilmastomuutokseen vaikuttavista tekijöistä kylällä.
- Ei kenenkään
- Kunnan ja toisten kylien kanssa yhteistyötä lisättävä.
- Kunta, eri viranomaiset jotka osaisivat kertoa tehtävissä olevista asioista kylän/yksittäisen ihmisen kannalta. Joku voisi kouluttaa kyläyhdistysväkeä jatkamaan ohjeistamista kylissä asukkaille
- Tiedotus hyvistä energialähteistä ja mahdollisuuksista vaihtaa ympäristöystävälliseen energialähteeseen.
- Jätehuoltoyhtiön kanssa suunnitella toimiva jätehuoltojärjestelmä, miksi kuskata biojäte kompostoitavaksi kun sen voi itsekin kompostoida?
- Jätehuollon, kierrätyksen kanssa tiiviimpää yhteistyötä.
- Med andra byar och organisationer inom området (Muiden kylien ja yritysten kanssa)
- Om någon annan förening tar initiativ kanske vår lilla by kommer med - här finns så få människor att krafterna och idéerna inte räcker så långt; finns u.f., jaktförening, diakoniförening. (Jos joku toinen yhdistys ottaisi osaa, ehkä pieni kylämmekin voisi osallistua, täällä on niin vähän ihmisiä, jotta toimet ja ideat riittäisivät kovin pitkälle. Muita yhdistyksiä olisivat mm. metsästysseura, diakoniasseura jne..)
- Vi skulle gärna få mer konkreta förslag om vad vi kan göra. (Otamme mieluusti vastaan lisää tietoa konkreettisista toimista mitä voimme tehdä)
- Få ordning på sopsorteringen i byn, kanske håll skärgården ren (saada neuvontaa jätteenlajittelusta kylällä, ehkä "Pidä saaristo siistinä" hanke